

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ДРУГА СЕДНИЦА
ПРВОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА
Први дан рада
20. март 2019. године

(Седница је почела у 10.20 часова. Председава Маја Гојковић, председник Народне скупштине.)

*
* *

ПРЕДСЕДНИК: Поштоване даме и господо народни посланици, отварам Другу седницу Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2019. години.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да овој седници присуствују 83 народна посланика.

Ради утврђивања броја посланика присутних у сали, молим да убаците своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система за гласање.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да су у сали присутна 142 народна посланика и да имамо услова за рад.

Министре, можете убацити своју картицу сада. Хвала.

Обавештавам вас да ме је, у складу с Пословником, обавестио да је спречен да присуствује седници потпредседник Парламента господин Ђорђе Милићевић.

Достављен вам је Записник Треће седнице Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2018. години.

Пошто данашњој седници присуствује већина од укупног броја народних посланика, можемо да пређемо на гласање за записнике претходних седница.

Стављам на гласање Записник Треће седнице Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2018. години одржане 30. и 31. октобра. и 2, 5, 6, 7. и 9. новембра 2018. године.

Закључујем гласање: за – 138, против – нико, уздржаних – нема, није гласао – 21 народни посланик.

Констатујем да смо усвојили Записник Треће седнице Другог редовног заседања у 2018. години.

У сазиву ове седнице, који вам је достављен, садржан је и предлог дневног реда.

Пре тога ћемо одлучивати о предлозима за хитан поступак.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Акта о оснивању Азијске инфраструктурне инвестиционе банке.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о измени Закона о управљању аеродромима.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Народни посланик Чедомир Јовановић предложио је да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о регистрованим истополним заједницама.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Народни посланик Чедомир Јовановић предложио је да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о изменама и допунама Породичног закона.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Народни посланик Чедомир Јовановић предложио је да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о родном идентитету.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Прелазимо на допуне дневног реда.

Народни посланик Немања Шаровић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора ради утврђивања чињеница у вези са убиством и политичком позадином убиства Зорана Ђинђића.

Реч има народни посланик Немања Шаровић.

Изволите.

НЕМАЊА ШАРОВИЋ: Даме и господо народни посланици, ево још једанпут прилике и могућности да у Народној скупштини Републике Србије отворимо, а надам се и затворимо, тему – Зоран Ђинђић. То је тема која је упркос томе што је прошло доста година откако је убијен и даље актуелна. Оно што је још занимљивије јесте то да и даље траје рат око тога ко ће профитирати више на мртвом Зорану Ђинђићу.

Ми смо и претходне недеље имали расправу између СНС-а и ДС-а за кога би Зоран Ђинђић данас гласао да је жив, да ли би био неко крило ДС-а. Моје лично мишљење је да би га одавно избацили, како сте, између осталог, радили и са Ђиласом, и са Јеремићем, и са Тадићем и својевремено са Мићуновићем, па Коштуницом, па Пекићем и многим другим који су током година напуштали ДС.

Српска радикална странка од почетка истиче да треба утврдити политичку позадину убиства Ђинђића. Ми са тим, иако су неки покушали да нас оптуже, наравно немамо ништа, али је исто тако јасно да су многи политички профитирали од његове смрти, да се често на њега позивају, али да одбијају да на један законом уређен начин, у складу са демократском процедуром, у Народној скупштини Републике Србије утврде о чему се ту заиста радило.

Ми смо потпуно сигурни да ће историја о Зорану Ђинђићу судити онако како о њему судимо и ми српски радикали, али да би те чињенице биле што пре потврђене и на један начин верификоване од стране Народне скупштине, ја предлажем да гласате за овај предлог.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 18, против – нико, уздржан – један.

Констатујем да није прошао овај предлог.

Народни посланик Немања Шаровић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора ради утврђивања чињеница и околности у вези са притисцима на државне органе и кршење закона током избора за народне посланике у Народној скупштини одржаних 2016. године.

Реч има народни посланик Немања Шаровић.

Изволите.

НЕМАЊА ШАРОВИЋ: Даме и господо народни посланици, и овај мој предлог је, иако је упућен пре више година, односно на почетку овог сазива, слободно могу рећи, никад актуелнији.

Још једанпут се показало колико смо ми српски радикали били у праву што смо инсистирали на томе да се утврде све неправилности везане за изборни процес, да се утврди на који начин је амерички амбасадор Скот утицао на то које ће изборне листе на вештачки начин прећи цензус, ко ће

данас седети у Народној скупштини и представљати грађане Републике Србије иако на самим изборима грађани тим листама нису дали довољан број гласова.

Сви знате да је у тој чувеној изборној ноћи амбасадор Скот окупио по први пут оно што се данас зове Савез за Србију, иако је многим тада било чудно да заједно виде Тадића, Ђиласа, Бошка Обрадовића и многе друге и Чеду Јовановића, да споје оно што се чинило неспојивим. Ми смо и тада упозоравали и, рекао бих, разоткрили пред грађанима Србије да они имају нешто заједничко, а то је управо то што су им налогодавци у западним амбасадама. Без обзира на то што се део те коалиције претварао да је наводно проруски, да је против Запада, ви видите да су се они током претходних година тога одрекли.

Пре неколико дана ми смо имали, практично, покушај државног удара, људе који су упали у РТС са фантомкама и са моторном тестером, људе који су на силу покушали да остваре неки свој политички интерес. Њих је било да ли хиљаду или две, то је потпуно свеједно, али остаје питање шта би радили и како би се читава ствар завршила да их је уместо хиљаду, не дај боже, било десет, двадесет или педесет хиљада.

Све то би било предупређено да смо о томе на време разговарали у Народној скупштини и да смо на време указали грађанима Србије ко су они који су ту изборну листу Двери, супротно вољи грађана Србије, гурнули у Народну скупштину Републике Србије.

Ако не желите да вам се проблеми понављају, онда о њима морате отворено разговарати. А највећи проблем овога режима, као уосталом и претходних, јесте то што не жели да разговара са представницима других политичких странака на једином месту које је за то одређено у складу са Уставом и законом, а то је искључиво Народна скупштина Републике Србије.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 17, против – нико, уздржаних – нема.

Није прихваћен предлог.

Посланик Божидар Делић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о правима бораца и породица погинулих и несталих бораца.

Реч има Божидар Делић.

Изволите.

БОЖИДАР ДЕЛИЋ: Уважена председавајућа, даме и господо народни посланици, закон који је актуелан и по коме се данас ради је закон који је донет још давно и који је донела Социјалистичка партија Србије. То је добар закон, али у њему, иако борци постоје у наслову, ниједан члан

и ниједан став није посвећен борцима. Сигуран сам, да није било петооктобарског слома, да би до сада закон о борцима био донесен. Двадесет и седам година чека се на један такав закон.

Господо, ако о том закону није могло да се говори после 5. октобра, када су натовске структуре биле у целој Србији, па и у Скупштини Србије, данас би о томе требало да се говори. Данас када је формално све у реду – обележавамо важне датуме из 1998. и 1999. године, откривамо споменике борцима а, ево, за четири дана биће двадесета годишњица од те злочиначке агресије.

Формално правно гледано, не постоји ниједан разлог да тај закон не буде донесен, али њега ни после 27 година нема. Било је више нацрта закона, бољих или лошијих, али ниједан од њих није прошао јавну расправу и одлазили су практично у заборав са сазивом Скупштине који је требало да их донесе. Овај закон који ја држим у руци практично је једини закон који је у скупштинској процедури. Нисам срео ниједног човека који га је прочитао а да је рекао да је то лош закон. Има, нормално, и много бораца који нису задовољни њиме јер очекују много више, посебно у неком материјалном погледу.

Темељ овог закона и оно што већина бораца тражи јесте национално признање, а оно је у овом закону по мом мишљењу одрађено на један сасвим, сасвим прихватљив начин. Зато, господо, апелујем на вас да овај сазив Скупштине учини оно што двадесет и седам година очекују борци – да стави на дневни ред овај закон и усвоји га.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 27, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није усвојен овај предлог.

Вјерица Радета, посланица, предложила је да се дневни ред сенице допуни тачком – Предлог закона о измени Породичног закона.

Реч има Вјерица Радета.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Предложили смо овај закон да би се на минимум свела злоупотреба деце без родитељског старања. Тензије у друштву на тему нестале деце, коју најчешће зову крађом деце, велике су и интересантно је да већ деценијама нико озбиљно не жели да се бави решавањем тог проблема, да бисмо једном заиста били сигурни да ли се то дешавало или није. И, ако се дешавало, у којој мери је то било и да ли је могуће после толико времена, а сигурно јесте, има још живих извршилаца, пронаћи оне који су одговорни за ова монструозна дела.

Питање које се поставља, и због чега треба мењати овај закон, јесте колико је ове деце завршило у иностранству, колико је било буквално и

брутално продаје те новорођене деце, а колико их је путем усвајања завршило у иностранству. Ми смо били против усвајања деце од стране странаца и када је овај закон доношен, зато што је то увек подложно озбиљним злоупотребама. Ако знамо како функционишу многи центри за социјални рад, односно људи запослени у тим центрима и колико је афера везано за центре за социјални рад, онда је свакако ова сумња потпуно оправдана.

Ово има везе и са хранитељским породицама, јер све више се јављају родитељи којима центри за социјални рад узимају децу зато што су родитељи сиромашни и дају их у хранитељске породице. Те хранитељске породице за тај, истина хумани, гест добијају прилично високу накнаду за тај посао који раде. Ми се питамо зашто тај износ који се даје хранитељским породицама не би био дат сиромашним породицама, да оне на тај начин сачувају то своје породично гнездо, да деца одрастају у кругу породице. У хранитељске породице треба да се дају деца чији су родитељи неподобни да буду родитељи, не знам, ако су у питању наркомани, алкохоличари, психички болесници. А да се здравим родитељима само зато што су сиромашни узме дете, то једноставно није нормално. И не знамо који је то мотив, ако се хранитељској породици издвајају одређена средства да би се водило рачуна о том детету, зашто се то не да тим породицама, које би сасвим извесно боље водиле рачуна?

Извините, не ради горе сат па не могу да пратим.

ПРЕДСЕДНИК: Три минута и десет секунди.

Стављам на гласање предлог.

Закључујем гласање: за – 18, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Који сат не ради у сали? На екранима?

Нека службе виде, да би посланици који се јаве за реч могли да прате колико им је времена преостало. Досад је била могућност да се види.

Народна посланица Вјерица Радета предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о избору народних посланика.

Реч има Вјерица Радета.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Овај предлог закона заиста би морао да се усвоји уколико желите да се врати дух парламентарне демократије у Народну скупштину и да изборни процес већ на следећим изборима буде усклађен с Уставом Републике Србије.

Предложили смо да се мењају три члана овог закона, а с обзиром на стање у Народној скупштини, на прелетање из једне у другу посланичку групу... Ми имамо овде данас народне посланике који су свој посланички

мандат само у овом скупштинском сазиву прошетали кроз три различите посланичке групе; имамо формирање посланичких група од странака које уопште нису учествовале на изборима.

Ако хоћемо да уозбиљимо овај рад, морамо се вратити Уставу Републике Србије и члан 102. став 2. Устава да постане део члана 88. Закона о избору народних посланика. Тај члан 88. говори када народном посланику може престати мандат, а то би било и у случају уколико напусти политичку странку на чији предлог је изабран за народног посланика ако је пре избора неопозиво свој мандат ставио на располагање политичкој странци на чији предлог је изабран за народног посланика.

Овако промењен члан, односно додавање овог става никако се не коси ни са оном политичком а неуставном одлуком Уставног суда, али је, што је најважније, у складу с Уставом. Дакле, народни посланик мора имати могућност да свој мандат стави на располагање политичкој странци која га бира за народног посланика. Ако то не жели и ако политичка странка на томе не инсистира, онда нека дође у Скупштину и нека настави са политиком прелетачевића, каква је присутна у Народној скупштини, поготово у овом последњем сазиву.

Редослед избора народних посланика не може да стоји на овај начин како је то сада у овом закону. Ми предлажемо да посланичке листе, односно странке саме могу и треба да одређују редослед народних посланика, јер се на тај начин постиже и једнака активност на територији целе Србије. И, на тај начин се постиже могућност да политичка партија за народног посланика одреди онога за кога процени да је, рецимо, у његовој општини странка имала дупло већи проценат гласова него што је имала у осталим општинама, па онда закључи да та општина треба да има народног посланика.

Дакле, морате усвојити ове законе ако хоћете истинску...

ПРЕДСЕДНИК: Хвала, време.

Стављам на гласање предлог.

Закључујем гласање: за – 18, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Посланица Весна Николић Вукајловић предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о стављању ван снаге Закона о раду.

Реч има народни посланик Весна Николић Вукајловић.

Изволите.

ВЕСНА НИКОЛИЋ ВУКАЈЛОВИЋ: Важећим Законом о раду, тренутно, послодавци су награђени, а радници су драстично ускраћени и сматрамо да је дошло време да се изврши једна детаљна анализа ефеката примене овог закона. Циљ доношења овог закона је у ствари било

привлачење страних инвеститора, где се понудила, и нуди се и даље, јефтина и квалификована радна снага. Међутим, реализација овог закона у пракси није дала жељене резултате.

Постоје најмање два разлога зашто би требало овај закон ставити ван снаге. Први и основни разлог је тај што су сва права радника која су раније постојала, пре 2014. године, драстично смањена; била би и укинута да су се питали они који су то доносили, а нису могли, наравно, из других разлога, због Устава и других закона који то нису дозвољавали. Затим, изнуђени отказ, одредба изнуђеног отказа је потпуно укинута, тако да ако запослени да отказ због притиска послодавца, незаконитих услова рада, послодавац неће сносити никакву одговорност. Самим тим, овим законом је и радни спор потпуно изгубио смисао.

Други разлог зашто треба укинути овај закон, односно донети други јесте тај што у овом закону постоји широка могућност злоупотребе, што се у пракси увелико већ и користи. Основна два института која се уопште не примењују онако како треба у овом закону јесу минимална зарада и рад на одређено време. Тако је рад на одређено време постао правило, а рад на неодређено време је постао изузетак. Минимална цена рада је постала правило, тако да се страни инвеститори не крећу нимало изнад минималне цене рада. Укупно, по броју запослених, 90% радника је на одређено време, уместо да је обрнут случај, да су радници запослени на неодређено време. Самим тим се ствара једно велико социјално незадовољство, уноси се међу раднике и становништво велики страх и велико трпљење.

Уз овај закон може се анализирати и Закона о улагањима, где се страним инвеститорима на врло лак начин дала могућност да највећи део профита може лако да се изнесе из земље; исто тако, може се увозити опрема за производњу без царине. Самим тим, када гледамо Закон о улагањима и Закон о раду, који имају велике везе и међусобно су условљени, држава и грађани Србије много губе. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 17, против – нико, уздржаних – нема.

Предлог није прихваћен.

Народна посланица Наташа Сп. Јовановић предложила је да се седница допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о држављанству Републике Србије.

Реч има Наташа Сп. Јовановић.

Изволите.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Закон о држављанству је Народна скупштина Републике Србије донела 2007. године, дакле одмах по усвајању новог Устава. Међутим, оно што је још важније, у образложењу

да се приступи измени овог члана закона, коју ми тражимо како би Срби из Републике Српске и Црне Горе који то желе могли што пре да добију, на захтев који образложе, држављанство Републике Србије...

Чињеница је да је 2000. године ратификован Споразум о специјалним паралелним односима између Републике Србије и Републике Српске, а 2001. године Народна скупштина је усвојила и Декларацију о правима Срба из Републике Српске. Досад је преко 50.000 Срба из Републике Српске, имајући у виду да су сви у захтеву навели да признају Републику Србију као своју матичну државу, поднело захтев, али многи од њих ни до дана данашњег нису добили држављанство Републике Србије. Поставља се питање – због чега?

Дакле, направљена је од стране ове фантомске „жуте“ коалиције и власти ДОС-а велика грешка и пропуст, који ми сада треба да исправимо. Наиме, надлежном органу, у овом случају МУП-а Републике Србије, није законом одређен рок у којем треба да одлучи по захтеву о држављанству Срба из Републике Српске и из Црне Горе.

Због тога што тог рока нема, а ми предлажемо да он буде шест месеци највише, јер то је време које је оптимално потребно за све органе и службе безбедности, како у Србији тако у Републици Српској, да се провери статус онога ко потражује држављанство. Дакле, због те аномалије сада Срби, а највише студенти и они који су завршили факултете и имају понуде да се запосле у одређеним српским предузећима и другим установама, не могу то право да остваре зато што немају држављанство.

Зато је неопходно да одмах приступимо измени овог члана како би сви ти људи, који су принуђени не само да чекају држављанство од годину и по до две године, што је сулудо, већ да после истека боравка од три месеца на подручју Републике Србије, иако то важећи закон о држављанству не предвиђа, напусте територију Републике Србије као да су потпуни странци, као да су Немци, Американци, Швеђани, а не Срби из Републике Српске, и да се поново пријављују надлежном органу, у овом случају јединици Министарства унутрашњих послова, и да онда чекају држављанство Републике Србије.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала, време.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 17, против – нико, уздржаних – нема.

Предлог није прихваћен.

Народна посланица Ружица Николић предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о пресађивању људских органа.

Реч има Ружица Николић.

РУЖИЦА НИКОЛИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, Српска радикална странка је Уставном суду поднела иницијативу за оцену уставности Закона о пресађивању људских органа, односно члана 23. овог закона.

Сваки став овог члана споран је са аспекта Устава и гарантованих људских права. Овај закон, односно овај члан 23. у потпуности занемарује права зајамчена Уставом.

Чланом 23. Устава Републике Србије прописано је: „Људско достојанство је неприкосновено и сви су дужни да га поштују и штите. Свако има право на слободан развој личности, ако тиме не крши права других зајемчена Уставом“.

Члан 25. Устава Републике Србије гарантује: „Физички и психички интегритет је неповредив. Нико не може бити изложен мучењу, нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању, нити подвргнут медицинским или научним огледима без свог слободно датог пристанка“.

Уставни суд ће свакако донети једину исправну одлуку, а то је да члан 23. Закона о пресађивању људских органа није усаглашен са чл. 23. и 25. Устава Републике Србије. Зато смо ми поднели Предлог закона о изменама Закона о пресађивању људских органа и укидање тзв. претпостављене сагласности, како би се брже спречила штетност примене овог закона и кршење Устава.

Основи разлог за предлагање ових измена јесте да претпостављена сагласност сваког пунолетног држављанина Републике Србије да буде давалац органа у случају смрти оставља огроман простор за злоупотребу и за трговину органима, иако се овим законом то изричито забрањује и третира као озбиљно кривично дело.

С обзиром на бројне малверзације унутар здравственог система Републике Србије, наша сумња је оправдана када је у питању претпостављена сагласност за даривање органа свих грађана. Ми предлажемо писану сагласност, која би у великој мери смањила могућност злоупотреба. А Министарство здравља треба да делује у правцу промоције донорства и на тај начин да повећа број донора.

ПРЕДСЕДНИК: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 17, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Народни посланик Филип Стојановић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о граничној контроли.

Реч има народни посланик Филип Стојановић.

Изволите.

ФИЛИП СТОЈАНОВИЋ: Даме и господо народни посланици, поднео сам Предлог закона о изменама и допунама Закона о граничној контроли и тражим да се он уврсти у дневни ред данашње седнице.

Свима је познато да су најважније карактеристике сваке земље њене међународно признате границе, којима је она одвојена од других земаља, односно од својих суседа. Држава Србија има дефинисане и међународно признате границе према својим суседима. Границе државе Србије према њеном јужном суседу, односно Албанији, дефинисане су Резолуцијом 1244 коју је донео Савет безбедности Уједињених нација.

Нажалост, Србија је једна од ретких земаља којој је насилно отет део територије од стране 19 држава НАТО-а. И неке друге државе желе да легализују стање окупације и да границе АП Косово и Метохија према остатку Србије прогласе за међународне границе.

Ми у Српској радикалној странци свесни смо околности под којима је дошло до овога. Ми не кривимо актуелни режим због ситуације у којој се нашло Косово и Метохија, али кривимо због нечег другог. Наиме, руководећи органи Републике Србије морају непрестано инсистирати на Резолуцији 1244, која гарантује целовитост државне територије Републике Србије. Међутим, досада нисмо видели да овај режим инсистира на Резолуцији 1244 и то сматрамо недопустивим.

Подсећам вас да по тој резолуцији Србија има право да на граници према Албанији распореди 1.000 припадника својих снага безбедности. Као човек који је рођен на Косову и Метохији, који је до насилног егзодуса доле провео цео свој живот, увек ћу тражити од свих режима да се инсистира на поштовању Резолуције 1244. Ово тим пре што се међународне околности полако мењају у нашу корист и убеђен сам да нећемо дуго чекати дан када ће Косово и Метохија поново бити интегрисано са остатком Републике Србије.

Око државне територије не би смело да буде никаквих компромиса, док се о свим другим темама може разговарати са Албанцима. Видите да и Република Хрватска показује нескривене аспирације према делу наше територије која се налази на левој обали Дунава. По овом питању режим мора бити бескомпромисан, не пристајући ни на какве преговоре или договоре на ову тему. Зато сматрам да ће усвајање оваквог закона, који сам ја предложио, створити јасније претпоставке о неопходности што скоријег стављања окупираног дела наше територије под нашу пуну контролу. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 18, против – нико, уздржаних – нема.

Није прихваћен предлог.

Народни посланик Томислав Љубеновић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о финансијски подршци породици са децом.

Није ту.

Стављам на гласање предлог.

Закључујем гласање: за – шест посланика.

Није прихваћен предлог.

Народни посланик Дубравко Бојић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о психоактивним контролисаним супстанцама.

Изволите.

ДУБРАВКО БОЈИЋ: Даме и господо народни посланици, Закон о психоактивним контролисаним супстанцама регулише односе у овој области, као и питања од изузетног значаја за здравље и сигурност наших грађана. Колико је ово комплексна и важна област најбоље илуструје податак да су у изради овог закона учествовали представници министарстава надлежних за здравље, просвету, унутрашње послове, правду, рад и социјалну политику, спорт и омладину, културу и информисање, државну управу и локалну самоуправу, као и представници Безбедносно-информативне агенције.

Нажалост, борба против наркоманије је далеко од задовољавајућег нивоа. Пре пар недеља, сви смо чули, откривена је и одузета највећа количина дроге у последњих десет година. Ипак, овај успех, као и слични успеси у овој области, није имао посебан значај. Зашто? Управо зато што се производња биљака од којих се дрога добија, као и лабораторија где се она фабрикује и производи толико намножила да су ови резултати изгубили на значају. Да какве-такве, приручне лабораторије где се дрога справља нису једине фабрике за производњу дроге говори податак из јучерашњег дневног листа „Блиц“, где се на осмој страни на пола стране говори о овом проблему. Дрога се може спремити и у обичним кухињским условима и она је, како стоји у овом наслову, 800 пута јача од марихуане или до 1.000 пута јача од хероина.

Шта све ово говори? Ово говори да смо изгубили сваку контролу производње и употребе дроге.

Ових дана актуелизује се питање легализације производње канабиса, где су мишљења стручне јавности подељена. Превладава став да је канабис биљка која изазива зависност.

Ја овде морам да укажем на још један феномен, а то је да је дрога некад била привилегија богатих, развијених средина и великих градова, а да данас то није случај, да је она данас општедоступна, чак и у малим срединама.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Стављам на гласање предлог.

Закључујем гласање: за – 19, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Посланик Зоран Деспотовић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју.

Изволите.

ЗОРАН ДЕСПОТОВИЋ: Хвала, председавајућа.

Даме и господо народни посланици, Српска радикална странка је више пута поднела закон о подстицајима у пољопривреди, коме би ресорно министарство требало крајње озбиљно да приступи и да га са разлогом прихвати.

Разлог за доношење овог закона је тај што би држава требало да повећањем новчаног износа премије за млеко стимулише произвођаче како би се конкретним потезима поправио положај истих. Такође је неопходно да се доња граница количине млека по кварталима на које се остварује премија смањи, нарочито тамо где су услови за пољопривредне потрошаче отежани, а производња скоро на минимуму. Из тог разлога би доња граница премије за млеко по кварталима уместо досадашњих 1.500 литара требало да буде смањена на 1.000 литара, како би и пољопривредници с отежаним условима производње могли да остваре право на премију. У истом члану 15. став 4. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју предлажемо да се износ премије за млеко са досадашњих седам динара по литру повећа на десет динара по литру. Затим се у члану 18. став 1. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју мења износ основних подстицаја за биљну производњу, тако што би се, уместо постојећег решења које предвиђа да је износ подстицаја по хектару највише 6.000 динара, износ повећао на најмање 9.000 динара.

Користим прилику, присуство господина министра Недимовића, да поставим питање везано за кредите из 2004. и 2005. године, пољопривредне кредите које је Демократска странка одобравала, а нису тада биле субвенције, када су људи узимали те кредите од 40.000 до 240.000 динара, камате су расле, људи нису вратили, судови су им одређивали дупле камате, значи ако су узимали 240.000 динара, камата им је на 500.000 динара. Шта је са тим кредитима, јер људи имају такав проблем да не могу чак ни подстицаје, оно што им у пољопривреди данас следује, да добију? Има њих више таквих који су ми се обратили као народном посланику. Рецимо, у једној општини узимано је 15 дугорочних кредита од око 500.000 евра, односно до 1.500 краткорочних кредита, а у

номиналној вредности око 600.000 евра, где већина није враћена на време, тако да вредност дуга са затезном каматом за овај прелазни период два и по пута прелази номиналну вредност. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Стављам на гласање предлог.

Закључујем гласање: за – 18, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Посланик Срето Перић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о стављању ван снаге Закона о извршењу и обезбеђењу.

Изволите.

СРЕТО ПЕРИЋ: Даме и господо народни посланици, грађани Србије с нестрпљењем ишчекују какав ће бити исход овог гласања. Српска радикална странка неће престати да подноси Предлог закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу, пре свега због увођења приватних извршитеља.

Овде је веома битно нагласити да у нашем правном систему постоји дуализам кад су у питању извршитељи, односно постоје две врсте извршитеља: једна је судска, она је надлежна за извршење спорова по питању радних спорова и по питању породичних односа; све остало у највећој мери раде приватни извршитељи. Грађани Србије су их поистоветили са цунамијем, све извршитеље; или, највећи број извршитеља поистоветили су са елементарним непогодама, јер елементарне непогоде су понекад лоциране на један део државне територије, а кад су у питању приватни извршитељи, они делују на територији целе Србије. Треба само напоменути да је у 2017. години на 3.736 станова или стамбених објеката спроведено извршење.

У једном моменту држава је правдала постојање приватних извршитеља чињеницом да је то бесплатно за државу, да држава нема никаквих трошкова приликом тог извршења. Овде се ради о једној потпуно приватној институцији, јер назовијавни извршитељи су регистровани у Агенцији за привредне регистре, тако да они уопште немају карактер јавних извршитеља. Само уз судски налог може се вршити претрес стамбених јединица, станова и других објеката за становање. Међутим, приватни извршитељи то раде и даље. По Уставу је предвиђен изузетак када се може извршити претрес стана – то је када се трага за непосредним извршиоцем кривичног дела или када се покушава зауставити извршење неког кривичног дела које би произвело велике материјалне или неке друге штете.

Треба имати у виду и чињеницу да је одређен број приватних извршитеља тражио измене и допуне овог закона. Знате ли због чега су

тражили? Они су незадовољни опет чињеницом да немају сви подједнак број предмета за извршење, па самим тим не могу се сви обогатити за врло кратко време, као што је то случај, прошли пут сам рекао да је један извршитељ за годину дана пријавио добит од 1.700.000 евра. То су баснословно велике суме које обични, поштени грађани не могу никада да зараде.

Проблем је и код приватних власника станова или стамбених јединица ако је корисник њиховог стамбеног простора био подстанар и није извршавао неке своје обавезе, а у тој стамбеној јединици постоје ствари које су у власништву власника тог стана; он мора да доказује да је то његово, јер и то може да постане предмет извршења.

Заиста морамо што пре овај закон ставити ван снаге.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Хвала, колега Перићу.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 21, против и уздржаних – нема, од 159.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Никола Савић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима, који је поднео Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли желите реч?

Изволите, колега Савићу.

НИКОЛА САВИЋ: Даме и господо народни посланици, поднео сам Предлог закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима са захтевом да се поменути предлог уврсти у дневни ред овог заседања.

Свима нама је познато да проблем са уџбеницима одавно постоји, међутим, у последњих неколико година тај проблем је и те како кулминирао. Једноставно, имамо ситуацију да уџбенике пише свако, издаје свако и свако врши њихов одабир. Уместо да квантитет доведе до квалитета, десило се управо обрнуто – као да су се аутори и издавачи такмичили ко ће приредити гори и накараднији уџбеник. Ако се ово мало више погледа, ако се погледа какви су ти уџбеници, буквално има само један закључак, а то је да су ти издавачи и аутори плаћени да направе такве уџбенике.

Закон је конципиран тако да у оквиру једне те исте школе из једног те истог предмета постоје различити уџбеници различитих аутора па се онда у једном одељењу у школи учи једно, по једном уџбенику, у другом одељењу друго. Највећи проблем се ствара код оних уџбеника који се односе на националну културу и националну историју, тамо где су у питању две најосетљивије области.

Ми у СРС нисмо за то да једна издавачка кућа има монопол у овој области, па макар то била и државна институција, какав је Завод за издавање уџбеника, али смо свакако за то да у овој области мора да влада ред. Значи, не смемо дозволити ово што смо имали досада. Имали смо уџбенике који на најкласичнији начин вређају јавни морал грађана Србије. Тако у једном уџбенику из математике за други разред основне школе стоји илустрација где девојчица пере руке изнад лавабоа чија славина подсећа на мушки полни орган. Да је то заиста тако, ево у прилог слике, ако камера може да види, да видите о чему се ту ради. Даље, пре две-три године једна издавачка кућа је издала атлас за децу где је афрички континент такође приказан у облику мушког полног органа. Погледајте са каквим уџбеницима се сусрећу наша деца. Ево, погледајте.

Дакле, апелујем на владајућу већину да усвојимо овај предлог, којим сам тражио да се свима онима који су приређивали и штампали овакве уџбенике трајно одузме лиценца за ову делатност. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Савићу.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – два, против – нико, уздржаних – нема, од 159 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Милан Лапчевић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, који су Народној скупштини поднели народни посланици Милан Лапчевић и Дејан Шулкић 2. новембра 2016. године.

Изволите, колега Лапчевићу.

МИЛАН ЛАПЧЕВИЋ: Поштовани председавајући, колеге народни посланици, предложили смо измену Закона о подстицајима у пољопривреди и то у оном делу који говори о подстицајима за сточаре, односно за производњу млека.

Године 2013. донет је Закон о подстицајима у пољопривреди којим је дефинисано да они који се баве сточарством, а има и малих и великих произвођача млека, морају да достигну одређену количину млека, да предају откупним станицама, да би могли да добију премију од стране државе. Сматрамо да је то дубоко неправедно према малим произвођачима, нарочито оним који живе у руралним срединама у брдско-планинским подручјима, којима обилује нарочито југоисточна Србија и западна Србија. То су пољопривредна домаћинства која су углавном старачка и имају једну или две краве и не могу по том основу да достигну ту кварталну количину која је неопходна да би се добила премија од стране

државе, а у највећем броју случајева то им је једини извор прихода и начин опстанка у тим забаченим селима. Практично испада да је њихово млеко мање вредно, мање квалитетно и мање плаћено од стране државе, односно држава не подстиче и не плаћа тих мизерних седам динара премије оним домаћинствима која не достигну цифру од 3.000 литара млека по кварталу. Мислимо да је заиста крајње неправедно.

Имате и апсурдне ситуације. Рецимо, у оквиру једног села имате домаћинство које има четири или пет крава и оно предајом млека остварује право на премију од седам динара; то млеко је, рецимо, литар 30 или 35 динара, у зависности од масне јединице. А комшија, који има једну или две краве и не достиже тај лимит који је држава поставила, његово млеко ће бити седам динара јефтине, односно држава га неће подстаћи и помоћи да опстане.

Тако вредновати људе и оне који се баве производњом, који живе од тога, крајње је неправедно, нехумано. Сматрамо да је неопходно да се ова одредба Закона о подстицајима у пољопривреди избрише, да би људи који предају мању количину млека могли да добију помоћ од државе и да од тога преживе или евентуално да унапреде своју пољопривредну производњу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Лапчевићу.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – два, против – нико, уздржаних – нема, од 159 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Милан Лапчевић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему, који су Народној скупштини поднели народни посланици Милан Лапчевић, Дејан Шулкић и Горица Гајић 5. септембра 2017. године.

Изволите, колега Лапчевићу.

МИЛАН ЛАПЧЕВИЋ: Има једна нелогичност у начину избора чланова Фискалног савета, који се састоји од председника и два члана. Један се бира на предлог председника Републике, бира га наравно Народна скупштина; у садашњим одредбама закона се говори да једног члана Фискалног савета предлаже председник Републике, једног члана Народна банка Србије, а једног члана Министарство финансија.

Да би Фискални савет био потпуно независна и неутрална институција и да би на праведан начин могао да обавља свој посао, сматрамо да је неопходно да се измени начин избора чланова Фискалног савета тако што Народна банка Србије и Министарство финансија не би

могли да буду предлагачи чланова Фискалног савета, јер је то на неки начин у сукобу интереса. Фискални савет врши одређену врсту мониторинга и бави се фискалном политиком и оним што раде Министарство финансија, Влада, па и Народна банка Србије, што директно утиче и на укупну финансијску ситуацију у земљи и на свакодневни живот грађана.

Према томе, нема никакве логике да Народна банка, која има главну улогу у монетарној и фискалној политици, предлаже свог представника у Фискалном савету који треба да анализира рад те исте Народне банке. Исти случај је и за Министарство финансија. То могу да буду људи које предлажу одређена струковна удружења, друштво економиста Србије или колегијум универзитета Србије, да долазе наравно из реда стручњака, али да буду потпуно независни и да немају никакве директне везе са Министарством финансија или са НБС како је то у овом случају решено.

Мислим да је то крајње логично и нормално и верујем да они који слушају ово немају никакав разлог да не подрже овај мој предлог о уврштавању у дневни ред, али ми се чини да мало њих слуша и да мало њих интересује данашња седница.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Лапчевићу.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – два, против – нико, уздржаних – нема, од 158 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Милан Лапчевић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о раду, који су Народној скупштини поднели народни посланици Милан Лапчевић, Дејан Шулкић и Горица Гајић 8. јуна 2017. године.

Изволите, колега Лапчевићу.

МИЛАН ЛАПЧЕВИЋ: Предложили смо измену Закона о раду у оном делу који дефинише када послодавац не може да да отказ запосленом на одређено време. У члану 187. Закона о раду се каже да за време трудноће, породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета, одсуства са рада ради посебне неге детета, лечења од тешких повреда, дакле то је дефинисано, послодавац не може да да отказ или прекине уговор о раду запосленом на одређено време.

Ми предлажемо да се додају још неке одреднице, и то да у случају лечења од тешких повреда насталих у саобраћајним или другим несрећама, као и у случају лечења од тешких болести које животно угрожавају запосленог послодавац такође не може да откаже уговор о раду запосленом на одређено време.

Сматрамо да је ово дубоко хумана ствар, јер смо имали низ случајева... Један од њих, који је закупио интересовање јавности, био је прошлогодишњи односно претпрошлогодишњи случај раднице из Ниша, која је радила на одређено у једној страниј компанији, која због природе болести, лечила се од малигнитета, имала хемотерапије, није могла да се после одређеног времена врати на посао. Послодавац је решио да откаже уговор о раду и жена је буквално доведена на руб егзистенције тако што није могла да прима плату, а није могла да ради јер се лечила од тешке болести, која ју је животно угрожавала.

Да се овакви случајеви не би понављали и да не би болесни и они који су угрожени били препуштени на милост и немилост и добру вољу послодаваца, сматрамо да држава има право, а и обавезу, да заштити своје грађане који се нађу у оваквој ситуацији и да законом пропише да уколико је неко тешко болестан, уколико је доживео тешку саобраћајну несрећу па му треба вишемесечни опоравак, лечење, послодавац не може да га отпусти за то време док се лечи и док не буде здравствено способан да се врати на посао. У највећем броју случајева дешава се да ти људи управо зависе и живе од те плате, јер су на одређено време. Ако му послодавац откаже уговор о раду, ускраћује му примања која су му неопходна како за лечење тако и за нормалан живот.

Очекујем, наравно, да и овај предлог измена закона подржите, јер нисам досад чуо ни од једног колеге да има нешто против овога и био би ред да једном прекинемо ту праксу да се предлог не подржава ако не долази из редова владајуће коалиције.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Лапчевићу.

Сада стављам овај предлог на гласање.

Закључујем гласање: за – два, против и уздржаних – нема, од 157.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Милан Лапчевић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о порезу на додату вредност, који је поднео Народној скупштини 20. октобра 2016. године.

Изволите, колега.

МИЛАН ЛАПЧЕВИЋ: То што сам усамљен у нечему или што ме подржава само мој колега професор Шеварлић не значи да нисам у праву у ономе што предлажем, тако да ћу и овог пута образложити свој предлог, који је крајње добронамеран и сувисао. Ради се о измени Закона о порезу на додату вредност, и то у оном делу који третира обавезу плаћања пореза, од оних који су корисници, за храну за бебе, производе и опрему за бебе. Не треба можда чак ни говорити ни образлагати зашто је ово потребно.

Ако ико ко иоле познаје демографске прилике у Србији има ово на уму, радо ће подржати и подићи руку за било коју меру која може да подстакне рађање у овој земљи.

Ми смо нација која је, нажалост, једна од најстаријих у Европи. Наш природни прираштај је годинама у стагнацији и опадању. Просек старости нашег становништва је преко 45 година. Јако се мало обнављамо, а број деце по породици, односно по мајци, катастрофално је низак. Мере које је Влада последњих година предузела у смислу подстицаја рађања јесу добре мере, и ја сам их овде у Парламенту подржао и увек ћу подржати сваку меру било ког од посланика, било од које структуре да долази, предлог, увек ћу радо подржати, јер је то најнеопходнија ствар коју ова држава мора да уради. Цабе нама сва уређења, цабе нам све изградње, можемо да будемо и најбогатија и најуређенија земља на свету, да имамо најбољи стандард, ако немамо природни прираштај, ако немамо ново, младо, способно становништво, које ће наравно имати и добро образовање и све оно што уз то иде, све нам је то апсолутно безначајно.

Мислим да свака мера која подстиче рађање, која помаже младим родитељима да имају више деце јесте добра мера. Она мора да има апсолутни приоритет у сваком буџету, у размишљању сваког члана Владе, сваког министра, сваког државног функционера, ако имамо мало одговорности према будућности наше нације.

Порез на производе и опрему за бебе у минорном износу, који се мери децималама промила, учествује у укупном буџету Републике Србије. Заиста не видим ни један једини аргументован, рационалан разлог зашто тај порез на опрему за бебе не би био укинут и на тај начин подстакнута популациона политика и подстакнуто рађање, односно лакше одгајање деце.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Лапчевићу.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – два, против и уздржаних – нема, од 156.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик проф. др Миладин Шеварлић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог декларације о генетички модификованим организмима (ГМО) и производима од ГМО, који је поднео Народној скупштини 5. маја 2017. године.

Изволите, проф. Шеварлићу.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Хвала, потпредседниче.

Пре него што се осврнем на Предлог декларације о генетички модификованим организмима, желим да обавестим грађане Србије да смо нас четворо народних посланика, Милан Лапчевић, Горица Гајић, Дејан

Шулкић и ја, поднели предлог за допуну дневног реда данашње седнице под насловом – Подношење и разматрање извештаја о ситуацији на Косову и Метохији и преговорима које су водили највиши државни функционери од потписивања Бриселског споразума до данас. Нажалост, овај наш предлог није усвојен, са образложењем да предлоге за допуну дневног реда о актуелним политичким питањима могу да предлажу само посланичке групе.

Мислим да је крајње време да после три године рада овог сазива Народне скупштине имамо расправу и на ову тему, а не да само преко средстава информисања слушамо шта раде посланици у скупштини самопрокламоване републике Косова и Метохије.

Кад се ради о предлогу за допуну дневног реда, а то је предлог који вам је већ познат, он посебно добија на значају сада, после усвајања измена и допуна Закона о безбедности хране којима је генетички модификована храна уведена као посебна робна група хране.

Треба имати у виду да у време када сам предлагао текст ове декларације у Народној скупштини није било народних посланика из 72 општине и четири града. Дакле, поставља се питање ко представља грађане 76 општина и градова. Због тога имамо овакву ситуацију да народни посланици само извршавају наредбе председника партије, односно посланичке групе. То је разлог зашто око 7.000 одборника у 136 општина и градова, који су се први пут у историји Србије једногласно изјаснили против увоза, узгоја, прераде и промета генетички модификованих организама, не могу да добију подршку чак ни од народних посланика који живе на њиховој територији.

Ово је уједно моменат да позовем грађане на окупљање и протест, легитиман, треће суботе маја месеца, када ћемо се поново окупити да се боримо за Србију без генетички модификованих организама. Тим пре што је Европска агенција за безбедност хране јуче покренула поступак, по налогу Европског суда, да се преиспита употреба свих пестицида на бази глифосата, без чије примене није могуће гајити генетички модификоване организме.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вам.

Стављам овај предлог на гласање.

Закључујем гласање: за – 18, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Народна посланица Татјана Мацура предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о референдуму и народној иницијативи.

Стављам овај предлог на гласање.

Закључујем гласање. Нико није приступио гласању.

Народна посланица Татјана Мацура предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом.

Стављам овај предлог на гласање.

Закључујем гласање: за – четири народна посланика.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Народни посланик Владимир Ђурић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о регулисању јавног дуга Републике Србије на име умањења пензија по основу Закона о привременом начину утврђивања исплате пензија.

Стављам на гласање предлог.

Закључујем гласање: за – три народна посланика.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Народни посланик Александар Стевановић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Кривичног законика.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Народни посланик Александар Стевановић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о јавном реду и миру.

Стављам овај предлог на гласање.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допуни Закона о Влади.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – један народни посланик.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о раду.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање. Нико није приступио гласању.

Констатујем да немамо потребну већину.

Народни посланик Маријан Ристичевић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије ради утврђивања чињеница и околности везаних за ненаменско трошење средстава додељених за предизборну кампању.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, ради се о овој особи: дакле, Бошко Обрадовић, у народу познатији као Бошко Љотић, на Косову познатији као Бошкићи Љотићи, недавно је, пре два месеца, најавио државни удар. Заборавили сте сви да је позивао војску и полицију да ухапсе легално изабраног председника Републике. На прву недељу Великог поста, велики верник, заштитник масонке, пљачкаш Ђурђевих ступова, пљачкаш Хиландара, пљачкаш колубарских рудара, то је и покушао, по мени.

Некада се, у средњем веку, власт отимала тако што се користио балван, који су звали „ован“, да се разбију нека врата, а његов компањон Ђилас је отишао корак напред и уместо „овна“ користи Бошка Љотића и његове фашистичке фаланге.

Дакле, с обзиром на то да је из буџета узео 250.000 евра, или тридесет милиона, противправно, јер их није вратио неутрошене после изборне кампање, ја тражим да макар једну трећину заложи сиромашној деци јер је децу неких богаташа, неких бивших функционера, предводио у настојању да заузме Радио-телевизију Србије. Он је слободу медија замислио тако што узме и освоји медиј, а бори се против цензуре тако што лично жели да нареди шта може да иде у програм.

Даме и господо народни посланици, у сваком државном удару фашистичке фаланге или револуционарне скупине прво шта раде – заузимају државни медиј.

Немојте да се лажемо, ја сам против тога што су ослобођена деца неких функционера, уредника Бете, саветника Свете Маровића, директора Рудника Ресавице итд. За ону другу, сиромашну децу сам за то да се пусте. Али шаљемо лошу поруку, Бошко Љотић на овом неће стати, он ће покушавати и даље, клизећи према тероризму.

И нисте му учинили никакву услугу, господо тужиоци и судије, што није ухапшен, а могао је бити ухапшен више пута. Народни посланик, а то господин Шешел зна, који је затечен у вршењу кривичног дела за које је запређена казна већа од пет година мора тренутно да буде ухапшен, госпођо Доловац. Требало је да то учинимо. Зло се туче док је мало, а кад зло узме маха, све више јача. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 27 посланика.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допуни Закона о избору председника Републике.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање. Нико није приступио гласању.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допуни Закона о избору народних посланика.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Народни посланик Маријан Ристичевић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије ради утврђивања чињеница и околности везаних за посете Народној скупштини Републике Србије одређених екстремистичких организација и појединаца.

Изволите, господине Ристичевићу.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, вама је познато да је господин Обрадовић, познатији као Бошко Љотић – а жао ми је што је Демократска странка постала талац љотићевских фаланги – сарађивао са бугарском Атаком, са Бошком Пернаром, чији је деда овде питао, не овде, на једном другом месту у Београду – пошто је српска крв? Познато је да је сарађивао и са Алтернативом за Немачку, то је неонацистичка организација. Познато је да је сарађивао и са Радничком фронтом из Загреба, то су они који су овде скандирали „Србија, Хрватска, револуција“.

Ја Радничкој fronti из Загреба предлажем да они дигну ту револуцију са Бошком Љотићем, нека га воде тамо и нека је дигну у Хрватској. Нама је револуција доста. Они су наводно против Брисела, али у Београду. А у Хрватској баштине све фондове ЕУ. Дакле, ради се о госпођи која из Загреба са својим симпатизерима долази да ојача Ђиласа и Бошка Љотића.

Такође, имамо Омера Бербића из Тузле – странка му се зове Наша странка – који, заборављајући колону коју су побили, хоће да каже да је Тузла грађанска, заборављајући колону младих војника које су побили, и он долази да подржава Бошка у Београду, и покушавају да изврше револуцију.

Даме и господа, њима се мора стати на пут.

Ту имамо ИСИС-овца Мухамеда Ченгића, који због Јеремића подржава наводне грађанске протесте у Београду, са покушајем насилног преотимања власти у Србији.

Још једном молим РТС да израчуна колико је уживо, колико је уживо сати, десетина сати, стотина сати, колико је Бошко Љотић, Бошко Обрадовић користио времена уживо на каналима РТС-а, да се израчуна колико је времена уживо био на РТС-у у последње две године, а да се израчуна колико је уживо времена био председник Републике. Добићете

податак да никакве цензуре нема. Добићете рачуницу да је Бошко Љотић био уживо на каналима РТС-а најмање пет пута више него што је био уживо на каналима РТС-а председник Републике. Такав човек је ушао у Радио-телевизију Србије с намером да је заузме и да овај народ подели. А од наших подела користи могу да имају само наши противници.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Стављам предлог на гласање.

Закључујем гласање: за – 11 посланика.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о високом образовању.

Посланик није у сали, те стављам на гласање овај предлог.

Поднет је 15. октобра, није то ништа старо, нови је предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог резолуције Народне скупштине о признању и осуди геноцида над Јерменима почињеног у Османском царству у периоду од 1915. до 1922. године.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – један посланик.

Посланик Ристичевић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије ради утврђивања чињеница и околности везаних за афере повезане са бившим градоначелником Београда Драганом Ђиласом и ненаменским трошењем средстава.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, овде је Драган Ђилас, милионер, мултимилионер, милијардер, ово је слика од пре два дана – провалио је ограду испред Председништва, са жељом да уђу и физички се обрачунају са легално изабраним председником.

Такође, ради се о особи која је упала у РТС. Али 2010. године, не знам колико камера то може да прикаже, Драган Ђилас је ухапсио 207 омладинаца; Драган Ђилас, Борис Тадић, Борко Стефановић ухапсили су 207 младића у демонстрацијама које су се дешавале у Београду. Ово је поступање полиције: десет гази једног. На овај начин је убијен Ранко Панић, цокулама, сурово испребијан, умро је од тих последица. Али добро можете да видите да се полиција сурово обрачунавала са људима који су пролазили поред РТС-а са жељом да демонстрирају, а он је за њих, заједно са Томом Зорићем и Хоменом, тражио вишегодишње робије.

Драган Ђилас је милионер постао тако што је ауто-пут новца водио из РТС-а према његовим џеповима. Дакле, рекламно тржиште је било само његово и кроз рекламе је контролисао медије, нико ништа лоше није могао написати о њему јер у том случају неће добити рекламе и његов медиј ће бити затворен.

Драган Ђилас је био власник, јер је био градоначелник, медија. Драган Ђилас је и сада власник неколико телевизијских канала. Драган Ђилас има на десетине фирми. Драган Ђилас је зарадио 720.000.000 евра. Драган Ђилас је, преведено, зарадио осамдесет милијарди динара. Драган Ђилас је повео револуцију милионера против сиромашних, који су плаћали таксу на РТС да би он кроз рекламе пунио своје џепове. Тај ауто-пут новца из РТС-а према његовим џеповима је прекинут. Он води револуцију милионера против милиона оних које је опљачкао, оставио без посла итд.

Драган Ђилас и Бошко Обрадовић требало је да буду ухапшени и моја замерка Загорки Доловац и правосудном систему је зашто њих двојица нису били тренутно ухапшени јер су, по мени, покушали да изврше државни удар, а најмање што су учинили је насилничко понашање у групи.

Драган Ђилас је власник једне телевизије. Драган Ђилас је уз пратњу своје телевизије Н1... А Н1 се понаша – где ти Ђилас и Шолак кажу, вежи Н1 где ти њих двојица кажу. Дакле, уз пратњу своје телевизије ушао је и заузео другу телевизију. Зашто их није водио на Н1? Зато што нико то неће да гледа. Он тражи и сви они траже да натерамо људе да силом гледају Н1, да силом читају „Време“ и „Данас“.

Ја верујем да они могу да се дозову памети, али правосудни органи треба да раде свој посао.

(Председник: Хвала.)

Од њихове мржње... Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Одузећу вам време од неког другог излагања, ја сам се запричала са послаником Шеварлићем.

Стављам на гласање предлог.

Закључујем гласање: за – 14 посланика.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допуни Закона о избору народних посланика.

Стављам на гласање предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Закона о финансирању политичких активности.

Стављам на гласање предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Посланик Маријан Ристичевић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије ради утврђивања чињеница и околности везаних за афере повезане са Александром Јерков и везом са страним обавештајним организацијама и шпијунским службама.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, ради се о народном посланику или о народној посланици која је у сопствену биографију уписала да је прошла ЦИА тренинге. Не могу да верујем да у Америци може да постоји конгресмен, сенатор или било ко ко се бави политиком и има неку државну функцију, па не верујем да може да постане и градоначелник било ког градића у САД, а да у своју биографију не да напише да је прошао обуку БИА и да је прошао обуку руских обавештајних служби, а да на том месту остане, дакле таква особа у Америци не може да постоји, не може да задржи јавну функцију.

Ради се о особи која подржава... Ја ово зовем покушајима државног удара. Ради се о особи која тврди да су одређене одлуке које су донете на територији Републике Србије у историји фалсификати.

Дакле, револуција коју су покушали ових дана да изврше... Наш народ треба да зна, посебно овај сиромашнији слој, постоји изрека да једни дижу револуцију, а сасвим други се њоме окористе. Верујем да иза ових покушаја насилног преузимања власти стоји покушај да се они који су легитимно и легално изгубили више избора насилном променом власти поново дочепажу џепова грађана.

Грађани су се решили њихових руку у својим џеповима. Грађани су се решили власти која је отпустила 400.000 људи, која је затворила стотине фабрика, која је опљачкала и покрала све што није било прикуцано за земљу. Грађани су се тога решили.

А госпођа Јерков, у сарадњи са страним обавештајним службама, заједно са господином Ђиласом и Бошком Обрадовићем, заједно са Јеремићем, активно покушава да учествује у рушењу не само власти него покушава да уруши саму државу Србију. Није тајна да су ишли у Македонију, није тајна да су се сусретали са америчким обавештајним службама које раде у нашој амбасади, није тајна да су се у Скопљу

договарали са свима онима који желе да уруше Србију, није тајна да су многи прошли тренинге у Приштини.

Дакле, ради се о веома опасној појави и мислим да је време да формирамо анкетни одбор и испитамо све те делатности, не само госпође или госпођице Јерков већ свих оних који данас по не знам коју цену желе да сруше оно што је држава створила у последњих неколико година, да сруше инвестиције, да загаде простор за неке нове инвестиције, да опет радници остану без посла.

(Председник: Хвала, време.)

Ја овде не браним власт, ја овде браним државу и њено право да постоји.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала, посланиче.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 14, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Скупштина није прихватила овај предлог.

Поштоване даме и господо, поштовани народни посланици, дозволите ми да у ваше и своје име поздравим делегацију Одбора за науку, образовање, културу, омладину и спорт Парламента Чешке Републике, која се налази у званичној посети Народној скупштини Републике Србије.

(Аплауз.)

Захваљујем.

Народни посланик Зоран Живковић предложио је да се на дневни ред седнице уврсти тачка – Предлог закона о планирању и уређењу простора и насеља.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Посланик Зоран Живковић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора ради утврђивања чињеница и околности које су довеле до незаконитог одузимања дозволе за рад Акционарског друштва за осигурање „Таково осигурање“, Крагујевац.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање.

Нико није приступио гласању.

Посланик Маријан Ристичевић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије ради утврђивања чињеница и околности везаних за проглашење лажне државе Косово, утицаја који је на то имало мишљење Међународног суда правде, те поводом тога одговорности бившег министра иностраних послова Вука Јерemiћа.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, ради се о великом новом револуционару. Овај што је обукао вијетнамку, а ставио „ролекс“ од 35.000 евра. Имао је среће да цепароши нису посећивали скуп, могли су му скинути овај „ролекс“. Препоручујем му да следећи пут кад крене у револуцију и набаци стајлинг за ту револуцију свакако сат остави у сефу. Дакле, Вук Јеремић, са кутијом цигара која вреди 1.500 евра, са „ролексом“ који се процењује на 15.000–35.000 евра, треба себе да држи у сефу с обзиром на то да је осиромашео, заједно са ДС-ом, ово друштво.

Вук Јеремић је активно учествовао у изградњи дивље државе Косово и Метохија. У тешку ситуацију нас је довео. Независност је проглашена 2004. године, односно погром је био 2004. године. Нису малим прстом мрднули да заштите српски народ. Спалили су две џамије, ваљда да покажу да смо гори него они који су прогнали српски народ. Независност Косова је проглашена 2008. године. Они су се договорили са Америчком амбасадом да Албанци одложе доношење декларације о независности до избора Тадића за председника и то је учињено. Тадић је положио заклетву 14. фебруара, а 17. фебруара 2008. године Албанци су прогласили независност. Ту цену су морали да плате, тако да су са Кетрин Ештон предложили резолуцију којом су елиминисали Русију и Кину, које су могле да нам помогну, тако што су Уједињене нације заменили Еулексом. Али им ни то није било доста. Да би учврстили независност Косова и направили документ на који се сад Тачи, Албанци и Харадинај позивају, господин Јеремић је предложио и тражио мишљење Међународног суда правде, од оних који су већ признали Косово и Метохију, и тим мишљењем Међународног суда правде је и те како отежао положај Републике Србије.

Дакле, мислим да треба образовати анкетни одбор који ће се бавити тим периодом, који ће се бавити Јеремићем, и не само Јеремићем већ и Тадићем, и да јасно можемо да видимо ко је све од њих продао земљу за фотељу. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Стављам на гласање предлог.

Закључујем гласање: за – 18, уздржан – један.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Посланик Маријан Ристичевић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије ради утврђивања чињеница и околности везаних за изјаве Санде Рашковић Ивић о Сребреници и „Олуји“.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Тај сат сам видео, Јеремићев, захваљујући вијетнамци и овом стајлингу неког револуционара. Замислите, када неко ко има 7,5 милиона евра, које је добио од Патрика Хоа, не знамо за чега, ко је добио од Катарске амбасаде у Немачкој не знам колико стотина хиљада евра, када неће да призна за шта је плаћен, можете мислити да ли ће нам признати зашто је обукао... Мислим да је Марка Видојковића овде исплагирао, фали му само још петокрака.

Овде је фотографија Јеремићеве „десне руке“, чланице пет странака (шест коалиција, то се не рачуна), веома ратоборне особе у последње време, која тврди да је полиција напала мирне грађане на четвртном спрату РТС-а наоружане само пиштаљкама. Она и моторну тестеру доживљава као пиштаљку. Овде је њен поздрав. Поред ње стоји Бошко Љотић, вођа љотићевских фаланги и једини запамћени фашиста у Републици Србији. Овде је Санда Рашковић Ивић, која поздравом који није примерен Србима, поред Бошка Обрадовића, поздравља њихове демонстранте.

То је поздрав који асоцира и на „За дом спремни!“ и на „Хајл Хитлер!“ итд., али да се не бавимо само тиме. Овде је подршка Мухамеда Ченгића Јеремићевој и Сандиној странци, који каже да Вук Јеремић има бити председник у Србији. Дакле, овде им је подршка и одређеног ИСИС-овца, да не читам име, који директно са фронта ИСИС-а поздравља Јеремића и Санду Рашковић.

Даме и господо, немојте да заборавите да је рекла да је у Сребреници почињен геноцид, чиме је нарушила и документ Народне скупштине која је утврдила да је то велики злочин, али не и геноцид. Такође, Санда Рашковић Ивић је за прогон Срба из Хрватске изјавила да је акција „Олуја“ била хуманитарног карактера. Мислим да нам је нанела штету, не само грађанима који овде живе већ и оним грађанима који су остали на територији Хрватске.

Мислим да морамо да оснујемо анкетни одбор да се позабавимо овим питањима.

Њихова мржња мене не интересује. Дакле, од њихове мржње корист могу да имају само наши противници. Понављам, када би се њихова мржња претворила у електричну енергију, мржња ове квазиопозиције, револуционара, насилника обасјала би цео свет.

ПРЕДСЕДНИК: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 19 посланика.

Констатујем да није прихваћен предлог.

Народна посланица Маја Гојковић, у складу са Пословником, предложила је да се обави заједнички начелни и јединствени претрес о Предлогу закона о финансирању Аутономне Покрајине Војводине и Предлогу резолуције Народне скупштине Републике Србије о Војводини.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 132, против – 17, уздржаних – нема, није гласало – 10 посланика.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила мој предлог.

Пошто смо се изјаснили о предлозима за стављање на дневни ред седнице аката по хитном поступку и допунама, стављам на гласање предлог дневног реда у целини.

Закључујем гласање: за – 133, против – 17, уздржаних – нема, није гласало – девет посланика.

Констатујем да је Народна скупштина утврдила дневни ред Друге седнице Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2019. години, у целини.

Дневни ред:

1. Предлог закона о финансирању Аутономне Покрајине Војводине, који су поднели народни посланици Ненад Чанак, Олена Папуга и Нада Лазић,

2. Предлог резолуције Народне скупштине Републике Србије о Војводини, који су поднели народни посланици Ненад Чанак, Олена Папуга и Нада Лазић.

Прелазимо на рад по утврђеном дневном реду седнице.

Прелазимо на тачке 1. и 2. дневног реда – ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ФИНАНСИРАЊУ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ И ПРЕДЛОГ РЕЗОЛУЦИЈЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ О ВОЈВОДИНИ (заједнички начелни и јединствени претрес).

Иначе, изашли су посланици, жао ми је што нисмо имали прилику да поздравимо делегацију Посланичке групе за сарадњу са земљама Западног Балкана Парламента Републике Пољске, јер су били овде док смо утврђивали дневни ред.

Молим посланичке групе, уколико то већ нису учиниле, да одмах поднесу пријаве за реч са редоследом народних посланика.

Сагласно члану 157. став 2. и члану 190. Пословника, отварам заједнички начелни и јединствени претрес о Предлогу закона о финансирању Аутономне Покрајине Војводине и Предлогу резолуције Народне скупштине Републике Србије о Војводини.

Да ли представник предлагача, посланик Ненад Чанак, жели реч?
(Да.)

Реч има господин Чанак.

Изволите.

НЕНАД ЧАНАК: Хвала лепо.

Даме и господо, другарице и другови, у овом парламенту се последњи пут говорило о питању АП Војводине 2002. године, када је гласано о омнибус закону којим је око две стотине одредаба из 24 области враћено АП Војводини пошто су биле противуставно узурпирани од стране централистичких власти режима Слободана Милошевића.

Од тада је долазило до неколико промена и та централизација, уместо да напушта политичку праксу у Србији, наставила је да опстојава. То је довело до низа проблема, не само у Војводини него и широм Србије, тако да смо имали, можда и најупечатљивији пример, да Нови Сад и Ниш, два највећа града у Србији осим Београда, нису у једном периоду, по четири године, имали начелника полиције, јер није могло да дође до политичког договора у тадашњој владајућој већини око једног тако једноставног питања.

Све у свему, с обзиром на то да је питање Војводине демократско питање, а питање поштовања идентитета Војводине и питање доношења закона о финансирању АП Војводине су питања од првокласног политичког значаја за Републику Србију, ја ћу оне који немају стрпљења да саслушају оно што имам да кажем сада заморити једним историјским прегледом како смо дошли у ову ситуацију, који почиње пре два века.

Дакле, идеја Војводине и њене аутономије је старија чак од та два века која спомињем. Она је имала различите идеолошке предзнаке, реализовала се у различитим држаним оквирима, али је борба за њену самобитност надвладала све њих.

Када су се ратне активности умириле у овом делу Европе средином XVIII века и стање стабилизовало, српско становништво у јужним деловима Аустријске царевине, Хабзбуршке монархије, почело је да захтева проширење својих привилегија и права. Најзначајнији политички скуп пре 1848. године на коме они траже своју засебну територијалну јединицу био је Темишварски сабор 1790. године. Тиме су у политичком смислу постављени темељи аутономних захтева и тежњи за формирањем Српског војводства.

Појам Војводина у територијалном смислу кроз историју ће се, као и у случају осталих историјских територијалних субјеката, мењати и варирати. Ипак, под војвођански простор од XVIII до XX века, у различитим државним и историјским контекстима, спадали су Банат, Бачка, Барања и већи део Срема.

Политички модерније и конзистентније формулисање идеје Војводине одиграло се на Мајској скупштини, одржаној од 13. до 15. маја 1848. године у Сремским Карловцима. Побуњени Срби у Великој европској револуцији 1848–1849. године траже српску Војводину са

територијама Срема, Баната са Кикиндским дистриктом, Бачке са Шајкашким дистриктом, Барање и Војне границе. Био је то концептуално први пут прецизно заокружен програм територијалне аутономије као национално омеђеног српског простора. Революционари 1848. тражили су своју јасно детерминисану територијалну јединицу и дефинисали њене границе и име унутар Хабзбуршке монархије. Одлуке инспирисане револуционарним идејама националних и либералних покрета у Европи током 1848. биле су утемељене и на правима и привилегијама које је Србима као етно-конфесионалној групи доделио аустријски цар Леополд Први 1691. и 1695. године, што су они сматрали правном и историјском основом своје аутономије.

Овакви српски захтеви доводиће у питање територијални интегритет Монархије, а посебно концепцију мађарског револуционарног и националистичког покрета. Због тога су захтеви Мајске скупштине наишли на одлучне политичке отпоре код вођа мађарске револуције, који ће их оценити нелегитимним, бунтовничким, сепаратистичким – запамтите ово сепаратистичким – и супротним мађарским историјским правима и тежњама за успоставом мађарске политичке нације.

Војводина и идеја њене аутономије су већ у XIX веку мађарском, колико и у XX веку српском национализму представљале препреку за конституисање хомогене и унитарне националне државе. Наредних деценија, до почетка Првог светског рата, српске аутономистичке тежње биће сведене на црквено-школске оквире и политички у великој мери маргинализоване. Ипак, од Мајске скупштине 1848. године истрајавала је свест о историјском имену Војводине, потреби њене самобитности, територијалној омеђености и специфичним идентитетским карактеристикама. Све то ће бити основ за стремљење војвођанског либералног грађанства у југословенској фази одбране права на самоуправу, више не као српску, него наднационалну аутономију Војводине.

Нове идеје афирмисане током Првог светског рата, као и њихов исход, суштински су измениле државноправни положај и статус Војводине. Био је то пресудан тренутак у конституисању заједничке државе Јужних Словена 1918. године, те су различите идеолошке групације и политички субјекти из Војводине партиципирали у овим историјским процесима најинтензивније у последњој ратној години, када се јасно поставило и питање статуса војвођанског простора.

Међу њима постоји консензус о неопходности државноправног раскида Војводине са Угарском, али се дубоко разликују у питањима њеног будућег статуса. Постављало се питање хоће ли се Војводина третирати као историјска покрајина са властитим субјективитетом па се

као таква политички реализовати и афирмисати у југословенском државном оквиру или ће претходним прикључењем Србији изгубити историјски идентитет и утопити се у јединствену српску државу у настајању. Тиме су се изразиле две тенденције у политичком животу Војводине по којима ће бити карактеристична наредна деценија: шира, пројугословенска, и ужа, српска и националистичка концепција о будућем статусу и уставном положају Војводине.

Југословенску идеју и шири оквир решења њеног положаја заступали су политичари демократске оријентације и поједини интелектуалци, пре свих Васа Стајић, Тихомир Остојић, Петар Коњовић итд. Њима супротстављена била је концепција националистичке Радикалне странке под предводништвом Јаше Томића, који пропагира безусловно утапање Војводине у Краљевину Србију као свој примарни политички и национални циљ. И радикали прихватају југословенско државно уређење и уједињење, али тек након што се јасно заокружи српски етнички простор, дакле након реализације идеје свесрпског уједињења.

Наведена расправа била је једна од кључних на Великој народној скупштини у Новом Саду 25. новембра 1918, на којој су, уз присуство представника словенских народа, превладале радикалске присталице Јаше Томића, због чега Скупштина доноси резолуцију да Војводина директно уђе у састав Краљевине Србије, као и да се учини све да се реализује и јединствена јужнословенска држава. Алтернативна концепција је заступала тезу о очувању политичког субјективитета Војводине, због чега би се она као историјска покрајина прикључила провизорној држави Словенаца, Хрвата и Срба.

Војвођански радикали, који су се у међувремену спојили са србијанским радикалима Николе Пашића у марту 1919. године, представљали су у уставним расправама најекстремније политичко крило централистичких снага. Жестоко су се противили примени било каквих историјских или племенских критеријума у предлозима федералног уређења Краљевине. Истицали су, неретко, да се Војводина безусловно прикључила Србији, као и да се одрекла себичног аутономног сепаратизма у циљу хомогенизације српства.

Радикалски страх од федералистичких уставних концепција био је мотивисан како идеолошким тако и демографским разлозима. Наиме, Срби су у том тренутку на територији Војводине имали тек око трећине становника (33,7%), па би свако конституисање Војводине као јединице унутар децентрализоване Југославије ову националну заједницу водило у мајоризацију, како су то тада сматрали. У уставној расправи и нацртима за највиши конститутивни акт нове јужнословенске заједнице који су

предвиђали изградњу сложене државе на историјским основама радикали су видели рецидиве непријатељских утицаја, превазиђеног државноправног оквира и наслеђене тзв. аустријанштине и нагодбењаштва.

Чврсто супротстављање историзму и тежња за нестанком сваке назнаке аутономности је ипак била потврда опстајања идеје о Војводини као самосвојном историјском субјекту. Војводина ипак није ишчезла чином безусловног прикључења Србији. На тим ће основама војвођанско либерално грађанство заснивати своје политичке тежње и захтевати аутономна права у наредним годинама.

Централизација, која се у Војводини увек заклањала иза српске патриотске реторике, донела је убрзано сиромашење изазвано пореским оптерећењима, која су била највећа у Југославији. Тако је, према подацима Министарства финансија из 1925. године, која је прва година за коју постоје егзактне рачунице, у Војводини наплаћено 131.336.108 динара пореза, док је у читавом тзв. србијанском блоку (Србија, Црна Гора, Косово и Македонија), који је имао преко четири пута више становника од Војводине, наплаћено готово упола мање – 60.212.689 динара, у Хрватској и Славонији 66.889.000 динара, у Босни и Херцеговини 30.066.204 динара, у Словенији 56.570.775 динара и у Далмацији 10.787.467 динара.

Чињеница да је сваки становник Војводине платио десет пута веће непосредно пореско оптерећење од грађана Србије дала је основу историчарима да то назову пореском пљачком. Према израчунавањима историчара, за декаду 1919–1928. године сваки грађанин Војводине је годишње у просеку плаћао 939 динара пореза, док је становник тзв. србијанског блока плаћао само 180 динара, Словеније 507, Хрватске и Славоније 406, Далмације 230 и Босне и Херцеговине 267 динара.

Чак и након уједначавања пореза и унификације државе након завођења Шестојануарске диктатуре 1929. године и поделе земље на бановине задржане су велике разлике у пореском оптерећивању различитих делова Краљевине. Дунавска бановина, чију је основу чинила територија некадашње Војводине, била је три и по пута више оптерећена порезима од етнички српских делова Краљевине Југославије.

Наведене пропорције када је реч о пуњењу буџета потпуно би се обртале када је реч о расходној страни и државним инвестицијама. Према првим расположивим званичним подацима из 1925. године, Министарство грађевине је у Војводину инвестирало 16.000.000, док је у тзв. србијански блок уложено чак 220.000.000 динара. Процентуално, према подацима самог Министарства грађевине, у деценији 1925–1934. године у Србију је уложено 63%, а у Војводину само 4% буџета тог министарства. Сличне пропорције су и у другим министарствима која су била инвестиционо

активна, па је тако Министарство саобраћаја у Србију, све заједно са Македонијом, уложило 84% свог буџета у периоду 1920–1935, а у Војводину тек 2,5%.

Ако је наведена пропорција и имала оправдање у првим послератним годинама због ратне девастације Србије, продужавање третирања Војводине али и осталих заузетих крајева као покорених територија губило је оправдање јер је трајање тог статуса протегнуто на читав међуратни период, значи од 1918. до 1941. године. Током двадесетих и тридесетих година XX века, под репресивним мерама диктатуре и изложености беспримерној економској експлоатацији, у Војводини се створио широк аутономистички фронт са циљем промене статуса и уставног положаја ове историјске покрајине.

Већина политичких субјеката у Војводини је став о неопходности државноправног статуса ове области дефинисала на Сомборској конференцији, одржаној полуилегално у јулу 1932. године у стану политичара Јована Лалошевића. Домаћин скупа и првак сомборских радикала, Лалошевић, мрачно је представио деценијски биланс Војводине у Југославији рекавши да је у време уласка у нову државу она била богата, сређена, крцато пуна и напредна – и привредно и културно и друштвено. Актуелну ситуацију у Војводини описао је као „исцеђени лимун, јер је била упропашћена, разривена, привредно доведена до просјачког штапа“. Кључне узроке сиромашења и девастације Војводине он је идентификовао у пореској неједнакости и оптерећености Војводине, уништењу општинских самоуправа, административној неуређености, корумпираном и некомпетентном чиновништву које је доведено са стране.

На овом скупу донета је и позната Сомборска револуција, која је захтевала да се неодложно, цитирам...

(Војислав Шешељ: Резолуција.)

Резолуција сам и рекао.

(Војислав Шешељ: Рекао си револуција. Ево, нека ти кажу твоје колегинице. Ти си рекао револуција. Мани се револуције.)

Има сувише слова „р“ да бисмо расправљали о томе.

(Војислав Шешељ: Окани се револуције.)

У питању је, дакле, резолуција, Сомборска резолуција, која је захтевала да се неодложно спроведе у живот начело „Војводина Војвођанима“, са истим онаквим правима каква ће уживати и друге покрајине и са истим онаквим управним системом какав ће бити уведен у друге покрајине. Даље је тражено да положаји у државној управи на територији Војводине буду попуњени Војвођанима, као и да грађани Војводине имају своје репрезентативне представнике у Влади и свим државним институцијама у Београду.

Сомборска конференција и на њој донета резолуција фактички су почетак деловања Војвођанског фронта, наднационалне и антицентралистичке групације политичких странака која је деловала са циљем преуређења државе и остварења циља – војвођанске аутономије. Сомборска резолуција вратила је у политичку номенклатуру реторику, историјски појам и име Војводине у границама Баната, Бачке, Барање и дела Срема.

Након Сомборске следила је Новосадска конференција 1932. године, на којој су разнородни политички актери трагали за државноправним решењем војвођанског питања. Политичка агенда Војвођанског фронта, као политички плуралне асоцијације која ће демократским путем артикулисати војвођанско питање као уставно, тежила је федерализацији Југославије, у којој би Војводина била федерална јединица, равноправна са другима. Федерални статус је, сматрали су, био нужан као вид самоодбране Војводине од злоупотреба и економске експлоатације.

Према интерпретацији Самосталне демократске странке, војвођанско питање се појавило због економских проблема. Наводи се: „То тамо Срби воде. То није сепаратизам, то је самоодбрана војвођанска, у Војводини је економски мотив главни“. На тај начин је либерално, претежно српско грађанство наметнуло војвођанско питање као уставно, али и демократско питање, одбацивши концепције националистичких кругова који су се противили свакој њеној аутономности.

Упркос противљењима из Београда, Новосадска и Сомборска резолуција афирмисале су идеју војвођанске аутономије и јачале њену самосвест, као и опозиционе и демократске покрете у њој. Платформу либералног Војвођанског фронта подржала је илегална КПЈ, која је заговарала федеративно преуређење државе, са Војводином као засебном јединицом.

Наведени став експлицитније од других изразио је Жарко Зрењанин, први човек Комунистичке партије у Војводини, који је формулисао платформу федералне позиције Војводине у Југославији. Наводећи специфичности Војводине у економској и националној сфери, он је писао да се ова самостална историјска јединица са својом традицијом не може без последица по њене народе укључити ни у једну покрајину, због чега, сматрао је, Војводина треба да буде равноправна јединица у будућем државном преуређењу са осталим покрајинама. И због тога се не треба чудити успеху Народноослободилачког покрета у Војводини.

Након напада нацистичке Немачке на Југославију 1941. године, капитулације војске и окупаторске поделе државе, Војводина је потпала под три репресивна окупациона режима: Срем је укључен у састав

квислиншке Независне Државе Хрватске, Бачку и Барању анектирала је Хортијева Мађарска, док је Банат био под специјалном немачком управом.

Антифашистички покрет у Војводини се организовао и солидно развио већ 1941. године у Бачкој и Банату, а и у Срему. Партизански антифашистички покрет под вођством КПЈ од почетка отвара и питање Војводине у будућем федералном уређењу, које ће настајати током рата и после ослобођења земље. У питању је јасно политичко опредељење за аутономију Војводине у процесима федерализације југословенске државе.

Успесима војвођанских партизанских јединица на фронту, али и конституисањем политичких и војних институција војвођанског карактера (Главног штаба за Војводину, Главног народноослободилачког одбора Војводине, Покрајинског комитета КПЈ за Војводину) обезбеђивала се основа за другачије решење статуса Војводине и несумњиво антиципирао њен равноправни статус у новој федерацији која се креирала. У том смислу, политичка и војна институционализација Народноослободилачког покрета Војводине и веома развијен антифашистички покрет историјски су одредили њен аутономни статус, и то као југословенске јединице, јер су у рату формиране покрајинске институције биле у непосредној вези са југословенским руководством и његовим директним политичким и војним ингеренцијама.

Ипак, одлуке Другог заседања АВНОЈ-а 1943. године конституишу југословенску федерацију на националним, а не на историјским основама, са изузетком БиХ. Због тога Војводина на Другом заседању АВНОЈ-а није поменута, вероватно и као резултат чињенице да је након погибије Жарка Зрењанина новембра 1942. године била политички слабо репрезентована и без свог утицајног човека у партијском врху.

Конституисање аутономије Војводине и њено везивање за Србију окончано је након коначног ослобођења Југославије од фашизма 30. и 31. јула 1945. године на Скупштини изасланика народа Војводине – Срба, Мађара, Хрвата, Словака, Румуна, Русина и Јевреја. Она је на основама историјских, националних и других специфичности донела Одлуку о конституисању Војводине у аутономну покрајину. Истовремено је на Скупштини одлучено да се Аутономна Покрајина присаједини Србији као федералној јединици нове Југославије. Важно је истаћи да је из редова свих набројаних народа говорио по један представник који је подржао став о аутономној Војводини која приступа Србији. Њихове изјаве су биле званичне и штампане уз Одлуку Скупштине у Службеном листу Војводине, чиме су добиле правну снагу, али је и наглашено да су народи Војводине били у темељу њене аутономије као конституенци.

Такође, у формално правном смислу важно је афирмисати присаједињење из 1945. године. Наиме, одлукама међународнопризнате

привремене Народне скупштине Демократске Федеративне Југославије (која је овде заседала том приликом) одлучено је да се Аутономна Покрајина Војводина присаједини Србији као федералној јединици нове Југославије. Посебно је наглашено да између предратне и данашње Југославије нема, у погледу њеног унутрашњег уређења, никаквог континуитета. Међународно, нова Југославија, под влашћу комуниста, прихватила је континуитет са Краљевином, али у унутрашњем поретку прокламован је потпуни правни, револуционарни дисконтинуитет. Због тога је и формално правно али и политички било нужно обновити везу Војводине са Србијом 1945. године.

Одлуке Скупштине изасланика као национално и политички плуралне институције верификовао је Авној на свом Трећем заседању 10. августа 1945. године, истога дана када прераста у Привремену народну скупштину Демократске Федеративне Југославије, највише законодавно и представничко тело нове Југославије, које је имало и пуно међународно признање свих чланица антифашистичке коалиције.

Међутим, већ 1. септембра 1945. године председништво нове Народне скупштине Србије доноси Закон о установљењу и устројству Аутономне Покрајине Војводине. Руководство Србије је преко наведеног акта покушало да озакони тумачење према коме је аутономију Војводине формирала Србија. Закон је отворио питање ко је установио аутономију Војводине и да ли се њиме правно обесмишљава одлука Скупштине изасланика народа Војводине и потврда југословенске скупштине од 10. августа 1945. године.

После рата, у мерама конфискације, колонизације, као и присилним откупом и национализацијом, Војводина је у великој мери изменила не само етничку већ и социјалну структуру, изгубивши дотадашњи међуетнички баланс и економску основу своје аутономије, а то је била развијена средња класа. Када се наведеним процесима у економији дода и селидба привредних субјеката на запад Југославије због изгледне Стаљинове агресије на Југославију, после 1948. године, за коју се веровало да би требало да иде преко војвођанске равнице, као и још увек ригидан централистички систем и формални карактер аутономије, било је потпуно очекивано привредно заостајање Војводине крајем четрдесетих и педесетих година.

Ипак, Војводина је највише била погођена принудном акумулацијом капитала у циљу индустријског развоја на рачун пољопривредне производње. Према прорачунима економиста, преко диспаритета цена пољопривредних и индустријских производа у Југославији је из пољопривреде у индустрију између 1952. и 1966. године преливено око пет милијарди долара. Узимајући у обзир структуру

војвођанске привреде, процена је да је из Војводине на овај начин одузето и упумпано у индустријализацију више од две милијарде долара. Посебан проблем представља чињеница да је подизање индустријских постројења у том периоду заобилазило Војводину, али је посебно погубан био управо обрнут процес – измештање већ постојећих индустријских постројења из Војводине. У периоду 1945–1951. године из Војводине је без накнаде одузето и измештено у друге крајеве Југославије 59 индустријских предузећа, међу којима и електричне централе, ливнице, хемијске фабрике, фабрике дрвне индустрије, штампарије, циглане, куделјаре, шећеране, уљаре, млинови итд. Уза све то, ниједна од 66 фабрика које је Југославија добила из Немачке на име ратне штете није смештена у Војводину. Дода ли се томе драматичан диспарат цена између индустрије и пољопривреде, не чуди став економиста да је Војводина дала огроман допринос формирању акумулације у Југославији, губећи огромна средства за сопствени развој. До краја шездесетих економски развој Војводине је био успорен и она је заостајала у односу на друге делове земље.

У околностима великих економских недаћа у којима се Покрајина нашла педесетих година, већ почетком шездесетих се чинило да се стварају услови да се она и политички деградира. Због перманентних покушаја руководства Србије да промени и преиначи историјски смисао конституисања војвођанске аутономије након 1945. године, расправе у југословенском врху почетком шездесетих година 20. века ставиле су у први план војвођанско питање, које је поново отворено. Циљ је био покушај политичког вођства Србије да се пре доношења новог Устава 1963. године питање аутономије Војводине реши на другачији начин, а у крајњој консеквенци она и коначно укине. Захтеви србијанског државног партијског руководства су ишли преваходно за оспоравањем самих основа аутономије, покушајима да се она изрази искључиво као покрајина Србије коју је Република својом једностраном вољом конституисала и чији статус може да промени у сваком тренутку. Неразумевање и неприхватање идеје сложене државе изразило се у српском партијском врху и овом приликом нападима на саме темеље покрајинске аутономије и угрожавањем њеног идентитета и даљег развоја.

У то време истраживачима је била очљива тежња да се легализује став како се Србија на може конституисати у националну државу због свог сложеног карактера, односно постојања покрајине. Србијански државни партијски врх, који је у том периоду деловао под снажним утицајима југословенског потпредседника Александра Ранковића, релативизовао је историјске концепте и континуитет аутономије Војводине, маргинализовао историјски значај њене вишенационалне структуре у

процесу конституисања аутономије и оправданост аутономије као категорије југословенског федерализма.

Међутим, у измењеним околностима у Југославији у другој половини шездесетих година, због привремене превласти реформске оријентације у друштву након смене Александра Ранковића, дубоким променама била је подвргнута и Федерација од 1967. до 1971. године. Од укупно три групе, други сет амандмана на Устав југословенска скупштина је прогласила 26. децембра 1968. године и он је доминантно уређивао положај аутономних покрајина. Од 13 амандмана, већина амандмана је ишла за тим да ојача субјективитет република и покрајина. У 18. амандману стоји изричито да југословенска федерација штити Уставом утврђена права и дужности аутономних покрајина, што је Србија доживела као уплитање у своја суверена права. Амандмани из 1968. године су, даље, предвиђали да се територија аутономних покрајина није могла мењати без сагласности покрајинских скупштина. Правосудни систем покрајина изједначен је са оним у републикама, а Војводина је добила и свој Врховни суд.

Трећа група амандмана на Устав, проглашена у Скупштини СФРЈ 30. јуна 1971. године, доноси најсуштинскије промене југословенском федерализму, додатно проширивши ингеренције покрајина. Републике и покрајине имале су право вета када би процениле да су им угрожени витални интереси. Такође, Устав је могао бити промењен одлуком Савезне скупштине уз сагласност скупштина свих република и аутономних покрајина, дакле консензусом.

Уставне реформе и прекомпозиција југословенског федерализма, која је ишла у правцу даље децентрализације, оснаживања републичке државности и значајног повећавања надлежности покрајина, нису прошли без снажног отпора у Србији. Део републичког руководства Србије и утицајни делови националистичке интелигенције, незадовољни предложеним решењима, организовали су расправу на Правном факултету 1971. године, на којој је оштро нападнуто пре свега даље ширење покрајинске аутономије.

Упркос томе, усвојене уставне промене ишле су у смеру даље демократизације друштва и децентрализације земље, а пре свега је измењен положај покрајина, које су добиле знатно ширу аутономију. Завршетак те уставне реформе био је означен доношењем Устава из 1974. године. Положај Војводине у југословенској федерацији гарантовао је законодавну, извршну и судску власт, право на имовину и располагање властитим приходима. Војвођанска аутономија била је гарантована савезним Уставом и правом вета које је поседовала. Ови предуслови створили су период историјски неупоредивог економског развоја

Војводине. Исте 1974. године, када је усвојен и последњи југословенски Устав, Војводина је добијање пуне и суштинске аутономије крунисала доношењем свог Устава.

У то време се дешава, као резултат пуне аутономије, највећи и најинтензивнији економски успон Војводине. Бруто друштвени производ по глави становника, који је најбољи мерилац стварног живота људи, у Војводини се већ 1975. године изједначио са Хрватском, испред је била само Словенија. Хрватска, са 17.500 динара по глави становника, Словенија и Војводина са преко 16.000, спадале су, према међународним мерилима, у развијене делове света. Србија је била на нивоу Федерације средњеразвијена са тенденцијом пада, а сви остали, Косово, Босна и Херцеговина, Македонија, Црна Гора, били су испод 10.000 динара по глави и рачунали су се у неразвијена подручја.

Војводина, до средине шездесетих година као неразвијени део Југославије, 1968. је добила прва суштинска аутономна права, већ 1971. је средњеразвијена на нивоу Федерације; 1971. се проширила аутономија, па се утврђује 1974. и већ 1975. године Војводина је најразвијенији део према економским рачуницама. То се све дешава док Југославија и Европа седамдесетих и осамдесетих година стагнирају услед економске рецесије.

Према подацима, у том периоду изграђено је и реконструисано преко 250 фабрика у Војводини, међу којима су: „Нафтагас“, Азотара у Панчеву, „Југоремедија“ у Зрењанину, „Хемофарм“ у Вршцу, „Банини“ у Кикинди, „Јафа“ у Црвенки, „Карнекс“ у Врбасу, „Неопланта“ у Новом Саду, „Матроз“ у Сремској Митровици итд. Формиране су Панонска банка, Новосадска банка, Војвођанска банка. Изграђено је Сомборско позориште и Српско народно позориште у Новом Саду. Изграђена је бања у Кањижи и мноштво болница и домова здравља, између осталог у Сремској Каменици, Сомбору, Суботици, Зрењанину, Вршцу, Сенти и многим другим градовима. Грађени су мостови преко Тисе и Тамиша, али и Саве код Сремске Митровице, а само преко Дунава је у том периоду подигнуто шест нових мостова, и то код Бездана, Богојева, Бачке Паланке, Бешке, Новог Сада и Ковина.

Међутим, ни тада неће престати притисак за смањењем и укидањем аутономије покрајина. Тако је група политичких челника Србије само две године после доношења Устава, 1976. године, написала „плаву књигу“ којом се отворено нападао положај и статус аутономних покрајина. Чврст став југословенског председника Јосипа Броза Тита у заштити аутономије Војводине и Косова спречио је даље притиске, али након његове смрти 1980. године средином осамдесетих година 20. века Меморандум САНУ, као увод у крваво разбијање Југославије, жестоко се обрушио и на војвођанску аутономију.

Ново, централистички оријентисано руководство Србије, на челу са Слободаном Милошевићем, кренуло је у лето 1988. године у медијску кампању против покрајинских аутономија Војводине и Косова, а у Војводини су почеле и режиране демонстрације и улично исказивање незадовољства њеним статусом. Врхунац насилних протеста које је нови националистички политички врх Србије организовао у Новом Саду као главном граду Војводине десио се 6. октобра 1988. године, када је покрајинско руководство под жестоки притиском уличних окупљања поднело оставке. Претходно их је нови лидер Србије Слободан Милошевић оптужио за сепаратизам.

Медијска кампања против смењеног руководства настављена је и у месецима који су следили и била је усмерена на припрему јавности за коначно укидање аутономних права Војводине. Радикалне кадровске промене, како су се називале, као и раскид са аутономашком политиком довели су на кључне позиције у Војводини најконзервативније заговорнике централистичке политике. Нови покрајински кадрови, као и дотада космополитски војвођански медији преко ноћи су постали најгорљивији промотери националистичке политике и свакодневног говора мржње.

На улици произведену реалност требало је усадити у најшире слојеве становништва. Након октобарске насилне смене покрајинског руководства, уставне промене и фактичког укидања аутономије Војводине све је то даље била само формалност. Коначни чин одиграо се у марту 1989. године, када су усвојени амандмани на Устав Србије којима је аутономија двеју покрајина сведена на минимум и суштински престала да постоји.

Убрзо након смене покрајинског руководства и уставних промена уследила је једна од најтемељнијих чистки у историји Војводине. Не постоје егзактни подаци, али се процењује да је током и након тзв. антибирокуратске револуције у Покрајини смењено око 40.000 политичких функционера, високих државних чиновника, шефова полиције, судија, директора здравствених, културних, просветних, научних и информативних центара. У привреди је смењено око 80% руководећег кадра. Само у дотадашњој војвођанској престоници, Новом Саду, смењени су челни људи свих пет банака, као и директори Поште, Железнице и Нафтагаса. Ниједан уредник информативних кућа није остао на својој позицији, међане су читаве редакције, и то на свим до тада службеним језицима у Покрајини. Укинута су војвођански инвестициони пензионери фондови, а средства пребачена у републички центар.

У економском смислу биланс Војводине у југословенској држави је био негативан. Она је постала саставни део Краљевине Срба, Хрвата и

Словенаца 1918. године као најразвијенија јужнословенска област. По степену развијености Војводина је била изједначена са Словенијом, изнад Хрватске и далеко развијенија од свих осталих. Пред распад Југославије, 1986. године, однос развијености Војводине и Словеније је био 1:1,4. Словенија је после седам деценија југословенског развоја претекла Војводину по величини друштвеног производа за 40%.

Али ове рачунице делују одлично када се упореде са билансима Војводине у централистичкој Србији након распада Југославије 1991. године. Дакле, ако се узме 2000. као поредбена година, тада свака компарација Словеније и Војводине мора бити по Покрајину окарактерисана као потпуна историјска катастрофа, јер је однос 8:1. Само деценија 1990–2000. проведена у унитарној и централистичкој Србији, као резултат тзв. антибирокарске револуције 1988. године, подигла је разлику у развијености између Словеније и Војводине чак осам пута, на штету Покрајине.

Напослетку, након распада Југославије и почетка ратова 1991. године приступило се и етничком инжењерингу у Војводини, односно измени националне структуре становништва. Етничко чишћење Војводине највише је било изражено у Срему, а уместо дела њених дотадашњих становника, углавном несрпске националности, који су се иселјавали често подстакнути насиљем, батинањем и претњама, насељено је српско становништво избегло из Хрватске или Босне и Херцеговине.

Строга централизација током деведесетих година 20. века довела је до брзе и темељне пауперизације Војводине, која је од једног од развијенијих политичко-територијалних субјеката средњеразвијене социјалистичке Југославије постала неразвијени регион Србије.

Након демократских промена у Србији и пада ауторитарног режима 2000. године положај Војводине је у извесној мери поправљен. Према Статуту из 2009. године, добила је право на своје симболе (грб и заставу) и увећана су јој дотадашња овлашћења.

Ипак, све је то веома далеко од законодавне, извршне и судске власти и права на располагање својом имовином и убирања прихода на својој територији, које је имала у другој Југославији. Али и такав минимални искорак Србија је оспорила одлуком Уставног суда 2012. године, када су кључне одредбе Статута Војводине стављене ван снаге.

Можда најбоље номинални аутономни статус Војводине као вишевековне историјске покрајине, која је своју аутономију изворно конституисала израженом вољом њених народа 1945. године, презентује члан 182. Устава Србије из 2006. године у коме стоји да је Аутономна Покрајина Војводина настала 2006. године тим Уставом и да се њиме, према важећој процедури, може и укинути.

Аутономна Покрајина Војводина је 2002. године добила свој грб и 2004. године заставу. Према новом Статуту АП Војводине из 2014. године, за који ЛСВ једина није гласала, уводи се термин – традиционални симболи. Реч је о подвали и покушају да се АП Војводини наметну дупли симболи. Најпре је неопходно истаћи да је сам израз „традиционални симболи“ непознат у светској теорији али и пракси. Подразумева се да симболи неког ентитета, државе, града, регије укључују и историјска обележја, као што и садашњи симболи АП Војводине имају у себи историјска својства.

Посебно је спорна и неодржива дихотомија, паралелизам симбола, који други немају. Није случајно да се то дешава само у Војводини. Намера је да се тзв. традиционалним симболима потисну или релативизују њена постојећа и легална обележја. Спорно је због тога и све остало. Зашто се као тзв. традиционални симболи намећу баш они симболи који нису били институционално прихваћени? Јер предложено решење је само један од неколико ад хок симбола који су коришћени током револуционарног српског покрета 1848–1849. године, а који никада ни од кога нису ни формално усвојени, нити прихваћени.

Разлог због кога се инсистира управо на оваквом, тзв. традиционалном грбу, а не на неком другом присутном 1848–1849. године, јесте чињеница да он није ништа друго до грб Кнежевине Србије коришћен између 1839. и 1882. године. Једина разлика је у томе што се у опису грба наводе војводска порфира и војводска круна, а у опису грба Кнежевине Србије кнежевска порфира и кнежевска круна. Дакле, симболи Кнежевине Србије из 19. века постали су симболи данашње Војводине, док се они истовремено не користе као традиционални симболи Републике Србије, са којом имају неоспорни историјски континуитет. Нема сумње да се иза овога крије намера да се наведеним историјским фалсификатом поништи свака аутентичност и самосвојност Војводине, као и њен историјски идентитет.

С друге стране, легитимно је поставити питање зашто као традиционални симболи нису изабрани застава и грб Војводства Србије и Тамишког Баната, које је као круновина Аустријске царевине постојало једанаест година, од 1849. до 1860. године. Ти симболи, за разлику од ових револуционарних, били су легални, усвојени и читаву деценију у употреби, али ти стварни симболи Војводства одражавали су државу у којој су настали, па су предлагачима ових тзв. традиционалних симбола били несимпатични, те су их прећутали. Речју, креатори ове фарсичне представе су се понашали као сваки купац у супермаркету – одабрали су оно што њиховом измишљању традиције највише одговара, а то је фалсификовање и изругивање прошлости.

Ипак, суштину наметања тзв. традиционалних симбола, са намером да се њима потисну и релативизују њена садашња обележја, чини идеја о промени концепције Војводине. Такозвана традиционална застава и грб одражавају деветнаестовековни концепт српске Војводине као етнички и културно дефинисаног српског простора, аутономне јединице у оквиру Хабзбуршке монархије. Реч је о идеји која се, историјски посматрано, исцрпла и нестала из јасног разлога, јер је 1918. године постигла основни циљ – национално уједињење Срба.

С друге стране, савремена, данашња АП Војводина резултат је деловања различитих политичких снага окупљених у Војвођанском фронту. Почетком тридесетих година 20. века јавља се војвођански аутономистички покрет уобличен у идеолошки политички хетерогену коалицију – Војвођански фронт, са кључном паролом „Војводина Војвођанима“ и са идејом о аутономној Војводини која припада свим њеним грађанима без обзира на националну, верску или било коју другу припадност. Иако је овај покрет био вишенационалан, носилац овог концепта аутономне Војводине, као суштински различитог од етничког, деветнаестовековног концепта српске Војводине, било је пре свега либерално српско грађанство. Наведена идеја поставила је оквир из кога је после Другог светског рата као резултат антифашистичке победе и конституисана АП Војводина.

Све наведено јасно показује колико питање грба и заставе има суштински а не само симболички значај, због чега је и покушај октроисања тзв. традиционалних симбола, па још и непризнатих, из 19. века не само анахроно и беспотребно, него изнад свега историјски и теоријски неутемељено.

Све ово сам прочитао због тога да бих објаснио разлоге због којих смо предложили резолуцију о Војводини.

С обзиром на то да се иде у сусрет доношењу новог Устава Републике Србије, мислимо да тај устав мора у себи садржати врло јасно и прецизно дефинисану позицију АПВ, која је, као што сте чули у овом излагању, историјска покрајина која је са својом територијом, својим становништвом, својом привредом, културом, традицијом ушла у састав Србије 1918. године. То је и обележено прошле године. Међутим, већ 1919. године се разматрало питање тога шта се заиста догодило и због чега се наједанпут, уместо да представљају грађане људи које би они бирали, из Београда шаљу они који ће бити намесници, практично, за управу над Војводином.

Питање резолуције о којој говоримо је питање опредељивања ове скупштине око тога да ли ова скупштина жели или не жели да се Србија уреди у будућем периоду као модерна, сложена држава, где нико не

пориче нити му пада на памет да пориче неодвојивост Војводине од Србије. У том смислу показаћу вам један документ који је можда мало забрављен, али који волим да покажем јер га нисам неко време показивао мада мислим да је доста важан. Документ је од 18. октобра 2007. године и у овом документу Влада даје одговор на посланичко питање у складу са чланом 198. став 1. Пословника Народне скупштине, где је питање посланика Николе Жутића ...

Молим?

(Војислав Шешељ: Никола Жутић, велики српски историчар?)

Тако је. Никола Жутић је поставио питање – шта Влада Републике Србије мисли предузети против антисрпских аката отвореног сепаратизма војвођанских лигаша? То је било питање. Одговор је гласио – Министарство унутрашњих послова, на основу досадашњих сазнања, не располаже подацима у вези са наведеним посланичким питањем. Министарство унутрашњих послова предузима потребне активности из своје надлежности које се односе на заштиту живота, права, слобода и других вредности, сагласно члану 5. Закона о министарствима и члану 10. Закона о полицији, као и другим позитивноправним нормама, председник Војислав Коштуница.

Другим речима, потпуно је јасно да никаквог сепаратизма од стране Лиге социјалдемократе Војводине или било које друге организације у Војводини нема.

Војводина не може бити независна држава, не може бити из следећих разлога. Пре свега, Војводина се граничи са национално заснованим државама чији делови етничког корпуса живе у Војводини. Тренутно, већина, и то велика већина становника Војводине је етнички српске националности. Једноставно, било какво осамостаљење Војводине у независну државу значило би сталне конфликте и сталне покушаје да се она или раскомада или преузме од неке од околних држава.

С обзиром на актуелно стање и на оно како сада Војводина изгледа, све ово што сам вам читао служи само томе да се разуме да идеја укидања војвођанске аутономије постоји већ 150 година, а да та идеја 150 година не успева зато што је војвођанска аутономија утемељена управо у оним слојевима становништва који се у Војводини стално обнављају.

Све у свему, питање аутономије Војводине је суштински питање демократије у Србији. Независна држава Војводина не може, понављам, да постоји. Војводина може постојати као политичка заједница само у сложеној Републици Србији. Међутим, уколико се буде избегавала ова чињеница о којој говоримо и уколико се буде стално ишло за тим да се аутономија Војводина докине, укине, забрани, обесмисли итд., Војводина ће престати да постоји. Али не тако што ће неким чудом мутирати у нешто

што она није. Не, него тако што ћете имати ситуацију да један огроман број становника Војводине из ње оде. Ако се жели зауставити иселјавање људи из Војводине – сада говорим само о Војводини – онда она мора добити могућност одлучивања, у оквиру својих надлежности на својој територији. То сада није случај.

У Уставу Републике Србије, против кога је Лига социјалдемократ Војводине заједно са ЛДП-ом демонстрирала приликом његовог доношења, јасно пише у члану 184 – Финансијска аутономија аутономних покрајина, јер Устав предвиђа могућност прављења других аутономних покрајина, те би било потпуно логично да се Србија конституише као држава која има и средње нивое власти. Тај средњи ниво власти је ниво јединица величине два милиона становника, које би теоретски биле Војводина, Шумадија, нишка област, како бих се већ изразио ...

(Војислав Шешељ: Република Српска Крајина, Република Српска, Црна Гора ...)

Да ли бисте упозорили господина да обнови градиво из географије? То су простори у другим државама. Ја говорим о Србији.

(Војислав Шешељ: То је само привремено.)

Значи, пошто би био у питању практично један облик децентрализације у средњем нивоу власти, тиме би се и одговорност и одлучивање спустили на нижи ниво, чиме би били ближи грађанима и омогућавали и бољу контролу и већу стабилност државе као такве.

Све у свему, управо због тога, члан Устава 184. гласи – Финансијска аутономија аутономних покрајина, алинеја три: „Законом се одређује учешће аутономних покрајина у делу прихода Републике Србије. Буџет Аутономне Покрајине Војводине“, значи таксативно набројано, пошто се АП Косово спомиње само у преамбули, „износи најмање 7% у односу на буџет Републике Србије, с тим што се три седмине од буџета АП Војводине користи за финансирање капиталних расхода“.

Ово је требало да буде уређено законом. Поновићу: „Законом се одређује учешће аутономних покрајина у делу прихода Републике Србије“. Ово је Уставни закон за спровођење Устава Србије, „Службени гласник“, бр. 98 од 10. новембра 2006. године. Дакле, у члану 15, Општи рок за усклађивање закона са Уставом: „До 31. децембра 2008. године“, то је било пре десет година, „ускладиће се сви остали закони који нису у складу са Уставом“. То значи да ће се направити и закон о финансирању АП Војводине, да би могао да се примењује, да би Устав био у потпуности примењив и спроведен.

Пошто то досад није учињено, а било је покушаја у више наврата да се то уради... Било је, рецимо, ситуација да је 2012. године Млађан Динкић, ако се сећате тог министра, обећао, пошто је имао у надлежности

и децентрализацију, да ће се те године донети тај закон. Следеће године министар финансија Лазар Крстић доноси исту такву одлуку и то најављује, да ће се 2013. године донети тај закон. Министар финансија Душан Вујовић у истој овој сали, неки од вас су били присутни, рекао је да није никакав проблем донети закон о финансирању Војводине, али да је то питање кохерентне политичке воље, које тада није било.

Сада постављам једно питање – ако већ покрајинска администрација, ова данашња, актуелна, сматра да није време за доношење овог закона јер се нису стекли услови, онда долазимо у позицију да се тиме од стране покрајинске администрације и ове скупштине дубоко нарушава уставни поредак Републике Србије. Нарушава се на исти начин као што је нарушена свака прича о правној држави Републици Србији доношењем Закона о лустрацији, који је био рочен на десет година и никада није примењен.

Исто тако, недоношењем закона о финансирању Војводине, на коме је покрајинска администрација радила још 2014. и 2015. године, прескаче се чињеница да ко не поштује тај део уставне обавезе и Устава као највишег правног акта може да не поштује и било који други члан Устава. Рецимо, не знам, члан 58: „Јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона. Право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона...” итд. Све то пише. Међутим, све то не мора тако да буде. Све то може да се претвори, као што је војвођанска имовина потезом бирократског пера претворена у државну имовину Републике Србије, иако је Војводина била, као друштвено-политичка заједница, правни субјекат који је могао буквално да подиже кредите од којих су зидани ауто-путеви и да их враћа из својих изворних средстава.

Дакле, овде не говоримо само о АП Војводини или о закону о финансирању, говоримо о будућем уређењу државе, говоримо о будућем Уставу државе, говоримо о томе да ли Србија заиста жели...

Жао ми је што господин Орлић није ту, јер сам управо сад њему хтео да поставим питање шта он мисли о томе као председник надлежног одбора како се гледа – ја знам како, пошто сам у Одбору за европске интеграције – како нас гледају када сопствени Устав не поштујемо десет година, како можемо поглавља 23 и 24, која су везана за правну државу, да бранимо кад нам се стално ставља под нос сопствени Устав, против кога... Поновићу, јер сам лично био против, лично смо организовали кампању да на референдуму не прође, и у Војводини није прошао.

Дакле, овај закон о финансирању је усклађен с овим Уставом.

Мада, Одбор за уставна питања и законодавство сматрао је, у свом извештају од 19. марта 2019. године, да Предлог резолуције није у складу

с Уставом и правним системом Републике Србије. Предлог резолуције није. Када смо поставили питање зашто, колегиница Лазих је тражила да се то разјасни, шта је ту противуствано, онда је за известиоца Одбора на седници Народне скупштине одређен председник Одбора Ђорђе Комленски, посланик. Ни он ни његова заменица Гордана Чомић нису присутни на овој седници, чиме се јасно види однос према овом питању. Ако ћемо се свести на то да само разговарамо о стварима које су дневнополитичког карактера, онда је овај високи дом изгубио своју основну намену, а то је да људи разговарају, размењују идеје и да учине оно што је најбоље за земљу и за генерације које долазе.

За овај закон о финансирању Аутономне Покрајине Војводине ја ћу вам само пар образложења дати пошто је обједињена расправа у вези са тим. Онда бих молио представника Владе да ми објасни због чега није подржан овај предлог закона, или зашто није амандманима интервенисано на овај предлог закона или зашто није одбијен па донет други предлог закона када је то уставна обавеза која истиче већ десет година? Хајде, претходне власти нису ваљале, претходне владе су биле неодговорне, али онда ја то са пуним правом могу да устврдим и за ову владу, да је неодговорна, да не ради довољно на томе да усклади своје понашање са Уставом.

Све у свему, у Предлогу закона о финансирању члан... Хајде да вас не мучим превише... Уставом Републике Србије утврђено је да три седмине буџета АПВ или 42,8% мора да се усмери у капиталне расходе. Проблем је у томе што да би се усмериле три седмине буџета Војводине у капиталне расходе, прво оне морају да постоје. А када се зна да од, рецимо, 74 милијарде динара буџета за ову годину 44 милијарде јесу трансферна средства, трансферна средства која само пролазе кроз буџет и морају се у року од једног дана исплатити крајњим корисницима, остаје само 30 милијарди. Кад кажем „само 30 милијарди“, није довољно за све ово, то је, на нивоу ове године, око 160 милиона евра.

Буџет Града Београда је за ову годину милијарду евра. Ја вам само скрећем пажњу да људи живе и ван Београда и да ако овако настави да се понаша Република Србија, њена влада и њени највиши представници грађана, а то сте ви који овде седите, онда ћемо доћи у позицију да сви будемо саодговорни за то што ће Србија да се расели и да не остане на две шљиве, него на Новом и старом Београду, и да се ту заврши читава прича.

Има овде колега из Ниша, има овде колега из других градова, има људи који разумеју о чему говорим, колико су централизација и одсуство одлучивања допринели томе да се једноставно убије свака иницијатива и да се ради само на томе како да се што више приближи некаквом буџетском финансирању, тј. руци из Београда која баца мрвице по Србији.

Ми смо дошли у ситуацију да, рецимо, имамо Српску радикалну странку, која је велики противник аутономије Војводине и сматра да Војводину као аутономију треба апсолутно укинути, али и даље им ништа не сметају војвођанске институције, они излазе на војвођанске изборе, седе у војвођанској скупштини...

(Војислав Шешелъ добацује.)

Немој да лажеш.

Све у свему, како год било, поента је та да, ако не дође до децентрализације у земљи, а показао сам вам да ако историјска покрајина као што је Војводина може овако да буде срозана и уништена, ако може историјски простор који је показао да уз мало слободе, економске и политичке, може да просперира, онда долазимо до питања зашто то не могу и други простори, зашто то не може Шумадија, зашто то не може Ниш, зашто не можемо да живимо у земљи где ћемо преузети свако своју одговорност за онај део простора Републике Србије на коме живимо и делујемо.

Средњи ниво власти омогућава политички утицај. Локалне власти... Они који кажу да то може преко локалних институција да се уради, у смислу општина, градова итд., не знају или неће да знају или лажу да је то могуће. Не може, због тога што се локална власт бави комуналним проблемима. Политика се на комуналном нивоу не може водити. Али политика се на средњем нивоу власти може и треба да води, у смислу заштите интереса управо тог региона, те покрајине, покрајине Шумадије, покрајине чији би административни центар био Ниш, главног града Београда, аутономне области Санџак, Рашке области, како год хоћете да зовете. Када би свако одговарао за оно што се догађа на простору на коме живи, онда би рачуни били много чистији, а љубав много дужа.

Управо због тога, и тиме ћу завршити ово, само још један члан закона да прочитам:

„Приходи буџета АП Војводине“, то је члан 6, „јесу сви приходи који се наплате на територији АП Војводине остварени обавезним плаћањима пореских обвезника, правних и физичких лица која користе одређено јавно добро или јавну услугу, као и други приходи које остварују корисници буџетских средстава“.

„Изузетно од става 1. овог члана, не сматрају се приходом буџета АП Војводине: 1) 70% прихода остварених од пореза на додату вредност; 2) 70% прихода остварених од акциза; 3) средства доприноса и други приходи организација за обавезно социјално осигурање; 4) приходи који су у складу са законом приход буџета локалне самоуправе; 5) порез на међународну трговину и трансакције; 6) таксе, казне и други приходи које својом делатношћу остваре државни органи и организације при пружању

одређене јавне услуге и при употреби јавних средстава; 7) накнаде за употребу државног пута.“

Значи, ово вам читам због следећег. Да је ово списак жеља Лиге социјалдемократа Војводине, овде би писало да све припада грађанима Војводине. Не, ово је један избалансиран, дуги низ година од стране разних људи писан, дописиван и промишљан предлог, умерен, разборит, који апсолутно даје шансу да Србија изађе из неправног и противуставног положаја у коме се овог тренутка налази у односу на АП Војводину и да као уређена држава почне да развија, по највишим европским стандардима, средњи ниво власти, који би омогућио да и Крагујевац, и Ниш и Нови Пазар почну да функционишу...

(Војислав Шешељ: Книн.)

Книн?

(Војислав Шешељ: Книн, да.)

Је л' то у Холандији, где?

(Војислав Шешељ: Не, то је западна Србија.)

Извињавам се.

У сваком случају, да почну да функционишу како треба. Да би се то десило, потребно је од нечега почети. Тај почетак може бити, ако будете на то спремни, оног тренутка када се усклади са Уставом стање у овој земљи и овај закон буде изгласан. Хвала вам лепо.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала лепо.

Прво известиоци надлежних одбора, да ли желе реч?

Реч има Александра Томић, пет минута.

АЛЕКСАНДРА ТОМИЋ: Уважена председавајућа, поштовани министри, колеге посланици, на Одбору за буџет, финансије и контролу трошења јавних средстава имали смо тему – Предлог закона о финансирању АП Војводине, и ми смо то сагледали и са политичког и са административног аспекта. Нисмо хтели да улазимо у замку, када говоримо о политичком аспекту, да расправљамо о томе да ли су интереси грађана који живе на територији Аутономне Покрајине Војводине већи, бољи и јачи од аргумената које би грађани из других делова Србије дали. То је оно због чега једноставно о томе нисмо хтели да расправљамо, нити да расправљамо да ли Шумадија, окрузи, локалне самоуправе или неки други делови географски, са одређеним елементима и облицима неке самосталне државности, треба да имају већи примат или већу расправу у Парламенту Републике Србије. Ми сматрамо да су права и обавезе свих грађана Србије подједнаки, важе за све исто, а да разговарамо о томе на који ћемо административни начин посматрати буџет Републике Србије и оно што су захтеви Аутономне Покрајине Војводине, то је управо оно о чему смо хтели да причамо.

Разговарали смо о томе да не можете да узмете нож, пресечете буџет и кажете – знате, 30% буџета или 20% такса или 30% прихода, јер ту су ствари много комплексније него што можемо да посматрамо. Комплексне су у оном делу кад кажемо колика је, прво, основица која се узима за приходе који би били саставни део, рецимо, буџета Аутономне Покрајине; они су саставни део буџета Републике Србије и та основица се рачуна на нивоу целе Србије.

Друго, питање тих трансфера о којима говоримо, имамо део који се односи на запослене, као што сте рекли, 74,4 милијарде динара је буџет за 2019. годину намењен АП Војводини и треба рећи да је то 13 милијарди више него 2016. године, а 1,34 милијарде више него претходне године.

Према томе, онолико колико је Влада АП Војводине радила до 2012. и направила проблеме што се тиче располагања буџетом од две милијарде динара за два милиона грађана који живе тамо, за толико су сви грађани Србије морали да покривају многе трошкове који су изашли као проблеми неодговорно вођене политике Пајтића. А свему томе мислим да сте много допринели ви, што сте ћутали о томе колико је лоше вођена уопште финансијска политика АП Војводине. Парцијално решавање и прерасподела финансија у тзв. децентрализацији надлежности АП Војводине једноставно није прихватљива.

Подсетићу вас да је сигурно жеља Аутономне Покрајине да има веће трансфере, да има веће приходе, да има веће плате, али немојте да заборавите да сте дали у предлогу да и пореска управа треба да се издвоји од Пореске управе и да постане потпуно засебна, да ПИО фонд треба да се издвоји од ПИО фонда који је на нивоу целе Републике Србије, да су многе ствари у том делу потпуно неприхватљиве. Али, с друге стране, инвестиције о којима говоримо, које су на нивоу целе Републике Србије, као што је изградња брзих пруга, трасе Београд–Будимпешта, као што је изградња гасовода „Турски ток“, највећим делом иду преко АП Војводине, те мислимо да ће одређене накнаде, од којих ће сигурно део бити трансферисан према локалним самоуправама и према самој АП Војводини, дати много више него 7% који су дефинисани Уставом Републике Србије.

Одлука Одбора била је да се питање финансирања не може решавати парцијално, не може бити независно од питања поделе надлежности свих нивоа власти у Републици Србији, да мора да буде један део планске, опште реформе фискалног буџетског система у целој земљи и да не можемо суспендовати Закон о буџету Републике Србије за 2019. годину, Закон о пореском систему, законе који се односе на порезе, и о додатој вредности и о приходима, као и законе који се односе на накнаде за коришћење јавне својине. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Изволите, господине Чанак.

НЕНАД ЧАНАК: Захваљујем на овом појашњењу, али бих желео само да вас подсетим на пар чињеница.

Прво, ви сте споменули децентрализацију, споменули сте Шумадију, ако сам добро чуо, округе итд. Ни Шумадија, на моју велику жалост, није споменута, а ни окрузи, у Уставу. Аутономна Покрајина Војводина јесте, и то је таксативно наведено када мора бити донет закон о финансирању АП Војводине.

Значи, ви мени спомињете Закон о буџету, а правдате тиме кршење Устава, који је изнад сваког закона. Самим тим ме убеђујете да оно што ми радимо, што би требало да је ваш посао, да направите све то... И ако мени говорите колико је била лоша Влада Бојана Пајтића, верујте ми да, уз све поштовање, унеколико то знам боље од вас. Дакле, знам колико то није ваљало и управо због тога смо се толико и бунили против тога, али је то једна друга тема. Ми сада причамо о томе да се уставна категорија Војводина и њен закон о финансирању третирају као нешто што омета Закон о буџету, уместо да се посматра обрнуто, да се прво мора ускладити све са Уставом, а онда разговарати о буџету.

Наравно да се овде спомиње пореска управа у Војводини, Војводина је имала своју пореску управу. Онда бисте имали много једноставнији обрачун уколико би се на територији Војводине прикупљала средства, а онда исплаћивала у заједничку касу. Уместо да имамо ситуацију где сте ви, можда и нехотице, а уверен сам нехотице, рекли следеће – да ће се онда вратити из буџета, да ће се вратити из централног нивоа много више од 7%. Јесам ли вас добро разумео? Можда нисам.

Хоћу да кажем следеће: није поента да се нешто врати, него да се не однесе. То је суштинска ствар. Није поента враћање, поента је да остаје тамо где се зарадило, јер ако не остаје тамо где се зарадило него се враћа, онда долазимо у позицију да се у том враћању поставља питање где се враћа. Тиме се дестимулише предузетништво на локалном нивоу и на покрајинском нивоу, а фаворизује улизиштво према централним властима. Дакле, ви буквално таквом политиком негујете улизице, а кажњавате оне који остварују доходак. То доводи управо до низа проблема, као што је иселјавање становништва, као што је, буквално, пражњење читавих делова Србије, који не могу да се ослоне ни на шта друго осим на наду да ће негде другде пронаћи систем у којем могу да се снају.

Овако ће се Србија свести буквално... Пазите, погледајте, ја сам јутрос долазио из Новог Сада; од Новог Сада до Народне скупштине ви сада имате, где год погледате, у било ком тренутку, ауто-пут, лево или

десно, ви ћете видети да се нешто гради, зато што је то Коридор 10, прометна саобраћајница, ту ће бити живота. Али шта ће да се ради ван тога? Шта ће се десити са свим осталим местима? Шта ће се десити са онима који нису ту? А Србија није само низ бензинских станица и фастфуд ресторана уз ауто-пут, Србија је много шира од тога.

Шта ћемо да радимо са Кикиндом, са Зрењанином, са Сомбором, шта ћемо да радимо са Крагујевцем, са Ваљевом? Шта ћемо да радимо са свим тим местима у којима људи не могу да дођу ни до каквог одговора шта ће са њима бити, ни до каквог резултата који ће њихов рад валоризовати побољшаним општим стандардом? Како ви мислите да се од 160 милиона евра у Војводини, где трећина људи пије воду која није за људску употребу због арсена и свега осталог, где у Панчеву... Не треба даље да идете, идите у Панчево, које је имало, док је било аутономије, три пута већи БДП од комплетне привреде Црне Горе. Идите тамо, видећете, чим скренете са главне улице, свака је друга улица или калдрма или нема уопште, или је пољски пут. У Панчеву, које је било српски Кувајт.

А да не спомињем да су у међувремену продајом војвођанске имовине огромна средства... Не говорим о овој влади сада, али говорим о томе да је продајом војвођанског „Нафтагаса“, који је прављен седамдесетих година... Јер Нафтна индустрија Србије није ништа друго него војвођански „Нафтагас“, плус Фабрика мазива Крушевац. То је НИС, и то је онда продато.

Дакле, извлачењем комплетне инфраструктуре, недозвољавањем да и оно мало што се заради остане, да се тиме располаже, ви ћете доћи у позицију да некада богата Војводина практично... Осим Новог Сада, где се гради због тога што, колико видим, постоји велико интересовање људи из Републике Српске да ту купе неку некретнину с обзиром на то да нису сасвим срећни развојем ситуације у Босни и Херцеговини што се тиче функционисања те нама суседне државе. Једноставно, то је све што је остало.

Док је било аутономије, сваки полицајац у Војводини имао је 40% већу плату него његов колега испод Саве и Дунава. То наравно није могуће, али зашто не бисмо могли да барем повећамо број људи који ће бринути о безбедности, с обзиром на раст стопе криминала, тиме што ћемо омогућити да рецимо АПВ може да доплати за повећан број полицајаца ако јој требају?

Шта ћемо са здравством? Зашто војвођанско здравство, које је...? Или војвођански ПИО фонд, који је увек био много боље организован и боље функционисао него Фонд у Републици Србији. Зашто не треба пустити да нешто функционише боље уколико се делује локално, на територији Аутономне Покрајине, него све централизовати?

Једине две ствари које смо успели да направимо и да још увек опстоје јесу „Војводинашуме“ и „Воде Војводине“. „Војводинашуме“ газдују са осам пута мање површине под шумама од „Србијашума“, са осам пута мање, а истовремено су пре само пар година оствариле дупло већи приход, уз одрживи развој. Зашто се не распитате како је то могуће? Управо су то ствари због којих мислим да постоји озбиљан неспоразум у приоритетима.

Устав је највиши правни акт; ово, Скупштина, јесте највише законодавно тело, и то помешати са тим да је компликовано, да ће се нешто десити, или ово или оно... Па већ се дешава, јер ми нећемо моћи да отворимо поглавља 23 и 24 и да их после затворимо у случају да немамо правну државу где ће се барем држава држати сопственог Устава, нећу уопште да идем на ниже нивое.

Због тога је важно да овај закон... Ако треба, понављам, ако овај закон не ваља, немам ја ништа против, нека га предложи Влада, нека предложи владајућа већина, нека владајућа већина интервенише амандманима, нек се уради било шта, али се више од десет година није десило ништа. Толико.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реплика, Александра Томић.

АЛЕКСАНДРА ТОМИЋ: Захваљујем.

Да не би остало недоречено, када говорим о враћању, говорила сам о враћању инвестиција. Не верујем да АП Војводина има 943.000.000 евра да инвестира у део пруге Београд–Будимпешта. Значи, гаранције за такве инфраструктурне пројекте даје Република Србија. Не верујем да АП има довољно средстава да може да да гаранције за изградњу, рецимо, дела пројекта „Турски ток“, практично гасификације. Значи, не верујемо да на тај начин уопште, на овај концепт, можемо да разговарамо о закону о финансирању АП Војводине.

Због тога смо сматрали и на самом Одбору да радне групе и Министарства финансија и надлежних секретаријата АП Војводине заиста треба да нађу начин, јер ваша идеја јесте да имате веће трансфере, веће дотације, веће инвестиције.

И немојте да заборавите, отварање сваке фабрике на територији АП Војводине ишло је кроз субвенције Министарства привреде Владе Републике Србије. Значи, тај регионални развој, та подршка АП Војводини од стране Владе Републике Србије много је већа и много значајнија него што је оно што стоји у Уставу Републике Србије.

Буџет Републике Србије је такође уставна категорија. Значи, нећемо доћи у ситуацију да усвајањем оваквих закона, који су били на ваш предлог, долазимо до тога да урушавамо све уставне категорије.

Оно што је нама остало овде после десет година приче о овој теми јесте да смо ипак као скупштинска већина отворили ову тему у јавности и, заиста, госпођа Маја Гојковић је имала довољно слуха да стави ову тему на дневни ред. О томе треба да разговарамо, али овај концепт заиста је неприхватљив, не само за Владу Републике Србије него и за нас и за СНС, која води овако одговорно државу.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реплику желите? Изволите.

НЕНАД ЧАНАК: Ја ћу у само пар речи да вас замолим да ми објасните зашто спомињете пругу кад је то државни посао. Зашто спомињете све остале ствари које су државни посао? Зашто говорите о инвестицијама када се ту задужују локалне самоуправе?

Друго, ја овде и нисам говорио о трансферима. Ако сте погледали пажљиво, није поента трансфера, нас интересује нешто потпуно друго. Нас интересује могућност да оно што се заради у довољној мери остаје тамо где се заради, да се порез наплаћује, рецимо, не по месту где је фирма регистрована него где остварује приход, јер у таквом случају, онда је свеједно, али у условима где се све фирме региструју тамо где су најмањи порези или где имају најбоље политичке везе, онда од тога трпи све што није Београд. То је ноторна чињеница.

Понављам, ако мислите да сте ме убедили тиме што сте рекли да би то нарушило друге уставне категорије, па ја сам био први који је био против овог Устава зато што је накарадан, а људи са којима ви седите су гласали за њега.

ПРЕДСЕДНИК: Следећи говорник је Војислав Шешељ.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Шешељ др Војислав, је л' тако, Чанак?

Да ли ти сумњаш нешто у регуларност?

(Ненад Чанак: Не. Одраније познат органима гоњења.)

Органима гоњења и утамничења.

Ја сам за неке од ствари које си ти урадио данас и претходних дана већ умало једног, пре 40 година, у затвор отерао, због плагијата. Открио сам код секретара Градског комитета Савеза комуниста Сарајева плагијат у магистарском раду.

(Ненад Чанак: И ко је стигао у затвор?)

Ја.

Е сада, пошто сам и код тебе плагијат открио, сада ћемо или ти или ја у затвор.

Мене једна ствар пре свега овде чуди – а не чуди ме заправо, нисам много изненађен – што је ово уопште стављено данас на дневни ред. Било је толико других, паметнијих законских пројеката које су опозициони народни посланици за ових неколико година подносили Народној

скупштини, па сте ви то са аутоматизмом одбацивали. Мене брине што је ово сада ситуација у којој влада велика неизвесност у погледу будућности Косова и Метохије, да ли ће бити преговарачког процеса, да ли ће неко са стране насилно да сече целу ствар или шта ће већ бити, али, ето, стављено је на дневни ред па га треба љуљати.

Међутим, изненадио ме Ненад Чанак. Он ми је, као овако речит човек, деловао и као прилично писмен. Па како није био у стању да сам напише законски пројекат и поднесе га Народној скупштини, као овај што је поднео 20. фебруара 2019. године? Он је узео, од слова до слова преписао законски пројекат народног посланика Александре Јерков од 13. децембра 2016. године, од речи до речи. Она је ово поднела испред Демократске странке. Немој нас сад, Чанак, завађати са Демократском странком. Подметнуо си нам њихово кукавичје јаје и сад ми треба да га кљуцамо овде да се не би излегло пиле из њега.

(Ненад Чанак: Да ниси ти можда у коалицији са Демократском странком?)

Са Демократском странком? Ја знам с ким си ти у коалицији, али ти појма немаш с ким сам ја у коалицији. Да се разумемо онда. Ја добро знам с ким си ти. Али нећемо сада о томе, да не мењамо тему разговора.

Ја морам ово да растурим. Ово је, људи, дословно, погледајте, тражите у Служби, ово је поднела Александра Јерков као потпредседник ДС-а у децембру 2016. године; а ово је Ненад Чанак са своје две колегинице, народним послаником Оленом Папугом и народним послаником Надом Лазић, поднео 20. фебруара ове године. Може ли то? Може ли ово у иједној парламентарној демократији да се деси? Може код нас. Код нас то може. Код нас може свашта. Код нас може и Расим Љајић да буде потпредседник Владе без обзира на то што је до гуше у криминалу, али, добро, не буди примењено.

Зато, даме и господо, треба видети може ли се ово расправљати уопште овде. Или да кажемо господину Чанку да он напише нови законски пројекат. Сада се мени поставља питање и ко му је писао образложење, јер нисмо навикли овде да нам Чанак чита образложење. Је л' тако? Он је био довољно способан да говори из главе, и то понекад сувисло. Понекад, по мојим оценама субјективним, други људи имају друге оцене. Али он данас овде прочита реферат као на Седмом конгресу Коминтерне да је био или на Петом конгресу КПЈ, чита ли чита.

(Маријан Ристичевић: Или Дрезден.)

Пусти ти Дрезден, тамо су кратки реферати били, Маријане.

Укочих се на овој столици, кад ће, кад ће, жури да гледам пренос саопштења пресуде Радовану Караџићу, али, ево, дочеках и нешто да кажем.

Сада, ко је прави творац овог текста? Ми сви знамо Александру Јерков, дакле поново цвркуће у Скупштини. Нећу ниједан увредљиви израз да кажем, али није она те памети да направи овај пројекат. Ево, Маријан већ нагађа.

У праву си, Маријане.

Та Александра Јерков је била некад у Чанковој странци, до 2013. године, онда је напустила. И није украла мандат, као што ти је Мариника украла. То треба ценити. Поштено напустила странку, вратила мандат и готово. Како зовемо људе који су поступили као Мариника Тепић? Нећеш да кажеш? Кажи.

(Ненад Чанак: Лопови.)

Лопови, слажем се с тобом.

Она после тога одлази и док је три године паузирала у политичком раду у Скупштини била је на неколико обука у Националном демократском институту у Вашингтону. То су све обуке о субверзивном деловању, вођењу психолошког рата. Била је у Међународном републиканском институту на неколико обука. Ево, црче Чанак од смеха. Да ли си ти био на тим обукама, Чанак?

(Ненад Чанак: Нисам, ја сам официр.)

Ти си официр тамо? Шта си? Мајор? Да ли си инструктор?

Онда је била ... Сама она то каже на Гуглу. Ја сам мислио шали се Маријан, и окренем Гугл, нађем све. Дружим се са Гуглом сваки дан, шта ћу, ја сам стар човек, не идем у провод, не идем у кафане, само сам на интернету. Не, то је Тома Николић звао Твитер телефоном, а кад му је стигао мејл онда је рекао – нека уђе.

Ево на шта се срзао твој реферат, Ненаде, на Тому Николића.

Каже да је била на више облика образовања, семинара и тренинга ЦИА о политичком ангажовању. То она пише на свом Твитер налогу. Окрени лепо, Александра Јерков, прва ставка је то, притисни Биографија и све ће ти изаћи. Хоћеш ја да ти то тражим? Нећеш? Добро, само немој мојим телефоном.

Е сада, она после толике обуке, то је било у току три године, дође као новопечени потпредседник ДС-а и поднесе овај пројекат. Гледам мало конструкцију ових реченица, понека ми изгледа као да је превођена са енглеског језика, није лектор баш дотерао како треба. А ви сте на два места и по једну реч исправили. Шта да измишљам? Ево шта су исправили: у члану 8. су исправили рокове, а у члану 7. било је код ње „мишљење“, код вас пише „сагласност“. То је једино промењено у целом тексту законског пројекта.

Сада да видимо мало историјски како стоје ствари, пошто нећу имати времена да се осврнем баш на све о чему је Чанак овде говорио.

Прво, никада та српска аутономија у Војводини није била институционализована док комунисти нису дошли на власт. Било је разних прокламација, па и на Темишварском сабору се говорило о потреби успостављања српске Војводине, кад су се Срби доселили након што им је аустријски цар обећао културно-просветну аутономију. Они су то у различитим интензитетима имали од 1690. па до краја Аустроугарске монархије. Дакле, ни Аустроугарска нагодба из 1861. године није успела да скрши ту њихову аутономију коју су имали.

Када је избио мађарски устанак 1848. године, Срби су се сврстали на страну аустријског цара. Као и један велики Србин, генерал, католичке вере, јер то је тада био услов да постане генерал, који се звао Јелачић, који је постао хрватски бан. Пошто католички бискуп загребачки није хтео да га миропомаже, да га инсталише у звање, онда је дошао српски патријарх Рајачић да миропомаже хрватског бана. Хрватски бан, Србин католик Јелачић предводи сада банску војску у гушењу угарског устанка.

Је л' тако, Чанак? Јесте.

(Ненад Чанак: Углавном јесте.)

Сви су се Срби, скоро сви... Био је главнокомандујући угарске војске генерал Јован Дамјанић, који је ратовао против Срба, до краја био врховни командант угарске војске и Руси су га заробили негде код Арада беше и предали Аустријанцима као заробљеника, а Аустријанци су га обесили. Када је био под вешалима, и даље се понашао гордо и достојанствено, као угарски генерал. Зато га Мађари и данас цене као свог јунака. Срби сасвим другачије о њему мисле, што је сасвим нормално.

Те 1848. прво је Српски сабор културно-просветни прокламовао формирање српске Војводине, али од тога ништа није било. Ратовало се са променљивом срећом, долазили су добровољци из Србије, под Стеваном Книћанином, четничким војводом, ратовали против Мађара, крвавило се с обе стране. Негде крајем те године аустријски цар прихвати српски захтев и прогласи Војводство Србија, то је био званичан назив. За првог српског војводу постави једног истакнутог генерала, Србина, православца, који је био у аустријској војсци и тај генерал је на несрећу умро оног тренутка када су му предавали царски указ о постављењу за српског војводу. Цар је избегавао да именује новог војводу. После извесног времена сам себе је прогласио и војводом Војводства Србија. Као што је раније угарски краљ после пропасти српске деспотовине сам себе проглашавао за српског краља.

Дакле, то је било све. Та српска Војводина, никада реализована, остала је једино у песмама. Међутим, национални набој српског народа се изражавао, пре свега путем деловања Народне странке Светозара Милетића, онда листа „Застава“, који се читао у свим српским земљама, у

великом тиражу је излазио. И, пошто је Аустроугарска била релативно демократска држава, за оно време демократска, Срби су били заступљени и у Угарском и у Аустријском сабору.

Године 1918. нема никакве Војводине, нико не помиње никакву Војводину. Лидер Српске радикалне странке Јаша Томић сазвао је Велику народну скупштину Срба, Словака, Буњеваца и осталих Словена у Новом Саду. Ту је био...

(Ненад Чанак: Четрдесет посто становништва.)

То је било 40%, али било је Немаца пола милиона тада. Немце више не рачунамо откако су их партизани отерали. Нећемо их и даље у статистикама рачунати. Можда је то био зверски чин, отерати жене и децу и неке убити итд., али не можемо их сада рачунати у статистикама као да још увек постоје.

(Ненад Чанак: То је било 1918, а они су протерани 1945. године.)

Дакле, било их је око пола милиона и 1918. године. Били су Срби са осталим Словенима у мањини, али су прокламовали, донели су државотворни акт и нико се томе није супротставио. Немци су изгубили рат, Мађари су изгубили рат. Било је неколико Немаца који су то прихватили и учествовали на Скупштини, било је неколико Мађара, најмање један Хрват је такође био, било је седам жена. Дакле, тридесет година пре него што је у Југославији уведено женско право гласа, Срби су то увели у Новом Саду.

То је била Народна скупштина која се тицала Словена Баната, Бачке и Барање. Дан раније, 24. новембра, одржана је Скупштина Срема у Руми, близу Хртковаца. Тамо је сад моја нова централа, Чанак, да знаш само, и ноћу светли, блиста. Тамо је одлучено да се цели Срем прикључи директно Краљевини Србији. Срем није хтео, иако је раније припадао Славонији као жупанији у оквиру Угарске, није хтео да се укључује у Народно веће Словенаца, Хрвата и Срба, него 24. новембра, заједно са Вуковаром и Винковцима, дакле цели Срем се прикључио Краљевини Србији. А онда су се прикључили Бачка, Банат и Барања.

Сад, како је Чанак овде говорио, испаде 1944. и 1945. године да је Војводина нестала из састава Србије. Војводина је била окупирана, али није нестала. Окупација је привремено стање, а не трајно, у међународном јавном праву. Нико није могао извести Војводину из Србије без међународне конференције која би нове границе устројила. Дакле, Војводина је остала у Србији. Односно, не Војводина, него Банат, Бачка и Барања. И Срем је остао у Србији. А онда су комунисти отели од Србије Барању, отели Вуковар, отели Винковце и још нека сремска села, прогласили да је Војводина неки ентитет државноправног значаја и да је она одлучила да се прикључи Србији. То је све комунистичка режија, ту

никаког легитимитета нема. То су револуционарни акти које право не признаје. Србија је подељена вољом комуниста, противно вољи српског народа.

Шта ми српски радикали хоћемо? Хоћемо да укинемо аутономију Војводине. Како? Позваћемо грађане Војводине да изађу на референдум и да о томе одлуче. Да ли је то најдемократскије?

Данас има скоро 70% Срба у Војводини. Шта они добијају аутономијом Војводине? Уместо једне, добијају две бирократије: једна бирократија у Београду, друга у Новом Саду. Треба обе издржавати. Шта Мађарима значи Војводина као аутономија? Ништа. Мађари имају четири-пет општина где су у апсолутној већини. Има их отприлике толико да су појединачно најјачи у етничком погледу, нису у апсолутној већини, али без њих се не може власт формирати.

Ми радикали се залажемо за јачање локалне аутономије, да локална аутономија, општине и градови добију што шира овлашћења, да ту народ непосредно преко својих одборника решава о питањима која су му од свакодневног животног значаја. Једна држава, један државни центар и оно што треба да буде централизовано, то је пре свега војска и полиција, да буде на тај начин централизовано. А овако се народ замајава тезама да остатак Србије једноставно пљачка Војводину.

Пазите, деведесетих година све српске земље су у тешкој кризи; ратовало се, под санкцијама смо били. И сада поредити шта је Војводина била деведесетих спрам Словеније, то је смешно. Ми смо као народ били доведени пред уништење. И није за то Милошевић крив и његов режим, него наши спољни непријатељи. А инструменти наших спољних непријатеља дошли су на власт 5. октобра 2000. године и видели смо после како је изгледала цела Србија – као да је тајфун све разнео.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Желите да одговорите?

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ево, ја без читања, Чанак. Ако можеш и ти, здравља ти.

ПРЕДСЕДНИК: Обратите пажњу да до паузе имамо десет минута.

НЕНАД ЧАНАК: Молим вас, дајте реч господину Бајатовићу па да одговорим одмах обојици.

ПРЕДСЕДНИК: Једино ако ће Душан Бајатовић десет минута да говори.

(Душан Бајатовић: Да ли могу 12 минута да говорим?)

Онда ће вам Ненад Чанак одговорити после паузе. Изволите.

ДУШАН БАЈАТОВИЋ: Ја се захваљујем парламентарној већини што је ставила питање финансирања Војводине на дневни ред иако оно очигледно неће бити данас успешно решено.

Да би то имало смисла, јер после паузе не би имало смисла, ја желим само да на неколико ствари на неки начин одговорим у овој полемици.

Прво, ја сам поносан на улогу Социјалистичке партије Србије од 1988. године, како год то ко тумачио.

Говор који је изнео господин Чанак овде је типичан доказ како коришћењем историјских факата, неспорно, као што је радио и господин Шешељ, ви у ствари можете комбинацијом великих историјских догађаја, типа Мајске скупштине, састанака опскурних друштава, Сомборска скупштина, нека новосадска и сличним стварима да направите један микс. И хоћете да кажете, сада је тако испало, да ми о будућности аутономије Војводине треба да расправљамо у прошлости.

Војводина је део Републике Србије. И ако сам ишта добро данас чуо од вас, господине Чанак, то је да сте схватили да сепаратистички пројекти типа „Војводина република“ више немају никакве шансе. Не зато што ви нећете, него зато што не могу да опстану. Подсетићу вас да сте ви били врло поносни што сте учествовали на скуповима сепаратиста широм Европе. И дан-данас у вашем програму пише да се залажете за Војводину републику, ако нисте обрисали ових дана. Да ли су то легитимне политичке идеје, из историјског осврта смо видели да јесу, али панчевачки адвокат Дуда Бошковић, који је основао Аутономашки покрет у Војводини 1924. године, за савезнике је имао, рецимо, Хрватску сељачку странку. У периоду распада Југославије такође су те аутономашке или аутономистичке странке имале сличну врсту сарадње, да не спомињем те БИА, ЦИА, МИА и остале. Југославија се није распала захваљујући вољи својих народа, него вољи политичких елита, комунистичких, како год хоћете.

Део вашег тумачења... Наравно да је најважнија година за присаједињење Србији, мимо покрета Срба до 1918. године, нормално да је то присаједињење Војводине Србији одлуком Народне скупштине. То што спомињете 31. јул 1945. године, нажалост, морам да се сложим са четничким војводом Шешељем, који негира све комунистичке акте, али то јесте био део онога како су комунисти посматрали организацију Југославије. И тачно је да је Србија била покрајина, Војводина је била покрајина, Косово је било покрајина, Црна Гора је била покрајина, све су то били покрајински комитети код комуниста, ако читате историју Савеза комуниста, СКП(б). Према томе, јесте то правно пренето из Народноослободилачке борбе и ја то поздрављам, али не могу да се сложим с вама да је то неки датум о коме ми треба да размишљамо. А и сами сте споменули да је прво присаједињење Војводине после свега онога што су Срби преживљавали... На чију страну су Срби стали у

Аустроугарској, тај је владао. Једно време је владао. Али прави датум је 1918. година.

Ја не волим оне који се представљају да су једини заступници интереса, како ви волите да користите израз, грађана Војводине. Мислим да нам је коришћење термина и када је писан статут актуелни, па после Уставни суд то поништио, кад смо пошли у то да... А то смо замерили Демократској странци, не знам како сте ви; ви сте подржавали академика Фиру 2002. године када је писао основни акт АП Војводине, што би значило устав АП Војводине, а то би значило републике. Ви сада користите два термина која производе сумњу, иако и ја као и ви желим да будем локалпатриота, и ја вам то лично замерам, производите сумњу јер користите два термина. Један је – територија АП Војводине. Устав не препознаје територију АП Војводине као некакву федералну јединицу или као некакву категорију у том смислу. Следеће, стално смо покушавали, неки кругови у Војводини, не и ја или СПС, да кажемо да се аутономија заснива на праву грађана и грађанки. Нема те врсте права грађана и грађанки, становника или гласача који живе на територији Војводине да ми можемо да протумачимо, да из тога изводимо право да имамо некакву аутономију Војводине. Ми аутономију Војводине можемо да наслонимо, када је тумачимо, на некакве историјске догађаје, на некакве културолошке ствари, и то је релативно танко, али она мора да почива на Уставу Републике Србије. Дакле, само на Уставу Републике Србије.

Ми који желимо да промовишемо, а у програму СПС постоји аутономија Војводине, не мислим да је треба укинути, за разлику од господина Шешеља, желимо активности на побољшању, ако хоћете, и стандарда и културног облика и сарадње са мојим пријатељима... Ја често кажем господину Балинту – без мањине нема већине. Војводина познаје тај суживот. Ја чак мислим, иако су пропали ови модели мултикултурализма у целој Европи, то је Ангела Меркел рекла још 2007-2008. године, хајде да видимо, ако можемо да примењујемо моделе интеркултурализма, јер очигледно мултикултурализам није имао довољно сажимање. Па и ми у Војводини смо и у време ратних дешавања, ових најновијих, имали свакакве ситуације, о којима сада не бих да полемишем.

Дакле, мислим да сви који се залажу, ево, укључујем и себе под то, да решимо питање аутономије Војводине, не треба да користе термине ни захтеве који воде ка томе да сви други... Ево, колеге посланици, сви грађани Србије, а морамо водити рачуна јер Србија је јединствена, имају сумњу шта су наше стварне политичке намере.

Добро је ако смо одустали, а овде то не видим, мада није ни тема и нема у декларацији, интересантно, нема судске, извршне и законодавне власти. То и у будућој преради Устава, под притиском Европе или не

Европе, треба да буде избегнуто. Судска, извршна и законодавна власт морају да буду јединствене. Војска, полиција, па чак и Пореска управа, ако ништа друго због немогућности да се успостави јасна методологија код Пореске управе коме колико припада пореза, треба да остану јединствени.

Не кажем да у оквиру пренетих надлежности, дакле сада не говорим о финансирању, није могуће успоставити на нивоу АП Војводине – како га ви дефинишете као предлагач, сад не полемишем с вама лично, него сте дали као предлог – неки средњи ниво власти. Али он не сме да угрожава оно што би било императивно од стране Републике. Нема потребе да то радимо. Све то можемо да урадимо унутар Устава или новог Устава Републике Србије и у оквиру законодавног система Републике Србије.

Једну ствар морам да признам, иако смо били у различитим саставима власти још од 2000. године, нећу да тумачим раније, ни у једном моменту овај парламент није имао или барем ми из Војводине, већина ће нас говорити овде из Војводине, нисмо имали политичку тежину и нисмо успели да се ујединимо око три ствари, а то су та три закона: о пренетим надлежностима, о имовини и око финансирања АП Војводине.

Слажем се да они који политички добро промишљају увек знају да је боље затворити проблем и зато ја поздрављам ову седницу, макар засада медијски затворили ово питање, а политички га отворили када почне нека прича око новог Устава. Боље је затворити политичко питање и држати га у неком законском оквиру, каквом-таквом, него да је оно стално отворено јер је Уставом гарантовано, и то је, чини ми се, последњи елемент у којем бих могао да подржим оно што је овде написано.

Можемо ми сад да полемишемо око разних историјских ствари, ја сам хтео само да кажем још неколико ствари које се тичу... Не верујем да су грађани прочитали ово што сте ви предложили око финансирања. Знате шта, ми не можемо имати никакву федералну јединицу. Средњи ниво власти може бити оријентисан само на Војводину, јер засад мислим да није здраво да причамо о аутономијама по Србији док она економски не ојача, док не завршимо отворено српско национално питање. Говорим и о Републици Српској, говорим и о ситуацији око Косова.

Нема потребе да сада неко у Војводини због двадесет, тридесет и четрдесет хиљада бирача који радије гледају Беч него Београд сада треба да има некакве друге ставове. Ваљда ћемо сви да се боримо за Србију, да она успе и да на успешан начин, шта год то значило, затворимо, заокружимо, заштитимо још увек отворено српско национално питање.

Не кажем да није албанско отворено. Јесте. Ко га је отворио? Нисмо ми. Отворено је питање унутар Босне и Херцеговине. Видећемо шта ће бити са Македонијом. Ако се ова расправа и отвара у оквиру неке

потенцијалне промене унутар Устава, она и даље мора да обезбеђује јединствену структуру Републике Србије.

Ако желимо да причамо овде о још неким стварима, просто морам да кажем, тачно је да је у време антибирокупатске револуције смењено 40.000, можда и најбољих, кадрова, добро школованих, али је и 5. октобар, чији сте ви били носилац, сменио још више људи у Војводини. А нисам сигуран да је процес био демократичнији него процес диференцијације. Богами, можемо да изведемо и ту статистику.

Још нешто о чему можда вреди полемисати. Ви сте као искусан политичар, ту вам одајем признање заиста, изнели бројке које... Сада ми овде не знамо колико смо и како смо пљачкали Војводину, колики је био доходак у динарима те и те године у Краљевини Југославији. Не можемо да полемишемо с вама, али могу да полемишем о нечем другом. Јесте, и жито се отимало, највише у Војводини, јер га је у Војводини и било.

Али морам нешто да кажем, и Војводина је живела, а ви кажете и напредовала, и педесетих, шездесетих и седамдесетих година, не захваљујући промени уставног система, него зато што је Југославија била тржиште од 22.000.000 људи, економски добро уређено, без обзира на, условно речено, договорну економију, па је ваљда и Војводина имала неке користи од тога.

Иначе, сви мисле да се производи више жита у Војводини него у остатку Србије. Није тачно, ево министра пољопривреде, имамо године када се више жита физички произведе иза Дунава и Саве него у Војводини. Ни та пољопривреда више не може да буде баш тако једноставно тумачена.

Индустријски комплекс, нисам сигуран да је у Војводини био тако велики – а данас га нажалост, као последица 5. октобра а не нечег другог, нема – ни да је та прерађивачка индустрија била баш тако уништена.

Ако бих ја смео да вам се придружим у вашим, како бих ја то рекао, локалним патриотским настојањима, мени више смета да све што се приватизује пређе у Београд. Али не можете ви да имате пореске олакшице за Сенту, Аду и Кањижу, не зато што је тамо већина Мађара, или Алибунар, а да то исто немате за југ Србије. Значи, морамо да имамо исте критеријуме, да имамо иста економска права за све учеснике, било да су страни инвеститори, било да су домаћи, било ко. Ја бих тако критиковао овај приступ, уместо да сад паушално кажем... Не могу у Војводини постојати два пореска система; ми и сада имамо Пореску управу Нови Сад, она обухвата, фактички, целу Војводину, али методолошки како ви сада да издвојите ко је колико пореза дао?

Још једну ствар могу да подржим слободно, али питање је да ли економско време у Србији, такво какво је, то дозвољава. Мали су приходи

локалних самоуправа. Јер шта је највећи проблем Србије? Оно што заговара и председник ове државе – мора да се уђе у теорију раста. Тек када подигнете буџет на одговарајући ниво, онда ће лагано доћи до тога како имамо суфицит у држави, тако да имамо суфицит и опште државе. Пре него што урадимо домаћи задатак подизања привредне активности, пре него што урадимо довољно инвестиција, пре него што урадимо још много ствари и постанемо, да кажем, вредније и економски боље организовано друштво, можда ћемо моћи да разговарамо о неким другим стварима, о којима вреди разговарати када је у питању децентрализација.

Још једна молба свима. Врло често мешамо појмове децентрализације, која се пре свега односи на питање локалне самоуправе, и оно што треба да се дешава на нивоу АПВ. Пошто сам обећао да нећу баш превише времена да узмем, само желим да кажем – ми имамо сада Војводину у Републици Србији; нећемо ми заснивати положај Војводине на неком референдуму на коме ће учествовати већинско српско становништво па ће онда бити поништена аутономија Војводине. Барем је то мој став. За разлику од господина Шешеља, ја мислим да нама такви референдуми не требају. Али нам треба уставноправно јединство Србије, које ниједним актом... Јединствен правни поредак. Шта ми се овде није свидело? Не можемо ми да кажемо да ћемо законом о финансирању Војводине... Па овде каже, ако је тај закон о финансирању Војводине у супротности са неким другим законима, примењиваће се овај закон. Није то лекс специјалис. Морају да буду поштовани сви закони и морају сви једнако да се примењују.

Ако у тим оквирима, господине Чанак, без коришћења термина „територија Војводине“, без заснивања аутономије на праву грађана и грађанки, пошто грађани и грађанке су сви у Србији, почнемо да отварамо питања која имају одраза у културолошкој сфери, у економској сфери, извињавам се, у економско-културној и пре свега у економској сфери, тада ћете вероватно у овом парламенту имати више савезника. Док год ви или, не знам, нека демократска странка, пошто су они то радили, на овај начин отварате питања аутономије Војводине, имаћете, ако ништа друго због сумње али и спорних политичких, уставноправних и историјских чињеница, проблем да нађете савезнике за оне који желе да решавају проблем аутономије Војводине.

Према томе, ја сам захвалан и вама и парламентарној већини и председници што имамо прилику данас да говоримо о питању аутономије Војводине. Нажалост, због приступа који имамо неће ова седница, осим порука које ће отићи према јавности од сваке појединачне партије, па и од вас, на чему мислим да сте веома захвални парламентарној већини... Људи ће имати о чему да размишљају. Ова тема неће бити успешна ако углови,

промоција и решења питања аутономије и даље остану на овом фону на коме сте ви то сад предочили.

Госпођо председавајућа, узео сам три минута више. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Нисте, имате још, ја мислим, четири минута.

Али на мом сату је сада 14 часова и 7 минута. Одређујем редовну паузу, морам да одредим, знам да сви желите да разговарате о овој теми, сат времена. Значи, да не будемо формалисти, како кажу, баш у минуту, у 15 часова и 10 минута настављамо расправу.

Молим Бајатовића да остане и да чује одговор.

(После паузе – 15.15)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Поштовани народни посланици, поштовани министре, настављамо са радом.

Реч има народни посланик Балинт Пастор.

(Вјерица Радета: Реплика.)

Извините, господине Пастор, реплика Вјерица Радета.

Изволите, колегинице Радета.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Хвала.

Реплика на коментаре, односно на реплику нашем председнику, који је говорио о предлогу овог закона и ове резолуције. Оно што је остало неразјашњено у одговору и у реплици јесте...

Наравно, неспорно је ваљда свакоме ко је ово прочитао да је закон апсолутно противустанан и да је неусклађен са још два системска закона и да се оваквим законом не може на лекс специјалис начин решавати било каква ситуација, поготово не када је то супротно Уставу Републике Србије.

Сама резолуција врви од историјски нетачних података, и о томе је такође овде било речи, али оно на шта нисмо добили одговор, а очекујемо га, јесте како је уопште дошло до тога да ова посланичка група буде предлагач ових текстова који су изворно и у скупштинској процедури били предлог посланика Александре Јерков. Дакле, то није нешто што је она негде у некој емисији или негде у јавности рекла, не, него је то у процедури и данас-дан и она је упорно из седнице у седницу понављала ове своје предлоге и то није било на дневном реду.

Сада, дакле, питамо – како је дошло на дневни ред? Да ли предлагач има сагласност онога чији су ово изворни предлози и да ли је у реду да се у Народној скупштини расправља о очигледним плагијатима? Знате, ако се нешто препише, и то од речи до речи, испод тога се само напише друго име, то се зове плагијат, никако другачије не може да се тумачи. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Радета.

За реч се јавио господин Балинт Пастор.

Изволите.

БАЛИНТ ПАСТОР: Господине председавајући, господине Чанак, даме и господо народни посланици, има једна навијачка песма која почиње речима „дошао је и тај дан“ и онда има две верзије; сад, свако ће у зависности од преференција да настави у себи да пева ову песму. Е, дошао је и тај дан, данас расправљамо о АПВ у Народној скупштини Републике Србије.

Било је речи о томе како је добро што је један опозициони предлог закона дошао на дневни ред и стварно желим да се захвалим госпођи Маји Гојковић што је омогућила да расправљамо о једном опозиционом предлогу закона.

Желим да подсетим чланове овог цењеног дома да се у претходних дванаест година ово дешавало, или је сличан случај био, свега два пута. До 2012. године ниједном се није десило да се на дневном реду нађе један предлог било ког опозиционог посланика, а од 2012. године се то десило два пута. Године 2012. је наш бивши колега, народни посланик Срђан Миковић, предложио Предлог закона о допунама Закона о заштити података о личности, а 2015. године је проф. др Душан Милисављевић предложио закон о превенцији и дијагностици генетичких болести, генетички условљених аномалија и ретких болести. О тим опозиционим предлозима закона Народна скупштина Републике Србије је расправљала. Ово је трећи такав случај у претходних дванаест година и свакако је добро што расправљамо о овој теми.

Ту се, наравно, јављају одређени проблеми и желео бих да укажем на неке чињенице. То су учинили посланици из једне опозиционе посланичке групе који су говорили о плагијату. Речено је да је Предлог закона о финансирању Војводине плагијат. Али изгледа да ни та опозициона посланичка група није више онаква каква је била некада, јер није довољно дубоко истражила чињенично стање у вези с овим питањем јер се не ради о плагијату, већ се ради о дуплом плагијату.

Значи, ради се о дуплом плагијату. Пошто је чињеница да су посланици Лиге социјалдемократа Војводине 20. фебруара 2019. године предложили усвајање овог закона о финансирању Војводине, исто је чињеница да је раније, 13. децембра 2016. године, то учинила народна посланица др Александра Јерков.

Али има ту још једна чињеница. Желео бих о томе мало да говорим да би и они посланици који су говорили о плагијату видели да се ту ради о дуплом плагијату. Године 2015, и то 3. марта, значи годину и по дана раније него што је Александра Јерков упутила у процедуру предлог закона

идентичан овом о којем ми данас расправљамо, покрајински органи, значи тадашњи органи Аутономне Покрајине Војводине, утврдили су један текст, али тај текст није дошао на седницу Скупштине Аутономне Покрајине Војводине због тога што се тадашњи председник Покрајинске владе, господин Бојан Пајтић, мало предомислио.

Овај текст о којем ми расправљамо потиче из 2015. године и потиче из Покрајинске владе, односно Покрајинске скупштине. Тај текст је онда мало плагирао Александра Јерков, тако да она не би требало да буде толико увређена, као што јесте сад претходних дана, због тога што га је Ненад Чанак плагирао. Није то суштина, суштина је да су и Ненад Чанак и Александра Јерков плагирали један предлог Покрајинске владе из 2015. године.

Одмах да рашчистимо, у доношењу правних аката нема плагијата; нема плагијата као што има код израде оригиналних научних дела, али је чињеница да се не ради о самосталном тексту закона.

Пошто су ту евоциране биле успомене на претходне године и било је речи и о историји 250 година уназад, ја сам желео мало да вам скренем пажњу на неке историјске чињенице из блиске прошлости.

Свакако подржавам, без обзира на ове чињенице, то што је Лига предложила овај закон и свакако подржавам што ми данас можемо да разговарамо о овом питању иако је евидентно да овај предлог закона нажалост неће бити усвојен и нећемо моћи да ставимо тачку на питање финансирања АП Војводине. Значи, наша борба ће се наставити, свих оних који се боре за поштовање Устава и за шире надлежности АП Војводине. Ја се прибојавам тога да ће та борба трајати најмање до усвајања новог Устава и једноставно не мислим да је реално да ће се ово питање у некој догледној будућности на основу важећег Устава решити, али о том потом, видећемо, можда се деси неко чудо.

Оно што је суштина, ми из Савеза војвођанских Мађара дванаест година се боримо за усвајање закона о финансирању АП Војводине из једноставног разлога што је то уставна обавеза, као што је о томе већ било речи. У тој борби смо некад имали савезнике, некад смо били усамљени у тој борби, некад смо били кажњени због тога што смо се доследно борили за интересе АП Војводине, али наши ставови нису промењени. У ових дванаест година било је периода када смо били део владајућих већина, разних, било је периода када смо били у опозицији, али наша виђења у вези са финансирањем АП Војводине и поштовањем Устава нису мењана.

Када говоримо о финансирању Војводине и о поштовању члана 184. Устава Републике Србије, ових претходних дванаест година могао бих да поделим на три целине. Желео бих мало да евоцирам успомене и да мало причам о блиској прошлости.

Први период обухвата свега једну годину, то је 2009. година, значи пре десет година тачно, када је та уставна одредба и уставна обавеза у вези са финансирањем АП Војводине била поштована, те једне године, из једноставног разлога што је крајем претходне 2008. године НИС био поклоњен Руској Федерацији и из тих средстава је Војводина буџетом за 2009. годину добила онај износ који јој припада на основу Устава, значи 7% и три седмине од тих 7% за капиталне расходе на подручју АП Војводине.

После, од 2009. па све до 2013. године, ни динара, а ни речи није могло бити о томе да се уставна обавеза у вези са финансирањем Војводине поштује. Да подсетим јавност, то је период када је стожер владајуће коалиције чинила Демократска странка. Значи, врло је симпатично што посланици ДС-а, конкретно Александра Јерков, предлажу 2016. године закон о финансирању Војводине, али су имали неколико година када су то могли да учине и да тај посао и Влада и Скупштина Србије заврше, али једноставно није било политичке храбрости, није било политичке воље за то.

Штавише, баш супротно, то је тај период од 2009. до 2013. године када је тадашњи председник Републике господин Борис Тадић говорио о томе да је немогуће, господин Чанак се сећа тога сигурно, да је немогуће, нецелисходно, ненормално да постоје два система сто километара један од другог, да воз од Новог Сада до Београда стиже за сат времена и да је ненормално да у тих сат времена ми имамо два система. Значи, то је тај период владавине Демократске странке и Бориса Тадића, када ни речи није могло бити о томе да се усвоји закон о финансирању Војводине и да се поштује та уставна обавеза.

Било је других актера тадашње владајуће већине, који су говорили о томе да се гради ауто-пут и да због изградње тог ауто-пута ми становници са подручја АПВ треба да будемо срећни и тиме треба да се задовољимо.

Постојала је још једна класична реченица из владавине Демократске странке у том периоду, а та чувена, магична реченица је увек гласила, када смо тражили да се финансира било који пројекат на подручју АП Војводине – имате ви Фонд за капитална улагања АП Војводине, обратите се том Фонду за капитална улагања Покрајине и тамо се намирите. Значи, нема ни говора о томе да се било који пројекат на подручју АП Војводине финансира из републичких средстава, значи од тих 7% и три седмине.

Не само да је став Демократске странке у то време био такав него се почетком 2010. године десило нешто што је незабележено у историји модерног парламентаризма у Републици Србији. Срећом, ни од тада се

тако нешто није догодило. Почетком 2010. године десило се следеће: посланици СВМ су гласали против Предлога буџета за 2010. годину у истом овом дому, у Народној скупштини. Тада смо ми, нажалост, остали сами по том питању. Тада је, ако се сећате, владајућа већина бројила свега 128 чланова, доста је била танка, али пошто сада нису присутни не бих желео да кажем захваљујући коме је тај буџет ипак усвојен, тај буџет апсолутно противустан.

Након тога је Савез војвођанских Мађара на врло нечовечан начин кажњен. Кажњен је тако што је било предложено да се у Суботици разреше сви наши локални функционери. У оној локалној самоуправи која је за Мађаре можда најважнија у Србији, а због тога што је то могло тамо бити изведено и због тога што у тој локалној самоуправи више од 80% становништва чине Мађари, а ради се о Сенти, разрешен је тадашњи председник Општине господин Золтан Пек, који је данас наш колега ту у Народној скупштини Републике Србије. Он је до 14. фебруара 2010. године био председник Општине Сента и, у режији ДС, из једноставне одмазде био је разрешен тог 14. фебруара 2010. године, не због тога што коалиција није функционисала, не због тога што није на честит начин обављао функцију председника Општине Сента, него због тога што ми нисмо желели да подржимо противустан буџет Републике Србије за 2010. годину.

То је био тај други период у вези са финансирањем, односно нефинансирањем АП Војводине.

Трећи период рачунамо од 2014. године. Од 2014. године има средстава у републичком буџету за нека важна питања, за неке важне пројекте са подручја АП Војводине, можемо да се договоримо са Српском напредном странком о томе да се финансирају важни пројекти у Војводини. Ту ћу да истакнем само два пројекта из Суботице, који се завршавају деценијама. А то траје деценијама због тога што до 2014. године ни динара за то није било из републичке касе. Ради се о адаптацији зграде Народног позоришта у Суботици и о тзв. Ипсилон краку, значи о обилазници око Суботице. У ове четири године из републичког буџета само за та два пројекта издвојено је 28,3 милиона динара. Ипсилон крак би требало да се заврши до краја ове године, а зграда Народног позоришта највероватније следеће године. Ипсилон крак се гради 35 година, а ове године ћемо доћи у ситуацију да се тај пројекат заврши. Он је изузетно битан не само за Суботичане него и за привреду Суботице и ширег нашег региона.

Мислим да је корисно о овим чињеницама говорити. Све оно што сам рекао и у вези са плагијатом, и у вези са овим етапама, у вези са финансирањем Војводине јесу историјске чињенице, проверљиве

историјске чињенице и бројке, али је добро, као што сам рекао, да је Лига социјалдемократа Војводине предложила овај текст и што ћемо данас и наредних дана о том тексту говорити.

Пошто ми никада нисмо, нити ћемо икада гласати против Војводине овде у Народној скупштини Републике Србије, ми ћемо у дану за гласање свакако да подржимо овај Предлог закона о финансирању Војводине иако су у праву они који кажу да овај текст баш због тога о чему сам говорио, што је настао пре четири године, не би био у оваквој форми данас применљив јер су у међувремену донети неки закони. Да постоји политичка воља за усвајање овог предлога закона, ми бисмо свакако поднели амандмане, али пошто је евидентно да овај закон неће бити усвојен, ми те амандмане нисмо предложили и нисмо улазили у те детаље, али ћемо свакако подржати овај предлог закона. И надам се да нећемо бити једини, надам се да ће и предлагач да гласа за свој закон, можда се ту нађе још неко. Свакако, мислим да је добро што ће ових неколико дана бити посвећени АП Војводини. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Пастор.

Реч има Милорад Мирчић, повреда Пословника.

Изволите.

МИЛОРАД МИРЧИЋ: Даме и господо народни посланици, ова расправа о предлогу ЛСВ је у сваком случају, на основу одлуке да се усвоји у дневном реду, требало да буде озбиљна.

Након излагања господина Пастора, ми овде присуствујемо једној веома чудној ситуацији. Доктор Војислав Шешел је истакао аргументацију везану за образложење и сам предлог који је изнео овлашћени представник и притом указао на непобитне чињенице да је ово у ствари плагијат који је преписан од Александре Јерков. Човек може некако и да прихвати да је то урађено из намере да се кад-тад стави на дневни ред једна тачка као што је ова, међутим, сада смо сведоци да је у ствари Александра Јерков плагијатор. Она је преписала, односно украла идеју, а самим тим и текст предлога од Скупштине Војводине, односно нацрт предлога Скупштине Војводине и ово сада потпуно поприма неке чудне обресе, благо речено.

Ми сада треба да расправљамо озбиљно око уступања дела прихода, како овде захтевају, Аутономној Покрајини Војводини, а у ствари ни сам предлагач није оригиналан у својим предлозима. Када би евентуално могла овој седници да присуствује и она која је 2016. године предложила, ни она није оригинални предлагач.

Стога, сходно члану 68, предлажем да се формира једна комисија која ће утврдити шта је и какав је оригинални текст овог предлога и ко је тај који је оригинални предлагач, да би ово могло да буде на неки начин

озбиљна расправа. Овако се вртимо око расправе о плагијатима. Нити Ненад Чанак зна шта предлаже, нити зна Александра Јерков. Ево сада чујемо можда да је евентуално оригинални творац овог нацрта предлога Скупштина АП Војводине, па да замолимо да одложимо ову седницу, формирамо комисију, да та комисија утврди ко је оригинални предлагач.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Мирчићу. Хвала на вашим предлозима.

Сматрам да нисам повредио Пословник. Имате право да затражите и предложите формирање анкетног одбора, али немамо право на формирање било какве комисије, поготово током ове седнице. То можете да предложите, нико вам не брани, али мислим да нисам повредио Пословник.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о мојој повреди? (Да.)

Имате право да предложите то, дајте предлог, знате процедуре, не можемо сада о томе расправљати на овој седници где имамо јасно дефинисане тачке дневног реда. Имате процедуру по којој можете то да предложите, па ако Народна скупштина то изгласа и одобри, онда ћемо разговарати о томе. Хвала.

Реч има овлашћени предлагач господин Ненад Чанак.

Изволите.

НЕНАД ЧАНАК: Заиста ми је невероватно да смо од озбиљне расправе дошли поново у замку оваквих неспоразума. Чињеница је, ако је толико значајно ко је аутор текста овог предлога, да се, прво и пре свега, плагијат односи на неко научно дело или уметничко дело или шта тако. Ово сасвим сигурно није ни једно ни друго.

Друго, овај конкретан текст први пут је промовисан 20. фебруара 2015. године на конференцији за штампу у Покрајинској влади, где је тадашњи покрајински секретар за финансије господин Зоран Радоман говорио о овом тексту разматрајући идеју о формирању покрајинске пореске управе. Тај текст је, дакле, тада промовисан као коалиционо усаглашени текст Савеза војвођанских Мађара, Лиге социјалдемократата Војводине и Демократске странке, који су тада чинили већину у Покрајинском парламенту. Значи, то је тај текст.

После тога је тај текст, с обзиром на то да је тадашњи председник Извршног већа Бојан Пајтић повукао тај текст због својих неспоразума унутар страначке структуре ДС-а тог времена... И, дошли смо тога да тај врло употребљив, усаглашен... Узгред буди речено, ја сам у самом уводу говорио да је тај текст прошао кроз много руку, да је балансиран и да није оно што је списак жеља ЛСВ, него један избалансиран текст, усаглашен са другим политичким субјектима. Тај исти текст је онда посланица Јерков

др Александра предлагала. Није прихваћен. Нисам видео ниједан разлог зашто не би Лига социјалдемократа Војводине, која је била чланица те исте коалиције, која је усаглашавала са Демократском странком и Савезом војвођанских Мађара, урадила оно што је иначе требало да уради председник Извршног већа, у том тренутку Пајтић др Бојан, јер је то урадила покрајинска администрација и постигла сагласност свих чланова владајуће коалиције. Дакле, због самовоље тадашњег председника Извршног већа, тј. Покрајинске владе, не знам шта је било у том тренутку, дошли смо у позицију да један врло употребљив законски предлог буде повучен.

Због тога немам никакву намеру да се расправљам о било каквом плагијату, јер овај предлог припада исто онолико Демократској странци колико и Савезу војвођанских Мађара и Лиги социјалдемократа Војводине. Предлаже га ко год хоће. А ми смо, узгред буди речено, колегиница Олена Папуга је разговарала са Александром Јерков на ту тему и добила њену сагласност.

Дакле, то су све апсолутно приче које служе само томе да се скрене пажња са суштине приче, а прича није о Војводини, него је прича о поштовању Устава и Уставног закона, који инсистира на томе да се овај закон, дакле закон о финансирању Војводине, донесе до 31. децембра 2008. године. А сада је 20. март 2019. године. О томе се тренутно ради, у овом делу. У овоме, резолуцији о Војводини, то је нешто друго.

Искористио бих прилику, кад сам већ узео реч, да кажем пар речи господину Бајатовићу с обзиром на то да је изнео неколико ствари на које бих морао да га подсетим.

Прво, питање територије које сте спомињали, становништва итд. и уставног оквира, господине Бајатовићу, дефинисано је чланом 12. Устава Републике Србије: „Државна власт ограничена је правом грађана на покрајинску аутономију и локалну самоуправу“. Дакле, поновићу, државна власт ограничена је правом грађана на покрајинску аутономију и локалну самоуправу. „Право грађана на покрајинску аутономију и локалну самоуправу подлеже само надзору уставности и законитости.“ То је прва ствар. Друга ствар, члан 182: „Аутономне покрајине су аутономне територијалне заједнице основане Уставом, у којима грађани остварују право на покрајинску аутономију“. Дакле, територијалне заједнице. Пошто је у питању територијална заједница, а Војводина то јесте јер је таксативно набројана у Уставу, ваше примедбе о томе да територија, када је спомињемо у овоме, у резолуцији и у закону, није противуставна или неуставна категорија, него баш напротив.

Цела прича овде је о томе да говоримо о ономе што треба учинити да би се усагласио положај Војводине са Уставом, а не да би се из њега

излазило. Дакле, не треба бранити Устав од нас који смо га нападали док је било за времена од вас који сте га усвојили у том тренутку сматрајући да ће он не знам шта постићи. У крајњој линији, ако се ја добро сећам, у том тренутку је главна предност овога Устава била та што ће се лакше мењати. Нажалост, показало се да то није до краја тако.

Друго, ви сте Војводину везали, њен просперитет седамдесетих година, за тржиште од двадесет два милиона људи, ако сам добро разумео ваше излагање. Међутим, немојмо заборавити да ЕУ има осамсто милиона људи и као тржиште је, наравно, далеко моћнија. Али да би се уопште ишло према ЕУ, мора се имати у памети да је питање правне државе једно од најосновнијих питања која ЕУ поставља. Ту колега Орлић може да потврди да се на сваком разговору о приступању ЕУ спомиње питање правне државе, дакле државе која се заснива на поштовању права. Држава која десет година не испоштује сопствени Устав у домену доношења закона о финансирању Војводине стално има камен у ципели, који је доводи позицију да има проблем. Ја у том смислу говорим да је за Војводину и целу Србију изузетно значајно да овај закон буде донесен, или да се промени Устав па да онда то не важи, али нешто се мора урадити.

Још једна ствар, споменули сте да Нови Сад има пореску управу. То је само пореска јединица у Новом Саду, нема пореску управу. То је врло битна разлика. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Чанак.

Право на реплику, Душан Бајатовић.

Изволите.

ДУШАН БАЈАТОВИЋ: Хвала за прилику да одговорим, господине Чанак.

Враћам се на оно што сам вам рекао – када ви, чак и ви, читате српски Устав или Устав Републике Србије, то је то, али начин на који ви користите... Подсетићу вас, када је дат предлог статута АП Војводине, почињао је текстом – на основу права грађана и грађанки Војводине. Не може. Из текстова које ви имате... После смо ми поправили – на основу Устава Србије; то је био први амандман СПС-а. Зато и покушавам да вас упозорим. Начин на који ви у вашим актима, који је у програму вашем, спомињете територију Војводине, то је нека федерална јединица у Србији, тако испада.

Даље, ако ви уважавате Републику Србију, а Уставни суд да своје мишљење, па нека је и ДСС поднео предлог, и очито је да су ваши предлози у ставовима 7, 8, 9, 10. и 11. већ оцењени од стране Уставног суда, и ви тај текст који се провлачи годинама поново предлагете Скупштини Републике Србије... А претпостављам да је велики број посланика, макар из Војводине, прочитао мишљење Уставног суда, јер

немамо другу инстанцу која то може да тумачи осим Уставног суда. Ви поново нама, ево, ја сам исто за аутономију, ви нама поново дате текст који је од стране Уставног суда оцењен као противустанован и ми треба о њему поново да одлучујемо.

Данашњу седницу сам крајње добронамерно схватио политички и зато сам и рекао да је добро што је то скупштинска већина подржала, да се и то питање, које виси негде у ваздуху и поред тога што је отворено питање Косова и Метохије, а биће да је то важније... Потенцијалне измене Устава ће сигурно бити важно питање, али када дођу на дневни ред. Сигурно да нам се поставља питање шта ћемо са Републиком Српском, са Резолуцијом 1244, Дејтонским споразумом, другим домаћим задацима.

Дакле, оно што ја вама спорим није идеја да будемо локалпатриоте, није идеја да створимо средњи ниво власти, није идеја да сачувамо аутономију Војводине, макар се ми историјски разликовали...

(Председавајући: Хвала.)

Само један секунд.

Идеја је што ви то радите на погрешан начин. Ви нама који желимо да постигнемо циљеве мало другачије одузимате прилику врстом иницијативе која је супротна, бар по Уставном суду Републике Србије, ономе што пише у Уставу Републике Србије. И то се понавља годинама.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Бајатовићу.

Господин Ненад Чанак.

Изволите.

НЕНАД ЧАНАК: Само бих молио, господине Бајатовићу, да ми кажете где сте ви нашли то „полазећи од права“ итд., итд. Гледам сада ове документе о којима разговарамо, резолуцију о Војводини и Предлог закона о финансирању АП Војводине. Где сте то прочитали?

(Душан Бајатовић: Кад сте предлагали.)

Где сте прочитали?

(Душан Бајатовић: Имате генезу коришћења истих ствари као што су...)

Уважени господине Бајатовићу, овде не говоримо о генезама, не говоримо о програму ЛСВ, говоримо о два врло конкретна документа.

(Душан Бајатовић: Ако тако наставите, имаћете два-три гласа у Скупштини Војводине.)

Ја заиста желим само да предочим да је у питању добра воља и намера у овим документима који су вам предочени.

(Душан Бајатовић: Зашто? Ви имате добру вољу, а ми немамо?)

Уважени господине Бајатовићу, молим вас да прочитате ове документе па онда да разговарамо. Молим вас.

(Душан Бајатовић: Све сам прочитао и подвукао.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Чанак.

Повреда Пословника, Вјерица Радета.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Покушавам као потпредседник да вам помогнем, да ипак скренем пажњу да је требало сви да будемо припремљени за ову седницу. Очигледно овде постоји неспоразум или неразумевање онога што господин Бајатовић каже и од стране предлагача овог акта.

Чињеница јесте, претпостављам да сте то хтели да кажете, господине Бајатовићу, да је Уставни суд 2012. године поништио, односно ставио ван снаге финансирање надлежности АП Војводине онако како је било предвиђено Статутом. То је довољан разлог да овакав закон никако не може ни да се стави на дневни ред.

Знате, не можемо ми сад, имамо Устав, па неко донесе нешто неуставно, па онда Уставни суд каже да је то неуставно и ми сад упорно – е, ми сад хоћемо опет. Дакле, то је само један од разлога, та чињеница да је 2012. године Уставни суд ставио ван снаге одредбе Статута АП Војводине где је било прописано финансирање надлежности.

Када говоримо о овом предлогу, немогуће је, на начин како је предложено у овом закону, чак и да немамо ову сметњу од стране одлуке Уставног суда... Како је могуће, рецимо, да се ПДВ израчунава на нивоу АП Војводине? Па ко је и у средњу економску школу ишао, зна да то није могуће. Знате, ни у државама које имају неку федералну организацију не може се ПДВ рачунати на основу неке тамо, било које, јединице. Значи, не може ни на делу АП Војводине, него може само на нивоу целе Србије.

Ово сам само хтела чисто мало да би се усмерила даља дискусија. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Радета.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни? (Не.) Хвала.

Реч има Неђо Јовановић, повреда Пословника.

Изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући. Члан 107. Пословника.

Имајући у виду да се даје једна врста тумачења, чак и Устава, које је правно недопустиво, а у сваком случају непримерено за ову седницу, морао сам да реагујем једним питањем и констатацијом.

Господин Чанак се позива на члан 182. Устава Републике Србије и каже да у том ставу 1. члана 82...

Поменули сте 182, и то је тачно, да су аутономне покрајине аутономне територијалне заједнице, господине Чанак. Не 184, него 182, да се разумемо.

Е сад, имајући у виду да кажете „територија“, територија као појам, а нарочито уставно одређење, јако је комплексно и широко. Територијална заједница и територија нису исто. Да сте навели било где у предлогу, било закона, било резолуције, да се ради о територији у административним границама или на било који начин одредили ближе територију, онда би то било разумљиво. Овако нас доводите у једну врсту ризика да коментаришемо нешто против чега смо изричито, и бићемо против, а то се преводи на прост, једноставни језик; кажете „територија“, без одређења која, колика и где. Ако је територија АП Војводине, она је омеђена административним границама. Ако је територија било које локалне самоуправе, такође постоје административне границе. О којој територији говорите?

Даље, заборављате да је у члану 1. тог истог Устава...

Па ако не знате ви, како ћемо да знамо ми?

(Ненад Чанак: То је Бајатовић рекао, нисам ја.)

Није тачно. Нисте у праву, господине Чанак. Бајатовић је био врло одређен и дао вам је једну критику која је, по мени, крајње оправдана.

(Председавајући: Време.)

Извињавам се, само још једна реченица.

Због чега се према томе ви не одређујете на адекватан начин, то је опет ваш проблем. У члану 1. Устава, то је последње што ћу рећи, Република Србија је држава српског народа и свих грађана, и то је почетна ставка која се везује за оно што треба да имате у виду када образлажете и резолуцију и закон о финансирању АП Војводине. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Јовановићу.

Сматрам да нисам повредио Пословник. Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Не.) Хвала.

Господин Ненад Чанак има реч.

НЕНАД ЧАНАК: Основни неспоразум, колико видим, јесте у томе што је господин Бајатовић коментарисао неке претходне документе, а не ове конкретне, јер овде ни у Предлогу закона о финансирању ни у Предлогу резолуције Народне скупштине Републике Србије о Војводини не постоји реч „територија“. Нема је нигде. У питању је нешто сасвим друго.

Статут који је био проглашен неуставним од стране Уставног суда је промењен. После промене Статута направљен је овај предлог, као што сам рекао, који је промовисан 20. фебруара 2015. године у Извршном већу АП Војводине. То нема никакве везе једно с другим. Управо о томе се ради. Тако да се ми овде сада удаљавамо од основне идеје коју смо имали када смо предлагали ово, значи, да употребимо један усаглашен и балансиран документ, о коме сам говорио, да се изађе из неуставног стања

насталог недоношењем закона о финансирању Војводине, који је по Уставу морао бити донет до 31. децембра 2008. године. Само о томе говорим.

Територију је први пут споменуо господин Бајатовић, поновићу, алудирајући на неке претходне документе, вероватно и тај статут који је проглашен неуставним, па је у истој овој скупштини 2014. године била дата сагласност за тај нови статут.

У том смислу, мислим да је овде чист неспоразум у питању, јер ја не видим где се у овим документима... Ја вас молим да ми покажете где се у овим документима налази било шта што мислите да је у том смислу погрешно и да се спомиње нека територија.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, господине Чанак.

Право на реплику има др Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: У вези с питањем које ми је постављено, господине председавајући, даме и господо народни посланици, питањем које се тиче владавине права као теме коју ми имамо када се срећемо са нашим пријатељима и партнерима из Европске уније, а у контексту, како је сугерисано у том питању, положаја Војводине. Дакле, владавина права и доношење закона. Није ово први пут да је поменута ова ствар. Чини ми се да је и у првом делу седнице такође мени било упућено питање, само тада нисам био у прилици да на њега одговорим. Владавина права, питање поглавља 23 и 24. Ево, цитирам вам питање – како ћемо ми у Европу и шта ћемо са поглављима 23 и 24 ако не поштујемо сопствени Устав?. Је л' тако било?

Дакле, пре свега, владавина права као тема, да, ми то знамо, представља врло широк контекст, али питање Војводине кроз владавину права није тема, никада није било тема, нити очекујем да може да буде тема у нашим разговорима са представницима Европског парламента или било ким другим ко долази са те стране. Питање Устава, када разговарамо са њима, тиче се искључиво начина избора судија и тужилаца. То је тема коју ми очекујемо, која је врло добро позната и за коју је и њима али и свима другима на адекватан начин одговорено кроз позитивно мишљење које смо добили од стране Венецијанске комисије на предлог који је, иначе, и стигао у Народну скупштину. Дакле, то није ништа спорно.

Поглавља 23 и 24, то је можда био лапсус, али ми отворили јесмо. Како ћемо их затворити, то ће свакако да буде посао. Али контекст европских интеграција који је покренут на овој седници ја сам пронашао и кроз увод у резолуцију која је предложена. То је оно што ја сматрам лошим. Дакле, питање европских интеграција тиче се Војводине као и било ког другог дела Србије, али ја сам то видео и то хоћу сада да прокоментаришем пошто о Европи причамо. То не може, господине

Чанак, да буде вођено намером да се води мирољубива спољна политика, јер се на тај начин сугерише да Србија такву политику нема, а има.

Питање је како ће нас поштовати у Европи ако ми не поштујемо себе, а поштују нас много више него икада раније управо зато што смо ми у стању да поштујемо себе, и то јасно показујемо, јер водимо своју, српску политику и због тога што смо успешни у европским интеграцијама. Дакле, нису то једина поглавља која смо ми отворили. Тим отварањима није могла да се похвали она већина која се старала о Војводини о којој смо говорили данас, до 2016. године.

(Председавајући: Хвала.)

Још две реченице, молим вас.

Та већина је оставила дуг већи од девет милијарди динара, који је успешно рефинансиран, и то има везе са европским интеграцијама. Та већина није могла да оствари буџет од 75 милијарди динара какав је данас у Војводини, што је данас такође успех. Та већина није доводила оних, чини ми се, више од три стотине милиона вредних инвестиција које ми данас у Војводини имамо.

Све су то добре ствари, које треба да буду мотив. Оне, а не нека питања око спољне политике, којих заправо нема. Оне треба да буду мотив да се ми бавимо и европским интеграцијама и развојем Србије, Војводине или било код другог дела. Та врста успеха јесте непосредна последица добре политике коју имамо данас, коју јесте установио Александар Вучић, и то треба да буде добар и здрав мотив и у овој дискусији или у било којој другој.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Орлићу.

Изволите, господине Чанак.

НЕНАД ЧАНАК: Ја то што сте ви рекли потпуно разумем, али бих вас молио да ви разумете о чему ја говорим. Ја не говорим о дуговима, о овом, о оном што је остављено, што је затечено итд. Ако хоћемо о томе да причамо, могу да питам, такође, зашто је претходна власт оставила и ово питање отвореним када смо инсистирали да га затворимо, је л', где може да ми посведочи колега Балинт.

Питање је, дакле, ако је десет година већ истекао рок за доношење закона који је уставна обавеза, уставног закона, и ми то нисмо урадили, ја само питам – зашто није онда ова скупштинска већина предложила тај закон, Покрајинска влада предложила овај закон, зашто није овај закон који смо ми предложили поправљан или кварен или прилагођаван амандманима? Зашто Влада није дала закон? Зашто се нешто није десило?

Дакле, ми овде не говоримо о Војводини као таквој, него говоримо о закону о финансирању Аутономне Покрајине Војводине, који је требало да буде донет пре више од десет година. Ја о томе говорим.

(Александар Мартиновић: Где то пише?)

Само један моменат, имам овде доста хартија. Ево, пише у Закону о спровођењу Устава. Али у сваком случају, пише у Закону о спровођењу Устава о роковима. Ево, само док ја нађем...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да, да, нема проблема.

Др Александар Мартиновић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: У ком члану пише?

(Ненад Чанак: Уставни закон, у члану 15.)

Уставни закон, члан 15: „До 31. децембра 2008. године ускладиће се сви остали закони који нису у складу са Уставом.“ Где сте ви у овој формулацији пронашли да је до 31. децембра 2008. године требало донети закон који носи назив закон о финансирању Аутономне Покрајине Војводине? То не пише нигде.

За вашу информацију, господине Чанак, и да би грађани Србије знали, па и грађани који живе на територији АП Војводине, постоје два закона која регулишу финансирање АП Војводине – један је Закон о буџетском систему, донет још 2009. године, у време оне власти коју сте и ви подржавали, а други је Закон о буџету Републике Србије за 2019. годину, који дефинише који приходи припадају буџету АП Војводине. Утврђено је, између осталог, да буџету АП Војводине припада део прихода од пореза на доходак грађана, пореза на зараде у висини од 18% од износа оствареног на њеној територији и део прихода од пореза на добит правних лица у висини од 42,7% од износа оствареног на њеној територији. Поред тога, буџету АП Војводине припадају и трансфери из буџета Републике Србије, и то: трансфери за поверене послове, наменски трансфери, наменски и ненаменски трансфери јединицама локалне самоуправе на територији АП Војводине, у складу са Законом о финансирању локалне самоуправе, као и наменски капитални трансфери за пројекте које утврди Влада.

Зашто сам ово рекао? Зато што хоћу да грађани Србије знају да господин Чанак није у праву када каже да имамо проблем са нашим европским интеграцијама зато што не поштујемо сопствени Устав. Постоје, дакле, два закона која регулишу финансирање АП Војводине. Закон не мора да се зове закон о финансирању АП Војводине да би регулисао ту материју. Дакле, ту материју већ регулишу два закона. Ми смо наш Устав, па и Уставни закон за спровођење Устава, што се тиче финансирања АПВ спровели до краја, тако да тај део ваше аргументације, господине Чанак, не стоји. А кад будем добио реч да говорим као овлашћени представник СНС, изнећу читав низ других аргумената зашто ваши предлози нису добри.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, др Мартиновићу.

Повреда Пословника, Неђо Јовановић.

Изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: председавајући, захваљујем се, опет члан 107. Само да укажем и вама и предлагачу да овде не постоји неразумевање осим оног неразумевања које је генерисано од самог предлагача. Зашто? Наш други овлашћени представник СПС-а, односно наше посланичке групе, био је врло јасан и није се позивао ни на шта друго осим онога што је обухваћено предлогом резолуције од стране предлагача.

Да бих вам појаснио, прочитаћу само део, и то, чини ми се, став 5, да, управо став 5. Предлога Резолуције у уводном делу, где се управо предлагач позива на Декларацију, поновићу, Декларацију о заштити уставних и законских права АП Војводине, коју је Скупштина АП Војводине усвојила на седници одржаној 20. маја 2013. године.

О чему је Душан Бајатовић другом говорио него о генези која се везује управо за данас поднети предлог о коме расправљамо? Зар то није истовремено и декларација на коју се позива предлагач? Па сигурно да јесте. Ту декларацију ми смо осудили те исте 2013. године. И наши посланици, посланици СПС-а у Скупштини АП Војводине били су против. Та декларација у хронологији догађаја јесте један од генератора свега овога што предлагач наводи. Ту се помиње и територија, ту се помиње све оно што сматрамо да није у складу с Уставом, а што је с правом оценио и Одбор за уставна питања и законодавство на јуче одржаној седници. Не знам због чега бисмо уопште то доводили у сумњу. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Јовановићу. Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Не.)

Повреда Пословника, Вјерица Радета.

Молим колеге, ако се јаве за указивање на повреду Пословника, да о томе и говоре, јер ових неколико минута имали смо и неколико реплика. Онда не могу да схватим како сам ја повредио Пословник ако је овде дебата о предлозима које је дефинисао и о којима је говорио господин Ненад Чанак.

Не могу, ја морам њега да пустим да он говори шта год жели, има право на то. А реплике могу да се траже, није проблем, у складу са Пословником.

Изволите, колегинице Радета.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Члан 27, став 1. је у питању.

Заиста, с обзиром на тему о којој расправљамо, морају председавајући имати мало флексибилности.

И никоме не пада на памет да оспорава Ненаду Чанку да каже све што мисли да треба да каже, довољно је рекао овим предлозима.

Тачно је да ми немамо обавезу да доносимо никакав посебни закон, али се овде поставља питање... Бар не овакав. Не бар, него апсолутно немамо обавезу и не можемо донети овакав закон какав је предложен, зато што није у складу са Уставом и са још два системска закона. Али се поставља питање – зашто Венецијанска комисија инсистира на томе? Зашто се код отварања неких поглавља инсистира на томе? Зашто нам се то мало-мало па помиње?

Сада је овде Ненад Чанак и његов предлог; као да говоре у име оних који вас терају да урадите нешто што је апсолутно неуставно. Зато вас, између осталог, не само зато, терају и да мењате Устав Републике Србије.

Оно што је овде опасно, о чему заиста мора да се води рачуна, ово што предвиђа овај предлог закона је ништа друго него фискални сепаратизам. Ми то никако не смемо дозволити. Зато заиста јесте, без обзира на најширу могућу демократију, питање да ли је уопште било добро да се о томе овде расправља. Када све почиње са фискалним сепаратизмом, знате где то даље може да доведе.

Дакле, молим вас да се води рачуна и да председавајући воде рачуна, свакако, и о Уставу Републике Србије и да када било ко од нас говори да није добро да се излази из онога на шта нас обавезује Устав, па макар то не знам ко тражио од предлагача или од било ког другог коме би пало на памет да брани ово што је апсолутно неуставно...

ПРЕДСЕДНИК: Време.

Била је повреда Пословника? Да ли сматрате да је Пословник повређен? (Не.) Захваљујем. Нећемо гласати.

Реплике, Владимир Орлић, па Душан Бајатовић, министар Недимовић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Пита господин Чанак шта је спорно ако је он мислио на закон а није мислио на оне ствари које сам ја поменуо а тичу се дугова и инвестиција. Ја знам зашто сам рекао, поновићу ако треба. Али о закону сте чули, сада је објаснио господин Мартиновић.

Ви сте то могли да видите и у мишљењу које сте добили од Владе. Дакле, мишљење на ваш предлог закона, страна 3. каже – те надлежности, врста и висина, одређују се посебним законом. Погледајте шта пише који је закон посебан закон у том смислу. Све лепо пише.

Наравно, када би било другачије, испоставило би се онда да последњих десет година не може АП Војводина да функционише уопште, практично не постоји, све је тамо стало. А знамо да није, знамо да и те како функционише. Наравно, последње две, односно три године значајно боље него у оном претходном периоду, који сам ја поменуо зато што причамо сада о контексту европских интеграција.

У вашем предлогу ја сам нашао тврдњу која се тиче европских интеграција, ових ствари које су на дневном реду а са којима се дубоко не слажем. Дубоко се не слажем са тврдњом да се ми бавимо европским интеграцијама зато што желимо да имамо идентичну спољну политику као неко други, односно да будемо мирољубива земља. А сада нисмо, тако испада. Дакле, с тим се не слажем, то сматрам за критику Владе коју подржавам, политике коју је установила Српска напредна странка којој припадам, Александар Вучић, који је председник Републике и моје странке. Зато кажем, та политика је успешна.

А мотивација за европске интеграције не треба да буде жеља да имамо исту спољну политику као неко други, мотивација треба да буде бољи живот грађана. Мотивација треба да буде да будемо успешнији у добрим стварима, које већ сад постижемо, сутра још више него данас. Између осталог, рефинансирани смо тај дуг од девет милијарди који је остао у Војводини од стране те владе којој сте припадали зато што смо успешни данас, као што некада нисмо били. Да будемо још успешнији, зато треба да се бавимо европским интеграцијама, господине Чанак, да ових инвестиција којих имамо у вредности преко триста милиона само на територији Војводине сутра имамо још више. И то треба да буде мотивација за европске интеграције.

(Председник: Време.)

Још реченица.

Дакле, да се овим стварима бавимо озбиљно, то треба да буде добар мотив и за ову расправу али и за све друго што радимо као народни посланици. А о поглављима 23 и 24 наставићу касније. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Даћу вам реч, ви сте предлагач закона, само да саслушате још реплике, ви немате ограничење од две минуте, па ћете одговорити.

Или хоћете две минуте реплику? Хоћете одмах, онда имате две минуте, а овако имате шире.

Желите одмах? Изволите.

НЕНАД ЧАНАК: Двадесет првог јуна 2016. године портпарол ЕУ Маја Коцијанчич оценила је да што пре треба донети закон о финансирању Војводине. Јануара 2017. године Дејвид Макалистер у свом извештају препоручује доношење закона о финансирању Војводине.

Могуће је да постоје у неким другим законима некакве одредбе које се тиме баве, али Војводина није локална самоуправа него је аутономна покрајина и управо због тога се то на њу не може односити. А ово ћемо после.

ПРЕДСЕДНИК: Душан Бајатовић, реплика.

Изволите.

ДУШАН БАЈАТОВИЋ: Хвала, госпођо председавајућа.

Ја упорно покушавам господину Чанку да објасним да он не треба да узима право нама осталима који желимо да разрадимемо аутономију Војводине да то причамо.

Ја покушавам да објасним, господине Чанак, већ сад, анализом вашег предлога, да ли је из 2013, 2015. или које године баш ме брига, имате директно тумачење Уставног суда. Када погледате, чланови 7, 8, 9, 10. и 11. закона који сте предложили су противуставни по мишљењу Уставног суда. И сада, ми смо прихватили као парламентарна већина да разговарамо о томе и ви нас терате сад поново да причамо да ли је порески систем јединствен, да ли то решава један закон или два закона.

Ја полемишем с вама политички. Тема вам је промашена. Хајде да променимо, ако хоћете ви и ја заједно, ево, подржаће нас, колико сам ја схватио, и господин Орлић ако није против Србије. Шта значи што ви пишете овде: „Полазећи од Војводине као грађанске децентрализоване аутономије која обухвата три традиционалне војвођанске регије – Срем, Банат и Бачку“, ништа спорно, „и чврсто уверени да Војводина није само мост Србије према европским интеграцијама него и чинилац стабилизације државе и региона“? Зар то није посао свих?

Даље: „Полазећи од историјске чињенице да је данашња АП Војводина настала као резултат антифашистичке борбе њених народа у Другом светском рату и да је као таква ушла својом вољом у састав федералне Републике Србије 13. априла 1945. године“... А славили смо сто година. Стално ваши предлози садрже спорне ствари о којима треба да расправљамо, и онда су сумњиви, плус су противуставни. „У жељи да Република Србија прихвати вредности Европске уније, укључујући и заједничку европску спољну политику, и постане део европске породице као држава са мирољубивом спољном политиком“. Лепо вам је рекао господин Орлић, овако сада испада да ми у резолуцији о Војводини критикујемо државну политику.

Шта је моја сугестија вама, политичка? Хајде да избацимо све оно што може бити сумњиво и да заједнички направимо неке друге планове и програме, које може да прихвати ова парламентарна већина, у складу са Уставом Републике Србије, и да добијемо мање-више можда оно што негде и желимо заједно. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Наташа Јовановић.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Госпођо Гојковић, пошто сте ви одличан правник и познајете ситуацију на подручју АП Војводине, мислим да вам је можда промакло, па се јављам у складу с тим, да су повређени члан 107, достојанство Скупштине, и 27. када је господин

Чанак рекао да ми оспоравамо овом аргументацијом право предлагања овог закона јер не можемо да разликујемо аутономну покрајину од јединице локалне самоуправе. У том смислу је он рекао.

То једноставно није тачно. Ми врло добро знамо, и ми који смо били сведоци и на крају гласали за Устав који је усвојен овде, да организациона, да тако кажемо, јединица у држави, аутономна покрајина, где грађани имају одређена права али и обавезе, не може да се поистовећује са највишим нивоом власти. Па је тако требало да зна...

ПРЕДСЕДНИК: Све ми је јасно, само вас молим да не реплицирате.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Не, не. Ја хоћу да укажем на то...

ПРЕДСЕДНИК: Али апсолутно је свима јасно да ви реплицирате Ненаду Чанку. Немате право на то у овом моменту јер нисте ни овлашћени, нисте ни шеф посланичке.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Па требало је да реагујете...

ПРЕДСЕДНИК: Реагујем ја.....

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Ја рекламирам повреду Пословника у односу на вас, да ли сте чули, члана 27. Дакле, ваша обавеза је била као председника Народне скупштине...

ПРЕДСЕДНИК: Добро, прво сте рекли 107, а сада 27.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Рекла сам и 107. и 27, да укажете посланику Чанку да ми врло добро знамо разлику између највишег нивоа власти, али такође онај ко је предлагач овде, да наше достојанство не би вређао, треба да зна разлику између изворних и изведених прихода, па тако да се зна шта је изведени приход и да је порез изведени приход који може ...

ПРЕДСЕДНИК: Молим вас, дозволите, уважена посланице, да је неко ко треба да да оцену управо председник или председавајући, те сматрам да ништа није било увредљиво када ви размењујете ваше политичке аргументе и схватања. Ненад Чанак је рекао оно што је сматрао, да не разуме ваш део говора и да ви не разумете разлику шта је локална самоуправа, шта је АП Војводина, ако могу вас да цитирам јер ја нисам била у сали када се то дешавало. И онда овај други део реченице; ништа ту нема увредљиво, нити може баш Парламент толико... Издржаћемо то кршење достојанства овог пута, кад морам тако да кажем.

Реч има министар Бранислав Недимовић.

Изволите.

БРАНИСЛАВ НЕДИМОВИЋ: Поштована председнице Парламента, поштоване колеге посланици, поштовани представници предлагача, желим одмах на почетку да кажем да је Влада Републике Србије дала негативно мишљење на оба ова предлога, како на Предлог закона о финансирању АП Војводине, тако исто и на резолуцију.

Не желећи да улазим у уставноправне формулације, термине, појмове и да се бавим теоријом државе и права у погледу тога шта аутономна покрајина треба да носи са собом, желим да кажем да је у нашем систему, уставном систему Републике Србије на јасан начин дефинисано како се финансира АП Војводина. Није тачно, као што је рекао господин Мартиновић, он је потпуно у праву, не постоје ти рокови, само закони који су супротни Уставу. И то је једино што је исправно и тачно.

Да ли треба материју финансирања АП Војводине регулисати неким посебним актом, можемо разговарати о томе и ту је господин Бајатовић потпуно у праву, али треба наћи заједничко полазиште и заједнички именуатељ како до тога да дођемо.

За овај предлог који се налази пред вама Влада Републике Србије сматра да није добар и да у овом тренутку није прихватљив. Чак има и неке елементе архаичности с обзиром на тренутак у коме је писан, али хајде то да занемаримо. Желим на једну конкретну ствар да се вежем. Закон о буџетском систему јасно каже како се финансира АП Војводина. Закон о буџету, који се доноси сваке године, исто то каже. Постоји Закон о пореском поступку и пореској администрацији, који каже како порески систем ове државе функционише.

Уколико бисмо прихватили оваква решења као лекс специјалис, што је малопре колега рекао, ми бисмо аутоматски размонтирали цео постојећи систем како порези у Србији функционишу, наплаћују се. Не знам шта би онда... То би било као нека врста правног удара на читав систем који постоји, потпуно урушавање система, јер онда се више не би знало ни ко пије ни ко плаћа у целој тој причи. Па би чак напослетку и грађани Војводине били оштећени у читавој тој причи. Ове године Влада Републике Србије, тачније њено Министарство финансија је ушло у поступак трансформације читаве Пореске управе. Биће ту неких решења која ће ићи у прилог децентрализацији али и другачијем начину поступања, али овако како је предложено не може бити прихватљиво.

Мени је драго што се води оваква расправа у овом дому. Драго ми је што се позивате на Устав. Шта год мислили у тренутку доношења о томе, али постоји поступак легитиман, већина је изгласала. Нема шта после тога. Било каква решења, и законска, воља грађана се изражава на изборима, закони се усвајају у Парламенту и ја то поштујем. Поштујем што идете тим путем, поштујем што сте овде, а не негде по ходницима. Парламент није за ходничарење, Парламент је за расправу, јер, ипак, неки народ је стао иза тих легитимних представника које је изабрао. Не могу да разумем другачији начин поступања. Али можемо да се не сложимо око овога, дозволићете.

Желим да кажем неколико ствари које сам чуо у претходној расправи, које су, мислим, можда истргнуте из контекста, у зависности од угла како посматрамо читаву ову ствар.

Поменут је период који је врло интересантан у историји АП Војводине, то је од 1974. до 1982. године. Код мене је до 1982. године, зато што желим нешто друго да кажем. Желим да причам о такозваним петогодишњим плановима који су постојали, који су били донети од стране Извршног већа Војводине. У то време је председник Извршног већа Војводине био, чини ми се, Никола Кмезић. Зашто то причам? Причам зато што је директно повезано са пољопривредом и са прерађивачком индустријом, а има једна истина у читавој причи.

Зашто је дошло тада до развоја? То је неко добро приметио, нисам ухватио у том тренутку ко је то тачно рекао. Једноставно, имали сте тржиште са двадесет два милиона становника. Прерађивачка индустрија не може да функционише самостално ако нема минимум петнаест милиона становника. Морате да имате канале како да то иде. Онда сте дошли у ситуацију да су у то време искоришћени потенцијали који постоје у пољопривреди, који постоје у речним ресурсима и направљени прерађивачки капацитети, који су довели до тога да буде такав, да тако кажем, степен развоја овог дела Србије. То је потпуно нормално, али не треба то повезивати с уставним променама, то је са начином вођења политике. То би се десило и касније, само да није било оних лудих деведесетих, да није разбијена држава.

Ми смо изгубили тржиште. Нама се комплетна прехрамбена индустрија распала само из једног разлога: направљена је, по волумену, било која фабрика – узмите „Срем Шид“ у Шиду, узмите „Митрос“ у Сремској Митровици, узмите „29. новембар“ у Суботици, шта год хоћете узмите – за двадесет два милиона становника минимум, плус извоз. Двадесет два милиона је загарантовано, плус су у том тренутку постојале баријере где се штитило унутрашње тржиште од споља. Ми 2000. године, после петооктобарских промена, имамо – цап, преко ноћи. Миролуб Лабус, хајде да то тако назовемо, либерализација; све се баријере руше. Прехрамбена индустрија, само доле. После 5. октобра не постоји област друштвеног живота, производње која је више девастирана него прехрамбена индустрија, али само из једног разлога, што су срушене баријере, а с друге стране, немате тржиште где да пласирате, нису двадесет два и шест исто.

Када чујем те чувене приче, каже – ми смо имали сточни фонд толики и толики, 1989. године, у Србији... Слажем се потпуно, али тај сточни фонд је служио потребама једног тржишта које је било много шире. Нама су неопходна та тржишта.

Хоћу да кажем још неколико ствари које су везане за инвестирање из буџета Републике Србије на простору Аутономне Покрајине Војводине, притом не улазећи у тај систем, што је рекао господин Пастор, да ли је ово оволико дато одавде, да ли је оволико дато оданде. Важно је да се развија сваки део Србије. Па да идемо редом. Ако кренемо о привреди, да ли постоји једна локална самоуправа у Војводини у којој није било неке инвестиције?

Господине Чанак, данас када сте долазили у Београд, ишли сте ауто-путем. Чак и да сте ишли преко Руме, имали бисмо начина да објаснимо ово што желим да кажем. Ви сте прошли у Новом Саду бар поред два погона („Лир“ и „Делфај“). Да ли је то постојало пре десет година, да ли је то постојало пре тридесет? Чetrдесет година, ја мислим, у Новом Саду (овде има посланика из Новог Сада) ниједан привредни погон није подигнут, овако велики, овако значајан за привредни развој Новог Сада.

Идемо даље. Крећемо се, идемо ауто-путем, десети, петнаести, двадесети километар, и сами сте рекли у вашем излагању да и са леве и са десне стране ауто-пута има привредних субјеката који су се развили. Не улазим у то што сте рекли, бензинске пумпе, то ме не интересује. Мислим, не интересује ме у контексту оног што желим да кажем, причам о запошљавању. Па гледајте, неки дан у Ковину кад сам био, инвестиција једна, инвестиција друга... Да ли је тога било пре десет година? Ја се нешто не сећам.

Мислим да имам право да коментаришем овакве ствари. Поред тога што сам министар у Влади Републике Србије, ја сам из Војводине. Ја сам из Сремске Митровице. Ја сам се родио тамо, ја живим тамо, ишао сам тамо у школу, сви моји живе тамо. Ја живим сад тамо; што би рекао Маријан, у месту римских царева и порушених цамија.

Хоћу нешто друго да вам кажем. Сећам се, и кад сам био градоначелник, како је то било пре 15 година и сећам се како се ратовало унутар исте политичке странке која је доносила Статут АП Војводине, па се умал нису у Митровици поубијали међ собом. Где је дошао тадашњи председник. У дану доношења Статута Војводине, они доносе Статут у Новом Саду, он долази у Сремску Митровицу и каже овима да ће да их сруши све тамо који постоје. И шта ти да кажеш на то све, на тај циркус? Ви сте били сведоци, ви сте то све видели. Све то ви знате.

Ал' има једна друга ствар. Мало пре је господин Пастор рекао, Ипсилон крак. Да, ради се и биће завршен ове године. Опет једна ствар која четрдесет година није завршена, сад се ради и завршава. Да ли је неко размишљао о ауто-путу који би повезао Србију са Републиком Српском? Не. Он ће ове године да се гради, Кузмин–Рача па даље. Ауто-пут. Ја се сећам, колико сам жив прича се о ауто-путу који ће повезати, хајде да

кажемо, Шабац и Нови Сад, Руму и Нови Сад. Па и то ће ове године да буде, вероватно потписан комерцијални уговор у априлу. Да не причам о „Шандонгу“ у Зрењанину.

Овако можемо да причамо сатима и сатима. То је допринело да данас буџет АП Војводине буде 74,7 милијарди динара.

(Ненад Чанак: 74,4 милијарде.)

Извињавам се, 74,4. Не читам, причам из главе, нисам спремио рецитацију. Али пре три-четири године, када је била та администрација друга, тај буџет, колико већ има, три године, тај буџет је био 25% мањи. Без фискалне консолидације и без свега овог што се десило у задње две-три године ми данас не бисмо причали вероватно ни о систему финансирања. Чим има новца, наравно да има више погледа ка томе. При томе не дерогирајући значај овог политичког питања, уопште не улазим у то. Причам, чим је новца, наравно да ће одмах сви, то код мене кажу – одмах сви зину овако.

Хоћу још нешто да кажем. Влада Републике Србије, мимо буџета АП Војводине, мимо тог фамозног Фонда за капитална улагања, још неке ствари ради, преко Канцеларије за јавна улагања. Досад су у 24 општине реализована 32 различита пројекта из различитих области – образовања, здравства.

Почнимо, на пример, од Аде. У Ади два пројекта – ОШ „Чех Карољ“ и Дом за старе и пензионере, скоро сто милиона динара. Хајде, идемо даље. Мали Иђош, Дом здравља „Мартон Шандор“, 36 милиона. Да ли би они то могли у Малом Иђошу сами да ураде? Да ли су могли да ураде?

Хајдемо даље. Оџаци – дом здравља. Планиште, два пројекта – дом здравља и основна школа, 130 милиона. Па запитајте се само колики су буџети тих локалних самоуправа. Па они из слободних средстава за инвестиције и текуће одржавање, ако имају педесет милиона, плафон. Ово вам причам из искуства, не причам што сад измишљам.

Хајде, идемо даље. Суботица, поред овог што је везано за Ипсилон крак, ОШ „Соња Маринковић“ 47 милиона, Средња хемијско-технолошка школа 156 милиона. Хеј, људи, двеста милиона, није то мало; требало је негде направити тај новац. Да не причам о Шиду, са 50 милиона итд., итд. А у припреми пројеката за још две и по милијарде ових дана у још бар петнаест локалних самоуправа.

Хоћу једну ствар да кажем. Територија Републике Србије је јединствена, право на аутономију загарантовано Уставом неспорно. Тачка. Начин финансирања урађен и уређен. Да ли може увек више? Па можемо увек да причамо о томе. Да ли можемо да регулишемо неки другачији начин? Може. И задњи пут на заједничкој седници Владе Републике Србије и Покрајинске владе разговарало се на ову тему и вероватно нисмо

далеко од дана кад ће се ова материја регулисати и изаћи Влада, односно Министарство финансија са овим, али толико је било проблема... Па људи, ова држава пре четири године, пет, умало није банкротирала. Не знам о чему бисмо причали, о каквом финансирању црном, да је банкротирала.

Влада Републике Србије сматра да овакве предлоге не треба прихватити, али при томе потпуно поздравља начин, процедуру како се ово води и Влада Републике Србије са својим представницима овде ће бити, учествовати активно у овоме. Иако, морам подсетити, на основу Пословника који важи није нужно и обавезно, пошто је предлагач опозиција, да Влада Републике Србије и њени представници уопште учествују у овоме, али је корисно и ја мислим да је то коректно, и мислим да је то коректно пре свега према предлагачу и свима вама који седите у овом парламенту, јер место где се о оваквим стварима расправља и одлучује је управо овај парламент, а не улица. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Ненад Чанак.

Изволите.

НЕНАД ЧАНАК: Захваљујем, господине Недимовићу, на овом исцрпном излагању. Само бих желео да поставим пар питања Влади.

Прво питање – да ли ви мислите да уопште треба да постоји закон о финансирању Војводине? Да ли тај закон о финансирању Војводине о којем причамо треба да се усклади са Уставом Републике Србије? Да ли такав закон треба да траје у смислу да постане интегрални део, јер је он дефинисан Уставом и онда као такав би требало да има некакву трајност као и сам Устав? Да ли можете да ми дате одговор, када говорите о свим овим инвестицијама у Војводину, због чега су буџети локалних самоуправа тако мали? Јер је цела ствар у томе, ви стално говорите како држава инвестира у локалне самоуправе; па да локалне самоуправе имају веће буџете, онда би то могло да буде и другачије.

Ја када говорим о овоме, закону о финансирању Војводине, говорим пре свега о томе да је, према члану 15. Уставног закона о спровођењу Устава, потребно било да се до 31. децембра 2008. године ускладе сви закони који нису у складу са Уставом. Тог закона ни нема. Самим тим, он мора да се направи, усклађен са Уставом. Од тада је прошло више од 10 година. Ја о томе говорим све време. Говорим о томе, сад сам поновио, поновићу још једном, говорим о томе да је важно зато што наши партнери из ЕУ питају шта се догађа са тим конкретним законом.

Ви сте рекли да је то архаичан закон. Потпуно се слажем. Потпуно се слажем, али не докраја, због тога што он јесте архаичан у смислу да је писан пре пет година, или четири године, али са друге стране, закони не могу да се пишу да трају 15 минута или шест месеци. Закони би ипак требало да трају нешто дуже.

У том смислу је и идеја била да се нешто учини на тај начин што би се поднели амандмани који би, као што смо неке од амандмана који су поднети прихватили и постали су део овог предлога, требало је да заједничким снагама, по мом мишљењу, направимо нешто од овог предлошка. Или да га одбаците али дате свој предлошак, или да коригујемо, или да нешто урадимо, али да изађемо из ове ситуације.

Јер сувише често, а ово није ни први, ни други, ни пети пут, него је ко зна који пут, када говоримо о питањима везаним за Војводину, обично се добија онај чувени одговор – у овом тренутку, када нам је приоритет Косово, ово није приоритет; или кад је приоритет ово или оно, Војводина није приоритет.

Овде чак и не говорим о Војводини, него говорим о Уставу говорећи о закону о финансирању.

Када говорим о овој резолуцији, и ту се слажем, ако мислите да ту нешто није у реду, хајде да разговарамо о томе, али се онда интервенише, по мом мишљењу, амандманима, интервенише се конструктивно. Јер овако, ако дођемо у ситуацију да се ово заврши као један облик дебатног часа, без конкретнијих резултата на помаку у овом смислу, у правцу доношења овог закона, ми ћемо практично само одложити питање на даљи рок. Само ћемо га гурнути под тепих поново уместо да сада ухватимо, решимо то и направимо да то функционише; или парламентарна већина, или министарство надлежно или било ко.

Друга ствар, ви сте у праву да ви немате обавезу да будете овде и да Влада нема обавезу да одговара опозиционим посланицима, али размислите о томе што сте рекли. Лично мислим да је Влада Републике Србије Влада која влада свим грађанима, тј. уређује животе свих грађана, те у том смислу ценим, наравно изузетно, што смо добили шансу да овај коалиционо прављен предлог закона, као што сте чули, дође у Скупштину.

Међутим, са друге стране, некако мислим да је добро размишљати и већ сада шта ћете да радите кад будете опозиција. Јер разлог је врло једноставан. Кад је господин Бајатовић био опозиција, он је правио демонстрације док сам ја био, случајно, председник Скупштине Војводине. И тад ме је рушио. Направио је демонстрације и довео људе пред Скупштину Војводине. Ја сам изашао напоље и питао шта је проблем. Кажу – имају примедбе. Добро, ја сам позвао господина Бајатовића да уђе, питао сам посланике да ли је у реду да се обрати Скупштини, они су рекли да јесте, он је добио своје време у директном преносу из Скупштине, завршили смо, господин Бајатовић је рекао шта има, примедбе на тачку дневног реда, тад је Предлог заставе Војводине био на дневном реду, он је изнео своје мишљење, захвалио се, изашао и наставили смо да функционишемо.

Управо то хоћу да кажем. Скупштина служи да се људи скупљају у њој и у њој решавају ствари. Зато је и ваша обавеза као Владе да будете ту и када опозициони посланици имају шта да питају и када опозициони посланици поставе питање.

Можда ја не разумем, можда мене нису добро обавестили да ли је заиста потребно имати закон о финансирању Војводине. Можда је то, као што каже господин Мартиновић, све већ решено неким другим законима. Све је то могуће. Али само се позивам на ово што је рекла Маја Коцијанчич или што је рекао господин Макалистер – кад ће бити донет закон о финансирању Војводине? У члану 15. каже до 31. децембра 2008. године.

Претходна власт, која је, ви тврдите, била лоша, молим лепо, није то донела и оставила вам је проблем. Ова власт сада, пошто је способнија очигледно, хајде да видимо, нека та власт то реши. Или ћу почети да сумњам да свака власт има према Војводини исти однос, што би ме, наравно, јако зачудило. С обзиром на то да знам ваше порекло и ваш досадашњи политички ангажман, чудило би ме да човек који је из Војводине и живи у Војводини не разуме колико је то битно питање, па вас молим да ми то одговорите.

ПРЕДСЕДНИК: Извињавам се, прво повреде Пословника.

Реч има Неђо Јовановић.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајућа, односно председнице.

Указујем на повреду члана 27. у вези члана 96. Пословника, јер очигледно је да ми као посланици нисмо обавештени да је дошло до супституције предлагача.

Колико ја знам, предлагач је овлашћени представник ЛСВ, а не министар пољопривреде. Према томе, предлагач ни у ком случају не може постављати питања министру пољопривреде, који је у овом случају овде својом вољом и због тога што је Влада сматрала да је јако значајно да представник Владе буде присутан, што смо окарактерисали као коректно и као правилно, али он није предлагач и онда постављање питања министру заиста нема никаквог смисла када је вођење расправе овде у питању.

Очигледно је да члан 27. стриктно говори о томе да, госпођо председнице, морате водити рачуна која су права предлагача и каква права предлагача, ни у ком случају да учи министра шта је потребно да ради и на који начин то да ради. Уз дужно поштовање према предлагачу, који је несумњиво омогућио да се води расправа о једном питању које је и те како пар екселанс политичко питање, мислим да овакве повреде Пословника више не треба толерисати. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДНИК: Не знам шта бих вам одговорила. Не видим како сам као председавајућа повредила Пословник. Претпостављам да не тражите да гласамо о мојој кривици. Хвала.

Реч има Вјерица Радета, повреда Пословника.

Остајете при томе?

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Члан 27. став 1.

Добро сте питали да ли остајем, пошто су сличне примедбе али ипак на други начин их сагледавам.

Влада Републике Србије се изјаснила о овим предлозима предлагача и јасно и недвосмислено рекла да то не треба да се прихвати и да Влада то не прихвата. И сад, уско онако гледано, нама представник Владе овде није ни требао. Немамо ништа против што је министар овде и немамо ништа против што министар учествује у расправи, али је то мало проблематично са аспекта нашег пословника. Не знам баш по којем то основу министар може да говори седам-осам минута, а ми из посланичке групе не можемо. Дакле, немамо ништа против, нека прича министар колико хоће, дајте и ми да причамо колико хоћемо, колико мислимо да треба да бисмо заправо истерали начистац ову политичку причу.

Малопре предлагач господин Чанак ређа питања министру Недимовићу као да је он ђаче па сад Чанак има да га пита, да га пита, да га пита. Па Недимовић овде представља Владу, која је рекла – не занима нас Чанков закон, није у складу са Уставом, не треба нам и крај.

Дакле, ово је пар екселанс политичка прича и суштину је рекао малопре господин Чанак – Макалистер, Маја Коцијанчич, то су они који траже да се овакав некакав закон донесе. Зато није добро ни што је стављен на дневни ред, а ако већ јесте, онда молим вас за довољно флексибилности за све народне посланике који желе у овоме да учествују.

Србија је јако заинтересована за данашњу седницу. Људи у Србији су се врло забринули кад су чули да се ово ставља на дневни ред у страху да се, не дај боже, не усвоји овакав закон, који је у суштини фискални сепаратизам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала. Толерисаћу. Члан 27. Ви сте се позвали на став 1, претходни говорник на став 3. Можемо да разматрамо као да није исти члан. Став 1, став 3, то је већ вештина.

Него, по члану 96. питали сте ме, то је став 6 – председник Владе и чланови Владе добијају реч кад је затраже и на њих се не односи ограничење у погледу трајања излагања.

(Вјерица Радета: Када?)

Не пише. Али добро, ако ви желите да члан Владе не буде присутан на седници, можемо и о томе да се договоримо. Није проблем, договоримо се о свему.

Реч има народни посланик Милорад Мијатовић као овлашћени посланичке групе.

Изволите.

МИЛОРАД МИЈАТОВИЋ: Даме и господо народни посланици, поштовани овлашћени предлагачи, поштована председнице, поздравио бих вашу одлуку да се ове тачке дневног реда ставе и да о њима расправљамо.

То чиним из више разлога. Први разлог јесте што ови предлози долазе из једне опозиционе групе, Лиге социјалдемократа Војводине; то је дошло на дневни ред и о томе врло културно расправљамо уз разлике које постоје између нас. Друго, без обзира о чему овде расправљамо, имамо једну врло значајну чињеницу, отварамо многа питања која су за Србију, која треба да уђе у Европску унију, веома битна. То је питање децентрализације, питање децентрализације на локалне органе управе, питање аутономије Војводине и аутономије Косова и Метохије. Увек заборављамо да имамо две аутономне покрајине. Истина, стоји тамо негде да једна покрајина има суштинску аутономију, а друга неку стварну. Размишљао сам шта те две речи значе, али за мене је аутономија аутономија; који степен, о томе можемо да разговарамо.

Но, желео бих да кажем став Социјалдемократске партије Србије. Аутономна Покрајина Војводина је уставна категорија и ми се залажемо да то остане уставна категорија. Сама та чињеница говори да сматрамо да тај ниво власти треба да постоји, да га треба развијати и да аутономна покрајина не треба да постоји због покрајинске администрације, већ зато да би се неке ствари на том нивоу боље уредиле, боље урадиле.

Сама та чињеница каже, и добро је што већина посланичких група не оспорава питање аутономије, али пошто се ми залажемо за улазак у ЕУ, у Европској унији сигурно ће бити доста питања око свих оних поглавља које ми отварамо, па и који ниво аутономије. У Европској унији постоје различити нивои аутономије. Ми ћемо свакако морати мењати Устав. Мењањем Устава ми ћемо сигурно знати који је то степен аутономије који одговара садашњем тренутку развоја Србије.

Када уопште говорим о аутономији, тада будите уверени да стојим на становишту да овај Устав из 2006. године, ма колико он био за неке споран, он постоји, он је важећи и ја сматрам да у оквиру овог Устава постоје могућности да се многа питања разреше. Између тих питања јесте и питање финансирања АП Војводине.

Зашто то наглашавам? Наглашавам због чињенице, знате, ми сад имамо и у држави Србији и у Аутономној Покрајини Војводини исту владајућу већину. Та владајућа већина је, молим вас, путем синергије много тога урадила. Ми тренутно у том делу наше земље, Аутономној

Покрајини Војводини, немамо проблема. Пројекти се реализују, Војводина иде напред, а то је само зато што постоји синергија у власти, и Владе Републике Србије и Аутономне Покрајине Војводине. А шта ћемо сутра, кад не буду исте, ако се то деси, исте политичке партије или исте владајуће већине? Због тога ову област треба уредити да бисмо коначно једно питање разрешили.

Знате, не можемо сваких десет година постављати питање... Кад долази неко из Војводине, он ће рећи – ми смо оштећени. Овде ће се говорити да из државе Србије се пуно улаже у Војводину. Знате, био бих јако срећан да сви буду развијени као што је развијена Војводина, али питање историјског наслеђа, питање свега осталог, ту смо где јесмо. Желим да кажем, а стојимо иза тог становишта, да имамо јединствен правни систем, да имамо јединствен економски систем, али да имамо јасне односе шта, ко и чиме располаже.

Рекао сам нека питања око којих ћемо ми овде говорити, а то су локалне самоуправе. Знате, добро је што се многа питања решавају пројектима. Међутим, имам утисак да, кад идем у локалне самоуправе, већина председника општина мене пита – како можеш да ме доведеш до тог министра или до оног помоћника министра и државног секретара? Сви траже паре. Ја хоћу да кажем једно друго питање – а која је то онда одговорност локалне самоуправе, која је то заинтересованост да развијају привреду у својој општини, у свом граду, да се ту стварају средства? Имам утисак да локалне самоуправе доводимо у ситуацију да оне једноставно траже зарађене паре да их троше. Моје је гледање, а то је став и европских интеграција, да паре треба зарадити, па тек онда трошити. У том смислу, то захтева и детаљну промену Устава, а мислим да ћемо до тога доћи и да ћемо знати шта и како треба даље ићи.

Не сматрам да ово питање које смо данас отворили да ћемо га данас и затворити, али о њему разговарамо врло отворено, врло јасно, шта желимо и где желимо. Ако је ова владајућа коалиција, где и Социјалдемократска партија припада, заинтересована за европске интеграције и суштински жели да буде саставни део ЕУ, тада ћемо знати и умети да решимо све проблеме. Ако смо могли да проведемо економску консолидацију, ако смо могли да решимо многа питања, па решићемо и ово питање, које није тешко за решавање, поготово кад имамо средства. Лако је распоређивати средства која су зарађена.

Но, кад говоримо о свему овоме, долазимо у ситуацију да често мислимо да је Војводина сувише развијена. Ту се слажем са колегом Чанком. Знате, Војводина није ауто-пут Београд – Нови Сад и тих 80 километара, ту су и погони и делује као део Европе. Макните се мало даље од тога, макните се ван ауто пута Београд–Загреб или овог круга, прстена

око Београда, где су Рума, Сремска Митровица, Стара Пазова, Инђија, које су већ развијени делови, као да сте у Европи. Ми морамо да говоримо о оним срединама које су у тежој ситуацији, а те средине постоје.

Знате, ја сам рођен у Војводини, живим у Војводини, моји преци су ту рођени, мој деда, прадеда и, самим тим, веома сам везан за тај крај, али морам да вам кажем, можемо ми говорити о Војводини, Војводина више нема довољно људи. Људи одлазе из Војводине. У месту где сам ја рођен, Ердевику, било је 4.500 становника, сад имате 800 становника; рађа се од 12 до 15 беба, а умире 60 људи. Даље, многи људи одлазе желећи нешто друго, одлазе у Словачку, одлазе у Мађарску и ми имамо просторе који су изванредни, који су добри, а имамо и проблеме да нађемо људе за погоне који се отварају. Ми смо пунили, у Војводину је увек неко дошао, било када, 30, 50, 100 година. Више немамо становника који могу да дођу у Војводину, осим ако не очекујемо да ће доћи мигранти. Па ни они ту не остају, бар ови који су из ових делова Азије, већ вероватно чекамо ове који ће да крену из супсахарске Африке. Можда ће се ту задржати јер то су богом дани простори.

Кад о томе говорим, онда хајде да се вратимо животним проблемима, како даље унапредити да Војводина иде напред. Ал' не само Војводина, већ и други делови Србије. Ја ту видим веома велике могућности. Мене радује, а министар Недимовић је рекао да ћемо кренути са ауто-путем Рума–Шабац, односно даље брзим путем према Лозници. Значи, отварање западне Србије према Војводини и даље према Румунији. Е, сама та чињеница, кад имате једну развијену средину, она повлачи и друге средине, а то можемо уколико знамо чисте односе, чисте рачуне.

Решење овог проблема видим на следећи начин. Прво да разговарамо, да одредимо политичке приоритете. Да ли вам је сада политички приоритет да ово питање ставимо у први план, јер Србија има и других важнијих питања да решава, али ово питање не смемо ставити под тепих и можемо га решавати. За мене први корак је врло једноставан – Влада Републике Србије, Влада Аутономне Покрајине Војводине седну за један сто, направе радне групе и дају предлог. Ово је системски закон, ово је врло важан закон. Он се не може ни лако ни брзо створити, али се разговорима и договорима може доћи до прихватљивог решења.

Желим само да кажем још неколико ствари. Ми имамо могућности које нам дозвољава овај Устав и сматрам да нам Устав даје могућност без неких измена да решимо ове проблеме. А за оне који желе да кажу да АП не треба да постоји, њима увек могу да кажем – да, господо, ви о томе не одлучујете, нећете никада одлучивати и нећете имати ту снагу да о томе нешто кажете. Сама чињеница да сте често склони теоријама завера говори шта ви мислите. Уосталом, грађани Србије то кажу када вам дају

поверење на изборима, а видим да у свим изборним циклусима вас нигде више нема. Живим у уверењу да вас неће бити.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, ја ћу мој говор почети мало необично. Даме и господо поштовани гледаоци, данас су прилику пропустили да на државној телевизији уживо по 20 минута наступе Бошко Обрадовић звани Бошкић Љотић, данас су ту исту прилику пропустили господин Живковић, ту исту прилику су пропустили од 20 минута господин Ћирић, ту исту прилику је пропустила Санда Рашковић Ивић, ту исту прилику је пропустио господин Алексић. Можда сам заборавио неку посланичку групу, али то је укупно негде око 120 минута, што значи да су пропустили прилику да уживо на РТС, на државној телевизији, држе говоре од два сата. Такође, пропустили су прилику да у допунама дневног реда бране своје допуне по три минута, што укупно износи на 20 допуна сат времена. Дакле, даме и господо народни посланици, они који су због два-три минута уживо у дневнику покушали да изврше државни удар, данас су пропустили прилику да овде уживо се обратe грађанима три сата.

Што се тиче Војводине, немам ништа написано, ни плагијат, ни фалсификат плагијата. Немам шта да прочитам, покушаћу нешто из главе.

Даме и господо, ја ћу се обратити госпођи Јерков, која није ту. Хоћу да верујем да је то њен документ, али мислим да је ипак она то преписала. Али ме брине нешто друго. Брине ме лицемерно понашање Демократске странке. Дакле, они имају две политике. Једну политику имају за ужу Србију, тзв. ужу Србију, како је они зову. То је љотићевско-дверашка политика. Друга политика је у Војводини. Та политика је по ставовима Александре Јерков. Она је надмашила свог учитеља. То се сад код њих зове република Војводина. Значи, негативна селекција је код ње ступила на снагу.

Дакле, они грађани Републике Србије који подржавају Бошка Љотића преко Александре Јерков и Маринике Тепић, подржавају идеју Ћиласа о републици Војводини. Политика Александре Јерков, политика Бошка Љотића, политика тих фашистичких фаланги се своди на следеће – што стражњици годи, образу не смета.

А сад о Војводини. Ја сам, за разлику од неких мојих колега који имају приговоре, предложио амандман. Ја видим историју Војводине другачије. Видим је онако као што је прочитано у оном образложењу данас. Са много тога могу да се сложим, али са оним што пише у резолуцији не могу.

За мене Војводина није настала на комунистичкој диктатури. То пише у резолуцији. Не могу да признам аутономију Војводине. А ја сам један од аутономаша, који мисли да аутономија Војводине, ради стабилности Србије, треба да постоји. Ниво те аутономије који је сада, по мени је довољан. Начин финансирања је за мене прихватљив како већина посланика Народне скупштине одлучи. Дакле, ја волим стабилну Војводину и стабилну Србију. Без стабилне Војводине нема стабилне Србије. Али историјски контекст ја видим у тежњи Срба за аутономијом.

За мене је аутономија Војводине српска ствар, потпуно српска. Крећем од Српске краљевине. Крећем од Сремске краљевине, која је била српска краљевина. Крећем од Драгутина, крећем од Владислава. Од 1282. до 1325. године та два Немањића су владала Сремском краљевином и то не сме да се заборави. Никада не сме да се заборави.

После тога су Срби поново тежили да имају своју државу. Војводина је била и у Аустријском царству, била је и у Аустроугарском, била је и под Турцима. Седамнаест цамија је постојало у Војводини. Да ме господин Недим Сејдиновић погрешно не разуме, министар је говорио – нису цамије у Војводини срушили Срби, него Аустријанци. Свих 17 у Митровици. У Митровици, где су живели Римљани, имали седам римских царева.

Војводина је настала, понављам, на тежњи Срба. Војводина није нестала престанком Сремске краљевине, која се пружала Тузла–Бијељина–Усор–Соли до Рудника, Браничева итд. Она је била и царство Јована Ненада, са седиштем у Суботици. После тога је било Војводство сремско, са седиштем у Сланкамену, Радослав Челник. После тога је била деспотовина у Купинику. Свуда је било тежњи да у Војводини Срби имају своју државу; да имају своју аутономију, а да преко аутономије дођу до државе.

Помагали су браћу Србе да се ослободе, турски зулум. Немојте да заборавите ни Мехмед-пашу Соколовића из 1557. године. Немојте да заборавите пречанску историју. Немојте да заборавите Вршачку буну 1594. године, кад је Теодор вршачки са барјацима Светог Саве дигао буну против Турака. Због тога су на Ташмајдану, а не на Врачару, спаљене мошти Светог Саве. Немојте то да заборавите. Немојте да заборавите признање Аустријског царства Срба за нацију и право на једно војводство. Немојмо да заборавимо Војводину Србију, Српско војводство. Немојмо да заборавимо 1848, немојмо да заборавимо 1849. годину. Немојмо да заборавимо да је Фрања Јосиф био војвода српске Војводине.

Немојмо да заборавимо ништа што доказује тежњу не само Срба, већ и неких других, да Војводина, како је данас зовемо, буде аутономија. Чак и држава. Та тежња је трајала. Некад нам други који су живели у

Србији то нису дали, али ми то треба да памтимо. Али ово што је данас аутономија Војводине, са њима треба да делимо ради стабилности целе државе Србије. Не смемо правити грешку коју смо направили на Косову. Можда да је Милошевић вратио аутономију, одређени степен аутономије Албанцима, што сам му препоручивао 1997. године, можда би данас другачију песму певали.

Али немојмо да заборавимо ни 1918. годину. Немојмо да заборавимо, мада се српска историја намерно, због комунистичких одлука, сводила на историју уже Србије. То је рађено са намером, да не доживимо Војводину као српску ствар. Немојмо да заборавимо ни прво српска кошуља, а онда југословенски капут. Немојмо да заборавимо Румску скупштину, тога у резолуцији нема. Немојмо да заборавимо Велику народну скупштину словенских народа у Новом Саду.

Немојмо да заборавимо ни 1945. годину. Ја не могу тиме да се поносим зато што је 1944. и 1945. године било много неправде, прогона, убистава, логора, убијено је преко 30.000 људи. Не постоји тамо гроб који су направили четници, а постоји гроб који су направили комунисти. У оној својој првој фази – комунизам није био зао све време – кад је побио све што је било напредно. Они су се одрекли Барање. Из присаједињеног Српског краљевства елиминисали Барању, Вуковар. Они су то урадили 1945. године. Ја у тој Војводини, да није било те одлуке, видео бих Барању, а видео бих и Вуковар. У тој; да није било такве одлуке, вероватно би то било. Била је та одлука и с тим мора да се живи.

Ја видим Војводину и после 2000. године. Видим омнибус који је прошао за један глас. Није ми се баш допадао у потпуности, али сам гласао. Знам да је из Демократске странке Пал Шандор побегао и да је једва прошао за тај један глас. Видим и пренос надлежности, видим и Статут Војводине. Ја се радујем што је тај степен аутономије Војводине подигнут. Нека Влада Републике Србије размисли на који начин вреди финансирати надлежности у Војводини и ја нећу имати ништа против.

Али ја имам нешто друго против. Ја сам већ рекао шта не признајем, али даме и господо, данас Маја Коцијанчич није тумач нашег Устава. Ја видим тежњу оних који су око нас направили од ништа државе, а овде су пустили неку власт да од државе направи ништа, која је владала у Војводини до 2016. године. Ја видим сарадњу где се покушава ово што је остало од независне Србије направити остатак СФРЈ. Видим интенцију да се Србија федерализује на начин на који је то рађено са бившом Социјалистичком Федеративном Републиком Југославијом.

Јаша Томић је рекао – прво српска кошуља, па југословенски капут. Даме и господо, згулили су нам југословенски капут, противно жељи српског народа, али ја српску кошуљу у Војводини не дам. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Пословник.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Ја сам се јављала за реплику и не знам да ли ме нисте видели или сте мислили да нема места реплици, али мислим да има зато што је колега, не Ристичевић него пре њега, говорио о странци која се залаже за укидање аутономије, односно АП не као покрајине, него аутономије Војводине. Једина политичка партија која заступа ту теорију је СРС и о томе је овде данас говорио Војислав Шешељ.

ПРЕДСЕДНИК: Нисам вас препознала, дала бих ја вама реплику. Можда није мислио на вашу партију.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Мислио је и гледао је у нашем правцу, правио се да не мисли, па је рекао да ...

ПРЕДСЕДНИК: Који је посланик био? Да знам само.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Господин Мијатовић.

Па је рекао да ми о томе не можемо да одлучујемо, а ми му поручујемо, и свима осталима, да се ми залажемо за фискални суверенитет Србије, када су у питању ови предлози, и то све у оквиру заштите територијалног интегритета и суверенитета Републике Србије, али се озбиљно плашимо за наш територијални интегритет и суверенитет из оправданих разлога, а додатно због чињенице да је Расим Љајић потпредседник Владе и да је он коалициони партнер Сулејмана Угљанина, који тражи отцепљење Рашке од Србије. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реплику?

Изволите.

МИЛОРАД МИЈАТОВИЋ: Захваљујем.

(Вјерица Радета: Не може реплика, ја сам тражила Пословник.)

ПРЕДСЕДНИК: Па сад сте рекли да сте тражили реплику и ја сам вас пустила онда да реплицирате.

Извините.

МИЛОРАД МИЈАТОВИЋ: Ја сам спреман да разговарам о политичким темама и политичким разлозима, а да блатим неког, то не желим. То никад нисам радио, нећу никад радити.

Према томе, нећу ни овог пута одговорити на тај начин као што је говорила претходница. Поново износи, као што је и раније чинила, нешто што није истина. Али ја нећу даље говорити, не због тога што ја не желим да говорим, већ зато што сматрам да стално понављање, као што се чини са обе стране, неистина, не може никада бити истина. Тачка.

ПРЕДСЕДНИК: Нада Лазић.

НАДА ЛАЗИЋ: Поштована председавајућа, поштоване колеге народни посланици, овде смо данас чули доста историјских чињеница, података шта је било у прошлости, с друге стране разна правна тумачења,

да ли је потребно да се зове закон о начину финансирања АП Војводине или некако другачије итд., а ја бих желела да говорим мало више о томе шта је просто реалност која постоји у Војводини и зашто уопште толико инсистирамо, већ десет година, да се овај закон донесе.

Припремајући се за данашњу седницу пронашла сам један врло интересантан интервју са новинаром Гораном Милићем, који је дао у октобру 2014. године приликом снимања серијала „Алхемија Балкана“, када је снимео 15 полусатних емисија о Србији. Тада је рекао једну реченицу, мени врло интересантну. Каже: „Видео сам нешто о чему нисам размишљао јер сам живео у неком стереотипу, мислио сам да је Војводина најбогатији део Србије а да је југ Србије пуно сиромашнији. Међутим, ствари се мењају; сада Војводина пада, а они који праве неке друге производе, од воћа па до индустрије, имају боље резултате.“ Па каже даље: „Недавно ми је пријатељ и колега Захарије Трнавчевић, покојни новинар од угледа, рекао – неће дуго потрајати када ће Војводина завидети брдовитим деловима Србије.“ Ово сам желела да буде просто увод у оно што желим даље да кажем.

Наиме, ми у Војводини не желимо да Војвођани, односно Војводина завиди било коме у региону, у Србији, на већој развијености. Желимо да се поштују само Устав и закон, што је овде више пута данас наглашавано. Зато смо и дали овај предлог закона о финансирању АП Војводине који је пред вама, као и резолуцију Народне скупштине, односно Предлог резолуције Народне скупштине Републике Србије о Војводини.

Подсетићу, иако се то овде више пута чуло, да Устав који је донет 2006. године на референдуму у Војводини није прошао, али пошто смо део Републике Србије, поштујемо њене законе, па тако поштујемо и тај Устав, за који нисмо, морам да кажем, гласали. Рок за доношење закона о финансирању је, као што смо већ чули, био 31. децембар, или боље рећи усаглашавање свих закона са Уставом, па тако и закона о финансирању АП Војводине.

Дакле, прошло је пуних десет година од истека уставног рока за доношење закона о финансирању надлежности АП Војводине и то, мора се признати, није нечија воља или питање приоритета и процена. Поставља се питање каква се порука шаље дозвољавањем оваквог односа према АПВ и њеним институцијама и грађанима ако се каже – није сада тренутак, хајде да сачекамо, хајде да видимо док се неки други проблеми реше.

Опет ћу подсетити, а то смо већ и чули, чућемо сигурно још више пута, чланом 184. Устава Републике Србије дефинисано је да буџет АП Војводине износи најмање 7% у односу на буџет Републике Србије, с тим што се три седмине од буџета АПВ користи за финансирање капиталних

расхода. Ако се узме у обзир да је за ову, рецимо, годину, чули смо податак али ћу поновити, буџет АПВ 74 милијарде динара, од тога 44 милијарде су трансферна средства, која су заправо средства која се пребацују за плаћање запослених у просвети и средства за локалне самоуправе, онда практично за све друге потребе остаје оних преосталих 30 милијарди. Када се израчуна, три седмине су толико мала средства да, поређења ради, рецимо, изградња постројења за третман отпадних вода у Новом Саду, која су потребна као умрети, што кажу у народу, износи негде угрубо око 100 милиона евра. Значи, практично један буџет могао би да се потроши само на један или два објекта од капиталног инфраструктурног значаја.

Основица за тих 7% треба да буду укупни приходи буџета Републике Србије, а не само порески приходи како је предвиђено Законом о буџетском систему, који је измењен 2013. године и који је заправо постао камен спотицања јер је тада измењен тако да су у буџет Покрајине ишли само порески приходи. Заправо, колико Војводина даје у републички буџет а колико из њега добија нико не зна, практично детаљно не зна, и тако је то годинама. То је разлог, опет понављам, због чега се овај закон, како год га ми звали, мора донети.

Подсетићу да је Скупштина Војводине била поднела предлог за оцену уставности одредаба Закона о буџетском систему Уставном суду, али се није ништа десило, а чланом 187. Устава дефинисана је заштита покрајинске аутономије где се, између осталог, наводи да орган одређен статутом аутономне покрајине може покренути поступак за оцену уставности или законитости закона и другог општег акта Републике Србије или општег акта јединице локалне самоуправе којим се повређује право на покрајинску аутономију. Наравно да се у овом случају сматрало да је повређен, односно утицано на аутономију и да се тражила оцена уставности, али се ту ништа није десило.

Дакле, чекајући доношење закона о финансирању надлежности Војводине, Скупштина Војводине је у новембру 2013. године усвојила Платформу о полазним основама за израду закона о финансирању надлежности АП Војводине, коју је тадашњи председник Скупштине АП Војводине господин Иштван Пастор проследио тадашњем премијеру Ивици Дачићу и тада се није ништа десило.

Године 2014. Скупштина АП Војводине усвојила је Декларацију о заштити уставних и законских права АП Војводине. Министарство финансија је формирало досада две радне групе за израду закона за финансирање надлежности АП Војводине, које су чинили представници Републичке и Покрајинске владе, прву још у време министра Лазара Крстића, међутим, ни те радне групе нису донеле напредак у изради закона о финансирању надлежности АП Војводине.

У фебруару 2015. године Покрајинска влада је усвојила Нацрт закона о финансирању надлежности АП Војводине. Према писању медија, тадашњи председник Скупштине господин Иштван Пастор је изјавио да ће о овом закону покушати да направи амбијент за разговоре са посланичким клубовима и да је намера да се нађу решења која ће задовољити законски и уставни оквир, а да са друге стране одговоре на реалности буџета Републике Србије. Ни тада се ништа није десило, једноставно се није ништа даље од тога предузимало.

Онда је Лига социјалдемократата Војводине у јануару 2016. године поднела иницијативу Уставном суду за оцену уставности Закона о буџетском систему, који је произвео умањење буџета АП Војводине испод тих уставних 7% и имам неке информације да је тек сад крајем 2018. године стигао одговор да је захтев застарео.

Значи, сви покушаји досада да се на том плану нешто учини и да се економско, финансијско стање у Аутономној Покрајини Војводини поправи није уродило плодом. Питамо се каква се порука шаље дозвољавањем оваквог односа према покрајинским институцијама, као да су Нови Сад и Београд на два континента па представници институција Републике и Покрајине тешко могу да се састану. Ево, данас смо чули од министра да су се пре извесног времена састали представници Владе Републике Србије и представници Покрајинске владе, што је добро, али надамо се да ће од тога нешто уродити плодом.

С друге стране, без тог закона и закона о надлежностима стално остаје присутан један утисак да Војводини неко нешто даје из Београда, уместо да се једном и трајно уреди питање шта су њене надлежности и начин на који ће се финансирати и да не зависи од политичке воље било које владајуће гарнитуре.

Молила бих колеге из СПС-а за мало тишине. Да ли могу да вас замолим? Ми смо пажљиво вашег колегу слушали. Извињавам се.

Дакле, у Програму развоја Војводине, то је документ који је усвојен и важи за период од 2014. до 2020. године, а он је у складу са Програмом развоја Републике Србије, каже се: „Децентрализација је услов унапређења регионалног развоја. Фактори који одређују оптималну величину и врсту децентрализованих јединица су бројност популације и величина територије. Што је земља насељенија а ниво комуникације између различитих нивоа обезбеђен кроз регионалне институције и тела, децентрализација је успешнија и пожељнија“. Значи, то је у документу зацртано, да је децентрализација пожељна и потребна да се спроведе.

Ми смо сада у 2019. години и довољно дуго смо чекали, и ми и грађани Војводине, да се стекну услови и нађу решења за доношење овог закона.

Као илустрацију и у расположивом времену хтела бих да вам наведем неколико примера о стању у појединим областима.

Дакле, користећи податке из овог програма који сам поменула, а то је тај програм регионалног развоја Војводине, види се да је у периоду између два пописа становништва, од 2002. до 2011. године, број становника у Војводини пао са око 2.031.000 на 1.916.000, што је негде око 115.000 становника мање. Ове године се планира пробни попис, пред званични попис 2021. године, и та слика ће сигурно бити далеко гора, пре свега због примене мера штедње које смо имали уназад неколико година и због чега је велики број лекара, медицинских радника, али и људи из других професија привремено или трајно напустио Војводину. Другим речима и оно што желим да поручим, нико не напушта средину у којој му је добро и у којој лепо живи. Значи, нешто није у реду када је у питању квалитет живота и могућности за развој у Војводини.

Даље, од података које могу да вам изнесем, од 45 општина у Војводини, 14 је недовољно развијено, а три су изразито недовољно развијене. Изразито недовољно развијена је општина она која има 40–60% републичког просека развијености. Такве су три у Покрајини. То је довољно јасна слика да стереотип о развијености Војводине одавно не постоји. Већ сам поменула о којим се буџетским средствима ради, а буџети локалних самоуправа су још мањи.

Исто тако, у споменутом програму регионалног развоја постоји податак да је путна мрежа у Војводини хомогена и да омогућава добру регионалну приступачност, али проблем представља стање и квалитет те путне мреже. Она је махом изграђена у ранијем периоду, када су асфалтирани путеви, али се, наравно, свих ових година уназад слабо одржавају, опет због недостатка средстава. Ниво безбедности је, кажу, смањен, а трошкови експлоатације високи. Код трећине путева првог реда оштећеност коловоза је изнад толерантних 20%.

У односу на читаву територију Србије, у Аутономној Покрајини Војводини се налази око 24% државних путева првог реда, око 15% државних путева другог реда, а свега 11% општинских путева. Та густина општинских путева у Војводини далеко је мања у односу на остатак Србије, а знатно заостаје у поређењу са суседним и осталим европским земљама, што значи да је комуникација између насеља унутар АП Војводине отежана, доступност лекарских услуга је исто тако отежана и друга врста мобилности је такође отежана. На пример, нама из Новог Сада је, рецимо, потребно да путујемо до Панчева негде скоро три сада ако идемо преко Перлеза и онда нам је увек лакше да идемо преко Београда. То само говори о томе у којој мери је та премреженост путевима лоша. Или да путујемо до Сомбора два и по сата.

Посебно желим да нагласим пример пута преко Фрушке горе, који сам досад већ више пута спомињала, и када је било у питању усвајање буџета, исто тако и када је било у питању постављање посланичких питања. Наиме, ради се о само 30 километара пута. Ви сте овде данас споменули планирање изградње пута од Руме према Шапцу, према Републици Српској итд., међутим, нико не спомиње када ће коначно почети изградња тунела кроз Фрушку гору, јер видимо да је у овој години у буџету предвиђено неких 300 милиона динара и они су намењени, колико смо видели, изради документације и евентуалној експропријацији земљишта, што значи да ни у овој години нећемо имати започињање радова на овом путу, а подсетићу, путеви у Војводини су у надлежности или Републике или општина, зависно од категорије. Не постоји предузеће „Путеви Војводине“, као што је некада постојало, које је одржавало путеве када су они били у много бољем квалитету.

Што се тиче железнице, то је посебна прича. Кажу, послератна историја железнице у Војводини бележи два раздобља када се њоме управљало из Београда; први је био од 1965. до 1976. године и други од 1990. практично до данас. За оба периода карактеристично је тотално раубовање, демонтажа и развлачење имовине Железнице. Од половине 70-их до краја 80-их година Железничко транспортно предузеће Нови Сад, које је тада постојало, обједињавало је војвођанске железнице, доживело је тоталну ренесансу и процват у сваком погледу. Међутим, данас бројност пруга, стање пруга, стање других објеката је скоро забрињавајуће, сем оних неких магистралних делова железнице за које често чујемо од министарке када образлаже наше примедбе зашто се не гради и не развија више железничка мрежа и путна мрежа па каже – добијате сада ту пругу за Будимпешту. То је државни пројекат. Ми говоримо о оним везама које су некада постојале, односно о железници која је постојала на целој територији Војводине, која је била потпуно премрежена пругама, јер има практично дугогодишњу традицију.

На основу Закона о железници и Закона о безбедности и интероперабилности железнице, железничка инфраструктура је добро у општој употреби и у својини Републике Србије. Дакле, немамо ни овде сада више покрајински ниво надлежности над железницом. У њиховој надлежности је и одржавање железничких станица. Но, морам да наведем као посебан куриозитет Железничку станицу у Новом Саду, која нам је најближа као узор. Некада је била понос овог града. Изграђена почетком 60-их година, била је појам лепоте и функционалности. Данас су се у хол станице уселили голубови. То је један прилично мусави објекат, који, што је најгоре, нема покретне степенице па се путници муче са пртљагом, а о томе да их евентуално користе инвалиди је практично немогуће...

Значи, то можда звучи неке као детаљ, али то је само слика о томе шта и како може да се инвестира кад немате средства и немате надлежности.

Што се тиче стања у здравству, желела бих и на то још кратко да се осврнем, само девет општина од 45 у Војводини има високу доступност здравственим услугама, све остале су испод тог нивоа. Покривеност становника једним лекаром на нивоу Републике Србије износи 345, а на нивоу АП Војводине 400 пацијената, што показује неповољну ситуацију на покрајинском нивоу. Ако се узме како је то по регионима унутар Покрајине, по окрузима у АП Војводини, уочава се да је ситуација најповољнија у Јужнобачком – наравно, јер ту је седиште, ту је Нови Сад и болничке институције, односно установе у Новом Саду – ту је 314 пацијената по лекару, а најнеповољније на нивоу Сремског округа, 549 становника по лекару. Ово су све подаци из тог документа о коме сам вам говорила, а то је тај програм развоја 2014–2020. године.

У многим селима су угашене амбуланте, у нека села лекар долази једном недељно, а пошто су нам села у међувремену опустела па су остала махом старачка домаћинства, они су најчешћи становници села, када им је потребан лекар, морају да иду у најближи дом здравља чак и до 50 километара. Још ако је потребно отићи код специјалисте, до најближе болнице, проблем представља и сам одлазак, јер су многе аутобуске линије такође угашене а за такси превоз многи људи који живе у тим срединама, поготово пољопривредници, немају новац. У таквим околностима превентивни прегледи о којима се увелико прича на свим нивоима су реткост и ти људи се обраћају лекару тек када болест узме маха.

Морам да напоменем да Нови Сад нема градску болницу, а постојећа Покрајинска болница је негде још из времена Аустроугарске. Област здравства је, опет наглашавам, у надлежности Републике, и о свему се одлучује на нивоу Министарства здравља. Подсетићу да је већина домова здравља и болница у Војводини изграђена у периоду када су већа средства остајала у буџету АП Војводине и оно што је основица овог закона јесте – не тражимо ми да нама неко нешто даје, него да се одавде, када кажем одавде мислим из АП Војводине, мање узима.

На крају нешто што је мени блиска тема, то је стање заштите животне средине. Наиме, у Војводини постоји, а то је врло нестабилан податак, преко 500 дивљих депонија, а није изграђена, односно није завршена досада ниједна регионална депонија иако је Стратегијом управљања отпадом предвиђена изградња осам регионалних депонија. Једна од најнеуређенијих и најружнијих и нама на срамоту је депонија

Новог Сада, која се налази уз сам ауто-пут, где је предвиђено да се изгради регионална депонија.

Ова прича о изградњи регионалне депоније у складу са Стратегијом егзистира већ читав низ година. Међутим, никако да се у то крене, опет полазећи од тога да нема довољно средстава. Оно што је основни проблем, Фонд за заштиту животне средине, који је дефинисан Законом о заштити животне средине, има средства предвиђена, односно 80% накнада за загађење иде у републички буџет, а 20% иде на локални ниво, покрајинског нивоа нема и то је један од разлога због чега тешко заживљава изградња регионалних депонија и могућност уређења ове области на целој територији АПВ.

Видим да ми је време истекло, а имала бих још пуно тога да кажем. Хвала вам лепо.

ПРЕДСЕДНИК: Сигурно, у наставку дискусије.

Последњи овлашћени је Александар Мартиновић.

Нисам продужила време; значи, у 18.00 сати, после његовог излагања, завршавамо.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Захваљујем се, госпођо Гојковић.

На почетку желим да кажем да је данас Покрајинска влада донела одлуку о додели 175 милиона динара породицама са троје и више деце. То је само један у низу примера како се ради за добро грађана Војводине, уместо што се о Војводини и о њеној аутономији само прича, као што је био случај до 2016. године.

Оно што такође желим да кажем то је да ће посланичка група СНС гласати против Предлога закона о финансирању АП Војводине, као и против Предлога резолуције о Војводини, из више разлога. Пре свега, ми се концепцијски не слажемо са оним што је предложио господин Ненад Чанак и посланици ЛСВ, зато што сматрамо да је питање финансирања АП Војводине Уставом врло јасно дефинисано. Устав говори о томе да се законом, дакле члан 184. Устава врло јасно каже да се законом одређује учешће аутономних покрајина у делу прихода Републике Србије, а када прочитате предлог закона, видите да они говоре о расходима. Дакле, оно што пише у предлогу закона чини ми се да није баш у складу са словом и духом Устава.

Већ сам рекао да господин Чанак није у праву када каже да не постоји закон, односно да не постоје правни прописи у Републици Србији који регулишу питање финансирања АПВ. Постоје најмање два закона који се на то односе. То су Закон о буџетском систему, који је донет још 2009. године, у време владе Мирка Цветковића, и то је Закон о буџету Републике Србије за 2019. годину, који врло јасно прописује колика су пореска издвајања из појединих пореза и која иду у корист буџета АПВ.

Господин Ненад Чанак је данас изнео читав низ података и информација везаних за историјат Аутономне Покрајине Војводине. Неки од тих података су тачни, неки нису тачни, а неки нису његови него су позајмљени од стране неких других.

О чему се ради? Пажљиво сам слушао онај део излагања господина Чанка који је говорио о томе како је у Краљевини СХС, односно у Краљевини Југославији Србија експлоатисала Војводину. Пре свега, то у правном и у историјском смислу није тачно, зато што нити је постојала Србија, нити је постојала Војводина, Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевина Југославија била је унитарна држава. Дакле нема Србије, нема Војводине, постоји једна држава, постоји један краљ, постоји једна скупштина и постоји једна влада. Тако је та држава била уређена.

Та прича о томе како су тзв. пречански крајеви били изложени експлоатацији од стране Београда и статистика коју је данас износио господин Ненад Чанак, то је статистика, господине Чанак, коју сте ви узели из књиге, а исправите ме ако грешим, Рудолфа Бићанића „Економска подлога хрватског питања“. Та књига је објављена у Загребу 1938. године, а предговор за ту књигу написао је председник Хрватске сељачке странке Влатко Мачек. Ту је изнет читав низ потпуно нетачних података о томе како је наводно централна власт из Београда пљачкала пречанске крајеве, Хрватску, Славонију, Босну и Херцеговину, па између осталог и Војводину.

Сваки број из те књиге, коју је написао, понављам, Рудолф Бићанић 1938. године, дакле сваки број, сваки проценат из те књиге демантовали су најбољи српски економски теоретичари, који су припадали Српском културном клубу и који су своје чланке објављивали у часопису, односно у листу „Српски глас“, који је имао девизу – јако српство, јака Југославија.

Ко хоће, може да прочита збирку текстова коју је приредио Миодраг Јовичић из 1991. године и врло јасно ћете видети како су најумнији српски економски теоретичари у ствари доказивали не да није било пљачке пречанских крајева од стране власти у Београду, него је, напротив, оно што се данас сматра тзв. ужом Србијом заправо константно назадовало у односу на западне крајеве Југославије. Ја морам да подсетим господина Ненада Чанка, највећи део финансијског капитала у Краљевини Југославији налазио се у Загребу. Тамо је било седиште Прве хрватске штедионице, највеће банке биле су у Загребу и, ако је иједан део Краљевине Југославије напредовао, напредовали су западни делови Југославије.

Господин Ненад Чанак нетачно истиче да су централизам у Краљевини Југославији увели, како он каже, радикали. За Видовдански устав 1921. гласала је Народна радикална странка и гласала је Демократска

странка. Наравно, она ДС коју је водио Љуба Давидовић, а са којом ова странка коју је купио Драган Ђилас наравно нема никакве везе.

Господин Ненад Чанак је данас изнео једну, по мени, прилично опасну тезу. Не знам да ли је био докраја свестан значаја и садржине својих речи. Он је рекао, ево ја сам записао, и то је више пута истакао – Србија као сложена држава. Сваки правник зна, сложена држава може да постоји или у облику федерације или у облику конфедерације. Било би добро да нам господин Чанак каже да ли се он у ствари залаже за федерализацију Србије.

Ја се сећам, када је трајала расправа о Статуту АП Војводине 2008. и 2009. године, тамо смо били у оној скупштини у Краља Милана, господину Ненаду Чанку се да ли отела или је заиста то мислио једна реченица, која гласи – да се ја питам, Војводина би требало да има устав а не статут. Чини ми се да господин Ненад Чанак није далеко одмакао од тих својих тадашњих идеја, јер је данас више пута поновио да је, по њему, модерна Србија само она Србија која је сложена. А сложена држава значи да мора да буде састављена од неких делова; ти делови су федералне јединице. Ако сам добро разумео господина Чанка, он се залаже за федерализацију Србије.

У том смислу господин Маријан Ристичевић је апсолутно у праву када каже да не само господин Чанак, многи политичари у Србији, многи политичари ван Србије, многи политичари са територије бивше Југославије, из Љубљане, из Загреба, из Сарајева, из Подгорице и Скопља, на Србију гледају као на остатак СФРЈ и покушавају да од Србије отму још мало од онога што нису отели од 1945. до 1990. године; то им је било мало па покушавају да отму још.

Оно што је такође једна опасна теза са којом је господин Ненад Чанак данас напустио, то је теза да се Војводини стално нешто узима и да сад треба да јој се врати.

Хајде да будемо, господине Чанак, потпуно отворени. Ви сте мало дуже на политичкој сцени него ја, али нисам баш ни ја тако кратко да не знам шта се све дешавало у Војводини од 2000. године. За ситуацију у којој се Војводина нашла од 2000. до 2016. године највећу одговорност сноси Демократска странка и ви знате веома добро ко су били извођачи највеће могуће пљачке грађана Војводине а све време причајући о потреби да Војводина има виши степен аутономије и све време бринући се, наводно, о грађанима Војводине, попут Бојана Пајтића, попут Душана Елезовића, попут Драгослава Петровића, једног од последњих кадрова, ако се не варам, Анте Марковића у покрајинској администрацији.

Треба ли да подсећам вас, господине Чанак, који сте подржавали ту ДС? Не носите, наравно, исти степен одговорности као и они. Они су

највећи кривци, они који се данас сакривају да се нигде не виде и они који кажу да је Вучић за све крив. Да ли се сећате колико је било афера само од 2004. године па до 2016. године, од времена када је Бојан Пајтић постао најпре председник Извршног већа па касније председник Покрајинске владе? Афера „Хетерленд“, афера „Развојна банка Војводине“, хиљаде афера везаних за Фонд за капитална улагања Војводине. Нема ниједног чистог уговора који је Фонд за капитална улагања закључио са било ким откад је основан па док ДС 2016. године није сишла са власти.

Сведок сте, господине Чанак, исто као и ја, ви о томе знате вероватно чак и више него ја јер сте били део структура власти у АП Војводини, да све до 2011. године Фонд за капитална улагања фирмама којима је давао наводне субвенције није тражио било какве банкарске гаранције. Тек од 2011. године траже се банкарске гаранције, али искључиво банкарске гаранције „Развојне банке Војводине“, и то је један од разлога зашто је „Развојна банка Војводине“ дошла у ситуацију да буде поткапитализована и да на крају оде у стечај. Знате веома добро, господине Чанак, какве малверзације, најбруталније могуће малверзације су вршене у Развојном фонду Војводине.

Иначе, господин Бојан Пајтић, који се данас на Твитеру прави много паметан и све зна, био је све то време и председник Покрајинске владе, односно Извршног већа, био је главни шеф ДС за Војводину, и био је председник Управног одбора Фонда за капитална улагања и био је председник Надзорног одбора Развојног фонда Војводине. Значи, све функције у институцијама где су била огромна средства била су у ствари у рукама Бојана Пајтића и његових најближих сарадника из Демократске странке. Ви то, господине Чанак, знате веома добро, исто као што знам ја, као што то зна и господин Бајатовић и као што то знају многи у овој сали. Дакле, главни кривац за лоше економско стање у Војводини је ДС и једним делом ви који сте ту ДС подржавали из одређених дневнополитичких разлога.

Оно што такође желим да кажем, причали сте о томе како су наводно из Војводине фабрике, не знам заиста где сте нашли тај податак, нисам професионални историчар и не тврдим да знам све о савременој српској историји, али ја заиста нигде нисам нашао податак да су фабрике из Војводине пресељаване на територију тзв. уже Србије. Тога није било. Било је, дешавао се супротан процес, да су и оне фабрике које су постојале на територији уже Србије пребациване у Словенију, у Хрватску, у БиХ или у неке друге делове тадашње велике Југославије.

Позивали сте се на традиције Народноослободилачког покрета, на те традиције се позивате и у вашој резолуцији, где аутономију Војводине временски лоцирате у 1945. годину, што историјски није тачно. Дакле,

идеја о аутономији Срба у Хабзбуршкој монархији није настала 1945. године. Настала је много раније. Настала је 1848. године на Мајској скупштини, па и пре тога, да би коначно била спроведена у дело 1918. године, када су одржане две велике скупштине. Једна је одржана у Руми, у којој је, иначе, и то је добро да знате, Александар Вучић за мање од четири године отворио пет фабрика. Дакле, у Руми је 24. новембра 1918. године донета одлука да се Срем директно припоји Краљевини Србији, а 25. новембра на Великој народној скупштини у Новом Саду да се Банат, Бачка и Барања припоје Краљевини Србији.

И онда се десио један занимљив историјски феномен. Они који су дотада били највећи аутономаши, попут Јаше Томића, попут др Жарка Миладиновића, престали су то да буду. Зашто? Па зато што су сматрали да је решено српско питање у Хабзбуршкој монархији и они су људи рекли – шта ће нам аутономија у нашој рођеној држави? Аутономија Срба је имала смисла када су Срби живели под једном туђинском влашћу, под влашћу која је хтела да им промени нацију, веру, културни идентитет. И, од 1918. године Јаша Томић и др Жарко Миладиновић у ствари постају заговорници једне снажне, унитарне, централизоване југословенске државе.

Тај ваш Душан Бошковић, кога спомињете, уз све дужно поштовање, био је човек који није имао неку велику подршку у народу. Припадао је Сељачкој демократској коалицији. То је била једна велика подвала српском народу. Због недовољне памети Светозара Прибићевића он је дозволио да се Влатко Мачек наметне као лидер не само Хрватима, него и пречанским Србима, што је била неопростива грешка. Влатко Мачек је, то ви, господине Чанак, веома добро знате, онај исти који је писао предговор тој књизи Рудолфа Бићанића „Економска подлога хрватског питања“. Он је у ствари дао легитимитет касније Анти Павелићу када је преко Радио Загреба 10. априла позвао све Хрвате да покажу лојалност према новој усташкој власти. Дакле, то су историјске чињенице.

Говорили сте о Народноослободилачком покрету; сигурно вам је позната чињеница да су комунисти хтели да федерализују не само Југославију, него да федерализују и саму Србију. Године 1942. Јосип Броз Тито као врховни командант Народноослободилачке војске доноси одлуку и наредбу да Срем припадне, односно да буде део оперативне зоне под командом Главног штаба Хрватске, којом је командовао Иван Рукавина, а политички комесар је био Владимир Бакарић. И гле чуда, онај који је стајао на челу Привремене управе у Банату, Бачкој и Барањи био је управо генерал Иван Рукавина, Хрват. Немам ништа против тога што је био Хрват, само хоћу да вам кажем да је неко систематски радио на томе да се традиционалне војвођанске области расрбе, не само кад је у питању

Барања него и кад је у питању Срем, па је сад испало да је Срем само од Шида до Земуна. Шта је са Вуковаром, шта је са Винковцима, шта је са Јоком? То се све припојило Краљевини Србији 1918. године, али мала памет, нажалост, Светозара Прибићевића, који је иначе био велики централиста, велики унитариста итд., а онда из личног каприца, зато што је Никола Пашић 1925. године направио споразум са Стјепаном Радићем, окренуо ћурак наопако па од највећег Србина постао малтене већи Хрват и од самог Влатка Мачека.

Што се тиче пресељавања индустрије из Војводине у Србију, о којој сте ви говорили, ево ја ћу вам сад прочитати један документ који сам пронашао у Архиву Србије. Мислим да је добро да грађани Србије то знају.

Врховни командант и маршал Југославије Јосип Броз Тито 5. фебруара 1944. године упућује наредбу Главном штабу Народноослободилачке војске и партизанских одреда Србије и каже овако – дакле ово је оригинални документ, имате печат Архива Србије, имате деловодни број где се овај документ води, 2866: „Главном штабу НОВ и ПО Србије. Када будемо ушли у Србију (мислећи на комунисте), постријељати ћемо све кулаке и домаћине, а нарочито све индустријалце. Имовину великосрпске буржоазије, поглавито индустријске објекте и творнице, ћемо пренијети у Хрватску и Словенију. Наријеђујем особито строго понашање према српском народу, који је у више наврата показао непослух и оданост монархији, коју ми желимо искоријенити. Посебно скрећем пажњу друговима из ПО Србије да дјелују оштро и без сентимената према својим рођацима и пријатељима, јер је опћи циљ изнад свих наших емоција. Дапаче, другови из ПО Србије морају показати већу строгост од других. Према припадницима Југословенске војске у отаџбини и четничким јединицама не показивати никакву милост. Смрт фашизму, слобода народу! Петог фебруара 1944. године. Положај. Врховни командант, маршал Југославије.“

Мислим да је грађанима Србије после овога све јасно.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Овом дискусијом ћемо завршити данашњи рад тачно у 18.00 часова.

Настављамо сутра, у 10.00 часова, са питањима и по листи.

Можете сутра одговорити, нисам продужила време рада.

(Седница је прекинута у 18.00 часова.)